

07 (B) Verantwoording 2018, Werkplan en Begroting 2020 Metropoolregio Amsterdam (MRA)

1. Documenten

Raadsvoorstel Verantwoording 2018, Werkplan en Begroting 2020 Metropoolregio ..	Pag. 2
MRA Verantwoording 2018 en bestemmingsvoorstel	Pag. 5
MRA Verantwoording doorgeschoven gelden 2017 en bestemmingsvoorstel	Pag. 18
MRA Werkplan en Begroting 2020	Pag. 23
Overzicht inhoudelijke zaken en de ambities van Zuid-Kennemerland (voorjaar ..	Pag. 87
Stoplichtenrapportage acties MRA Agenda (voorjaar 2019)	Pag. 93
Evaluatie bestuurlijke samenwerking MRA - Meer richting en resultaat	Pag. 101

Collegebesluit

Collegevergadering: 20 augustus 2019

ONDERWERP

Verantwoording 2018, Werkplan en Begroting 2020 Metropoolregio Amsterdam (MRA)

SAMENVATTING

Heemstede neemt deel aan het samenwerkingsverband van de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Conform de afspraken in het MRA Convenant zijn namens de MRA Regiegroep de MRA Verantwoording 2018, inclusief bestemmingsvoorstel, en het concept-MRA Werkplan en Begroting 2020 aangeboden aan de MRA partners met het verzoek een zienswijze op deze stukken te geven.

Voorgesteld wordt in te stemmen met het voorgelegde MRA-voorstel en het MRA Werkplan en Begroting 2020.

JURIDISCH EN BELEIDSKADER

- MRA convenant

BESLUIT B&W

1. In te stemmen met het verrekenen van het overschot 2018 van €11.806 (Heemsteeds aandeel circa €90) met de bijdrage voor 2019;
2. In te stemmen met het verrekenen van het overschot van €20.000 op de aan 2018 toegevoegde niet-bestede middelen 2017 (Heemsteeds aandeel circa €150) met de bijdrage 2019;
3. In te stemmen met het MRA Werkplan en Begroting 2020, met enkele kanttekeningen bij de voorgestelde verhoging van de bijdrage per inwoner.
4. Het voorgenomen besluit voor te leggen aan de commissie Middelen om haar zienswijze kenbaar te maken (B-stuk).

AANLEIDING EN MOTIVERING

In de Metropoolregio Amsterdam (MRA) werken lokale overheden (32 gemeenten, de provincies Noord-Holland en Flevoland en de Vervoerregio) samen aan vraagstukken op de gebieden ruimte, economie en mobiliteit. De MRA heeft tot doel een sterke internationale concurrentiepositie te behouden door het bevorderen van economische ontwikkeling en het welzijnsniveau in de metropool. De MRA draagt bij aan het beter kunnen benutten van kansen die de regio brengt en het gezamenlijk aangaan van uitdagingen die de regio overstijgen.

Om alle raden en staten te betrekken is afgesproken dat zij hun zienswijze kunnen geven over de verantwoording, de bestemming van een resultaat en de budgetten voor het komende jaar. Met de MRA is afgesproken om de vastgestelde Verantwoording 2018 voor kennisgeving aan te nemen en het bestemmingsvoorstel en Werkplan en Begroting 2020 in september tegelijkertijd voor een zienswijze aan de raad voor te leggen.

De uitvoering van vrijwel alle acties van de MRA Agenda verliep in 2018 volgens planning. Er is € 11.806 overgebleven op een budget van € 8,3 miljoen. Conform de afspraak daarover in het MRA Convenant en de toezegging naar aanleiding van de behandeling van de verantwoording 2017, stelt de MRA voor om het overschot 2018 van terug te storten naar de deelnemers via verrekening met de bijdrage 2019. Voor Heemstede betekent dit een verrekening van circa € 90. De MRA heeft in 2018 ook de doorgeschoven acties uit 2017 uitgevoerd en het budget van € 1,1 miljoen bijna helemaal besteed. Er is een overschot van € 20.000 en dat wordt ook verrekend met de bijdrage over 2019. Voor Heemstede levert dit circa €150 op.

Collegebesluit

Collegevergadering: 20 augustus 2019

Met de verrekening van het overschot is gehoor gegeven aan de kanttekening om niet structureel middelen over te hevelen naar het volgende begrotingsjaar, zoals die door meerdere gemeenten is geplaatst bij de beoordeling van de verantwoording over 2017.

Voor 2020 is sprake van één financiële verandering met gevolgen voor de deelnemers ten opzichte van 2019 en van de globale begroting 2020, namelijk de voorgestelde verhoging van de bijdrage per inwoner met € 0,03 naar € 1,53. De inkomsten van de MRA stijgen hierdoor extra met afgerond € 100.000. Tot nu toe is als beleidslijn gehanteerd dat de toename van de inkomsten als gevolg van de toename van het aantal inwoners afdoende is voor het opvangen van de stijging van de kosten. De MRA heeft aangegeven dat dit niet langer mogelijk is en dat daarom de bijdrage per inwoner wordt verhoogd met 2%.

Wij hebben het MRA Werkplan en de Begroting 2020 met bijbehorende stukken beoordeeld en kunnen ons daarin vinden, echter wij hebben wel enkele kanttekeningen bij de voorgestelde verhoging van de bijdrage per inwoner.

Op dit moment loopt het evaluatietraject van de MRA Actieagenda. In dit kader wordt een aanzienlijk aantal (52) strategische opgaven geformuleerd. Wij zijn van mening dat hierin eerst een focus dient te worden aangebracht.

Daarnaast is de regio Zuid-Kennemerland ook zelf bezig om te komen tot een samenwerkingsagenda (de Zuid-Kennemer Agenda). Voor de uitvoering van deze agenda zullen de regiogemeenten ook capaciteit en geld beschikbaar moeten stellen.

Tenslotte vinden wij het een verkeerd signaal om de bijdrage per inwoner aan de MRA te laten stijgen nu veel gemeenten net als Heemstede geconfronteerd worden met een lagere afdracht van het Rijk en Heemstede als gevolg daarvan zelf terughoudend omgaat met het opnemen van prijscompensatie in de eigen begroting.

MRA-agenda 2.0

In 2016 is de samenwerking binnen de MRA bekrachtigd door het opstellen van een gezamenlijke MRA Actie Agenda (2016-2020). Terwijl de actiepunten verder worden uitgevoerd, is het proces ingezet om te komen tot de MRA-agenda 2.0. Deze nieuwe agenda zal de periode 2020-2024 beslaan en een breder karakter krijgen. De centrale boodschap van de MRA Agenda 2.0 is als volgt geformuleerd: *'We zijn in 2025 een Europese-topregio waarin bewoners en bedrijven zich willen vestigen, waar (internationaal) talent en bezoekers zich welkom voelen. Een regio waarin mensen op een inclusieve manier toegang hebben tot voldoende banen en geschikte woonruimte, er ruimte is en mogelijkheden zijn om duurzaam te ondernemen, te leren en te innoveren. Een regio waarin de leefkwaliteit hoog is en bereikbaarheid sterk en waarin we stappen hebben gezet op het vlak van klimaatbestendigheid en energietransitie.'* Het proces zal zich naast het opstellen van een nieuwe agenda ook richten op draagvlak en betrokkenheid binnen de MRA en met partners in bedrijfsleven en onderwijs.

Op 15 mei 2019 is een eerste versie van de MRA-agenda 2.0 besproken in de bijeenkomst van de gemeenteraden van Zuid-Kennemerland. Een laatste conceptversie zal volgens planning voor de radenbijeenkomst van 1 oktober 2019 worden geagendeerd. Het is vervolgens de bedoeling dat de MRA-Agenda 2.0 wordt gelanceerd op het MRA congres in februari 2020.

FINANCIËN

Met de bijdrage van Heemstede aan de MRA is al rekening gehouden in de begroting. Het bedrag voor 2020 is vastgesteld op €1,53 per inwoner (€41.735,34). Dit bedrag per inwoner is gestegen met €0,03 door indexatie op basis van de jaarlijkse inflatie. Hierop wordt het Heemstedse deel van het overschot 2018 (circa € 240) in mindering gebracht.

Collegebesluit

Collegevergadering: 20 augustus 2019

PLANNING/UITVOERING

De zienswijze van de gemeente Heemstede zal per brief aan de Regiegroep van de MRA worden medegedeeld. De Regiegroep beslist op 18 oktober 2019 over MRA Werkplan en Begroting 2020.

Discussienotitie Heemstedse focus regionale omgevingsagenda en MRA-actieprogramma

Om te kunnen bepalen wat Heemstede wil bereiken in de regionale samenwerking en waar de prioriteiten zouden moeten liggen, hebben wij de “discussienotitie Heemstedse focus regionale omgevingsagenda en MRA-actieprogramma” opgesteld.

In de raadsbijeenkomst van 3 juli 2019 is het thema “Wonen” uitgebreid besproken. Op 19 september 2019 worden de overige thema's uit de discussienotitie besproken door de raad.

Regionale bijeenkomsten

Op dinsdag 17 september staat een Regionale radenbijeenkomst IJmond/Zuid-Kennemerland gepland. Tijdens deze bijeenkomst worden de regionale agenda's van beide regio's besproken en wordt gezamenlijk gekeken naar zaken als de overeenkomsten, punten waarop de regio's elkaar kunnen versterken en punten waarop de regio's elkaar kunnen steunen.

Op dinsdag 1 oktober staat er een Regionale raadsbijeenkomst Zuid-Kennemerland gepland, waarin ondermeer de Zuid-Kennemer Agenda en de MRA Agenda 2.0 worden besproken.

Het programma voor deze bijeenkomsten wordt later bekend gemaakt.

PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE

-

DUURZAAMHEID

-

BIJLAGEN

- MRA Verantwoording 2018 en bestemmingsvoorstel
- MRA Verantwoording doorgeschoven gelden 2017 en bestemmingsvoorstel
- MRA Werkplan en Begroting 2020
- Overzicht inhoudelijke zaken en de ambities van Zuid-Kennemerland (voorjaar 2019)
- Stoplichtenrapportage acties MRA Agenda (voorjaar 2019)

metropool regioamsterdam

Aan: Regiegroep MRA
Datum: 18 april 2018
Bijlage: 7a (behorende bij agendapunt 7)
Onderwerp: Verantwoording over de realisatie van de MRA Begroting 2018
Portefeuille-
houder: Elisabeth Post
Opsteller: Remco Rienties (r.rienties@metropoolregioamsterdam.nl) / 06 – 20002447)

Gevraagde afspraken:

- 7.1 De verantwoording over de realisatie van de MRA Begroting 2018 en de toelichting hierop vast te stellen
 - 7.2 Te besluiten het bedrag dat vrijvalt terug te storten aan de deelnemers, door deze naar rato te verrekenen in de factuur voor de bijdrage voor 2019
-

Toelichting

In het MRA Convenant is vastgelegd dat de Regiegroep in haar bijeenkomst van april de financiële en inhoudelijke verantwoording over het voorgaande jaar vaststelt. In deze notitie is weergegeven hoe de MRA Begroting over 2018 is gerealiseerd, en is daarnaast een toelichting gegeven op de inhoudelijke resultaten.

Totaal overzicht van de realisatie

Figuur 1 is een totaal overzicht van de realisatie van de MRA Begroting weergegeven. Uit dit overzicht blijkt dat in 2018 voor wat betreft de inkomsten een bedrag is gerealiseerd van €8.340.348. Dit is ruim twee ton meer dan in de vastgestelde begroting 2018 is opgenomen. De oorzaak hiervan is dat in dit overzicht ook de bestemmingsreserve uit 2017 is opgenomen voor de onderdelen 'Uitvoering Strategische Agenda Toerisme (actie 1.10)' (een bedrag van €134.190) en 'MRA Congres 2018' (een bedrag van €80.000). Deze bedragen zijn in dit overzicht opgenomen omdat zij specifieke kosten uit 2018 dekken, en daarmee een beter beeld geven van de daadwerkelijke realisatie van de begroting van 2018.

Uit het overzicht blijkt ook dat aan de uitgaven kant een bedrag is gerealiseerd van €8.328.541. De specifieke kosten die hierboven genoemd zijn waar in 2017 een bestemmingsreserve voor is gemaakt, zijn ook hier in de begroting voor de uitgaven over 2018 opgenomen (waarmee dit bedrag ook €214.190 hoger ligt dan in de vastgestelde begroting).

De daadwerkelijk gerealiseerde uitgaven liggen €11.806 lager dan de begrote uitgaven en de daadwerkelijk gerealiseerde inkomsten. Voor 2018 is daarmee een overschot gerealiseerd van €11.806, dat is 0,14% van de begroting.

metropool regio **amsterdam**

Totaaloverzicht realisatie MRA Begroting 2018		d.d.25.01.2019	
Lasten	begroting 2018	realisatie 2018	restant 2018
Uitvoering MRA Economie - Werkplan Economie	€ 5.084.190	€ 5.113.753	€ -29.563
Uitvoering MRA Ruimte - Werkplan Ruimte	€ 1.200.000	€ 1.175.315	€ 24.685
Uitvoering MRA Bereikbaarheid - Werkplan Mobiliteit	€ 0	€ 0	€ 0
MRA Algemeen (w.o. Bureau)	€ 2.049.000	€ 2.039.473	€ 9.527
Onvoorzien	€ 7.158	€ 0	€ 0
totale lasten	€ 8.340.348	€ 8.328.541	
Inkomsten	begroting 2018	realisatie 2018	te vorderen
Gemeenten: €1.50 per inwoner*	€ 3.616.440	€ 3.616.440	€ 0
Prov. Noord-Holland: gelijke bijdrage Amsterdam	€ 1.250.436	€ 1.250.436	€ 0
Prov. Flevoland: gelijke bijdrage Almere	€ 297.218	€ 297.218	€ 0
Gemeente Amsterdam: extra bijdrage Economie	€ 1.439.532	€ 1.439.532	€ 0
Provincie Noord-Holland: extra bijdrage Economie	€ 1.439.532	€ 1.439.532	€ 0
Vervoerregio Amsterdam: extra bijdrage Trainee pool MRA	€ 83.000	€ 83.000	€ 0
Bestemmingsreserves vanuit 2017	€ 214.190	€ 214.190	€ 0
totale inkomsten	€ 8.340.348	€ 8.340.348	€ 0
Totale gerealiseerde inkomsten over 2018	€ 8.340.348		
Totale gerealiseerde kosten over 2018	€ 8.328.541		
Saldo	€ 11.806		

Figuur 1: totaal overzicht van de realisatie van de MRA Begroting.

Realisatie van het algemene deel van de MRA Begroting (waar onder het MRA Bureau)

Figuur 2 geeft een overzicht van de realisatie van het algemene deel van de MRA Begroting. Het totale bedrag dat hier is begroot is €80.000 hoger dan opgenomen in de vastgestelde MRA Begroting: dat is vanwege de bestemmingsreserve uit 2017 die is gemaakt voor het MRA Congres dat in 2018 is georganiseerd.

Bij de post 'Personele lasten kern van het MRA Bureau' is een overschrijding van bijna €41.000. Deze overschrijding valt te verklaren door een hogere uitgave voor de inzet van programmasecretarissen (op een begroot bedrag van €175.000 is ongeveer €231.000 gerealiseerd). Er was een grotere (tijdelijke) behoefte aan ondersteuners van programmamanagers bij MRA programma's en projecten dan vooraf ingeschat. Een van de achterliggende oorzaken hiervan is dat het keer op keer lastig blijkt dergelijke inzet 'om niet' van MRA deelnemers geleverd te krijgen.

Realisatie begroting MRA Algemeen (w.o. Bureau) 2018	Begroting	Realisatie	Restant 2018
Personele lasten kern van het MRA Bureau	€ 793.000	€ 833.957	€ -40.957
Budget Programmacoördinatoren en projectmanagers	€ 666.000	€ 625.730	€ 40.270
Bureaunkosten	€ 290.000	€ 301.444	€ -11.444
Congres en Onderzoek*	€ 300.000	€ 278.342	€ 21.658
Totaal	€ 2.049.000	€ 2.039.473	€ 9.527

* begroting voor deze post is inclusief bestemmingsreserve uit 2017 voor het MRA Congres

Figuur 2: overzicht van de realisatie van het algemene deel van de MRA Begroting

metropool regioamsterdam

Bij het budget voor programmacoördinatoren en projectmanagers is een overschot van ongeveer €40.000. Dit overschot is het gevolg van een kritische sturing op verzoeken tot financiering van inzet voor programmamanagers of projectleiders. Vanuit het MRA Bureau is continu gepoogd om met uitlenende MRA partners goede afspraken te maken over de vergoeding voor de inzet van mensen en de eigen bijdrage daarin als gemeente / provincie. Mede hierdoor is deze post goed binnen het begrote bedrag gebleven.

Realisatie van de begroting van het Platform Economie

Figuur 3 geeft een overzicht van de realisatie van de begroting van het Platform Economie. Het totaal bedrag dat hier is begroot is €134.190 hoger dan opgenomen in de vastgestelde MRA Begroting: dat is vanwege de bestemmingsreserve uit 2017 die is gemaakt voor het onderdeel 'Uitvoering Strategische Agenda Toerisme (actie 1.10)'

De begroting voor het Platform Economie is overschreden. Het begrote bedrag van €5.084.190 is met €29.563 overschreden (0,58%), wat heeft geleid tot een totale uitgave van €5.113.753 voor het jaar 2018. Deze overschrijding is ontstaan door hogere uitgaven bij verschillende begrotingsposten, te weten de vastgoed marketing strategie (-€20.000), Plabeka (-€40.000), energietransitie (-€16.341) en urgente projecten (-€418.450). Deze tekorten zijn echter grotendeels gecompenseerd door lagere uitgaven voor bijvoorbeeld posten als toerisme (€3.758) en triple helix prijsvragen (€450.000).

Hier onder volgt per punt uit de begroting van het Platform Economie een korte en concrete toelichting op hetgeen afgelopen jaar is gerealiseerd. Gezien de grote hoeveelheid punten betreft dit een beknopte weergave: op aanvraag is bij het MRA Bureau meer informatie over specifieke onderwerpen beschikbaar. Per actie is het corresponderende nummer van de betreffende actie uit de MRA Agenda gebruikt, net als in figuur 3 bij het overzicht van de financiële realisatie.

1.3 – Uitvoering geven aan de vastgoedmarketing strategie van de MRA om internationale investeerders aan te trekken

Vanuit deze actie wordt de aanwezigheid als MRA met een eigen MRA stand op de belangrijke vastgoedbeurzen gefinancierd (de MIPIM-vastgoedbeurs in Cannes, ExpoReal in Munchen en de Provada in Amsterdam), wordt er twee keer per jaar een trendbrief vastgoed opgesteld en verspreid, en worden er marketing activiteiten ondernomen op basis van deelregionale profielen.

1.5/1.6 – Transformatie van kantoren, bedrijven en (tijdelijk) woon- en werkruimte met veel aandacht voor de leefkwaliteit, bijvoorbeeld door flexibelere bestemmingsplannen

Door de regionale afstemming op het gebied van kantoren en bedrijventerreinen en de inspanningen van het Projectbureau Herstructurering bedrijven terreinen zijn het afgelopen jaar de volgende resultaten behaald:

- de leegstand van kantoren is gedaald van 15,7% (2017) naar 13% (2018)
- er is 470.000 m2 aan kantoren getransformeerd
- er is 42 ha aan bedrijventerreinen getransformeerd
- een onderzoek naar herstructurering van bedrijventerreinen is opgeleverd
- er is 111 ha aan bedrijventerreinen uitgegeven

metropool regioamsterdam

1.9 De regionale hotelstrategie 2016-202 op korte termijn herijken, en op de middellange termijn uitbouwen tot een regionale accommodatie strategie

In 2018 heeft een verdere uitrol van Visitordata plaats gevonden. Inmiddels zijn 6 grote gemeenten aangesloten op het digitale nachregister dat op dag niveau inzicht geeft in verblijf, herkomst en reden van bezoek van hotelgasten in de MRA.

In 2018 is het aantal geplande hotelprojecten én hotelkamers buiten Amsterdam voor het éérs groter dan dat in Amsterdam. De hotelmonitor op 31-12-2018 geeft voor Amsterdam 40 projecten, voor buiten Amsterdam zijn 60 projecten gepland

In 2018 hebben de bestuurders van de MRA aangegeven dat ze instemmen met de introductie van MRA brede sturingsinstrumenten op de toegevoegde waarde van nieuwe verblijfsaccommodaties.

In maart 2019 wordt aan hen het MRA ontwikkelkader verblijfsaccommodaties voorgelegd

In 2018 hebben diverse gemeenten advies ingewonnen bij de MRA. Dit betrof adviezen rondom specifieke hotelprojecten zoals in Amsterdam, Landsmeer, Velsen en Uithoorn en adviezen rondom aspecten van de sector. Op verzoek van de MRA bestuurders is in 2018 een projectgroep vakantieverhuur opgericht die met name via het delen van best practices, kennis en informatie zorgt voor regionale samenwerking op dit dossier.

1.10 Uitvoering van het programma Amsterdam Bezoeken, Holland Zien

De reguliere marketing en promotie activiteiten richting internationale bezoekers zijn uitgevoerd.

Extra aandacht ging daarbij uit in de volgende perioden naar de volgende gebieden:

- Maart: Flowers of Amsterdam
- April: Authentic Haarlem
- Mei: Castles & Gardens of Amsterdam
- Juni: Old Holland
- Juli: Amsterdam Beach
- Augustus: New Land

Enkele van de belangrijke marketing en promotie activiteiten omvatten twee dedicated persreizen in de regio, uitgebreide campagnes op social media (met name via Facebook, Instagram en de iamsterdam.com portal), printmedia (themamaps, iamsterdam magazine) en de ontwikkeling van VR-filmpjes van de deelregio's.

In 2018 is daarnaast een belangrijke stap gezet naar het aanjagen van bestemming- en productontwikkeling in het kader van de marketing en promotie strategie van ABHZ. Een aanjager is aangesteld die in alle deelregio's heeft verkend welke acties op korte termijn bij kunnen dragen aan de bestemming- en productontwikkeling.

1.10 gezamenlijk uitvoering geven aan de Strategische Agenda Toerisme in de MRA 2025, en het daarbij behorende actieprogramma toerisme

In 2018 is uitvoering gegeven aan een grote hoeveelheid acties behorende bij doelstellingen uit de Strategische Agenda Toerisme in de MRA 2025. Enkele aansprekende voorbeelden hiervan:

- Ontwikkeling en ingebruikname van de *artificial intelligence chatbot* Goochem: Goochem is een zelflerende chatbot die bezoekers op basis van hun profiel en interesses gids naar interessante (culturele) activiteiten in de regio
- CycleSeeing Amsterdam: de ontwikkeling van 8 toeristische fietsroutes voor internationale bezoekers en een bijbehorende webportal die Amsterdam en de regio met elkaar verbinden.
- Pilot Welkom-teams: een kwartier maker heeft zich gericht op het ontwikkelen van een concept voor het opzetten van een community van enthousiaste hosts (vrijwilligers,

metropool regio **amsterdam**

- studenten en gemeentelijke werkers) die Amsterdam en de regio een warm hart toe dragen, en een oprecht gevoel van welkom willen uitstralen naar bezoekers.
- Verscheidene onderzoeken naar o.a. samenwerking op het gebied van zakelijke bezoekers, het stimuleren van attractie ontwikkeling in de regio en riviercruise
- Het opzetten van een regionale evenementenstrategie (zie ook 3.3 bij Ruimte)

2.1 MRA- Start Ups

In 2018 is het project MRA Start Up in Residence gestart: in 9 MRA gemeenten werken 7 start-ups aan maatschappelijk vraagstukken. Daarnaast is ook de Amsterdam Campus gelanceerd, een netwerk van 20 campussen in de MRA/NHN, gericht op profilering van de MRA als innovatieve/kennisintensieve regio met fysieke plekken waar triple helix samenwerking gestalte krijgt; naast profilering is kennisdeling belangrijk onderdeel

2.3 Open Amsterdam / Internationalisering

In 2018 is samen met IN Amsterdam een informatiecampagne georganiseerd m.b.t. huisvestingsmogelijkheden voor internationals (incl. focus op EMA medewerkers). Daarnaast is vanuit deze post ook een bijdrage aan IN Amsterdam gedaan bv facilitering van internationals (14.000 nieuwe internationals geholpen in 2018)

2.4 Datacenters

Er is een eerste verkenning uitgevoerd naar ruimte- en energiebehoefte van datacenters, onder meer ten behoeve van de nieuwe Plabeka afspraken.

2.5 Onderwijs & Arbeidsmarkt

Vanuit het programma voor onderwijs & arbeidsmarkt zijn het afgelopen jaar de volgende activiteiten uitgevoerd:

- er wordt geparticipeerd (cofinanciering) in 4 RIF aanvragen
- het Regionaal Skillsakkoord is ondertekend door ruim 90 partijen (bedrijven, opleidingsinstellingen, gemeenten, brance-organisaties, ministeries, etc.)
- er is een financiële bijdrage verleend aan de Techport IJmond

2.9 Triple Helix

In de samenwerking met de Board is het afgelopen jaar het volgende bereikt:

- financiering Board organisatie – afspraken in kader Koersdocument 2019-2022 gemaakt
- met Board, Amsterdam Marketing en EZ-Amsterdam State of the Region georganiseerd, incl 5 mobilisatietrajecten (o.m. convenant circulair inkopen)
- prijsvraag bouwlogistiek succesvol afgerond+ prijsvraag open data uitgeschreven
- smart industry programma (samen met provincies Utrecht, Flevoland, NH en min EZK): oprichting Smart Industry Hub Noordwest met bedrijfsleven, brancheorganisaties, kennis- en onderwijsinstellingen: o.m fieldlabontwikkeling en voucherregeling MKB

3.10 Cultuurimpuls

In 2018 is het MRA Programma Kunst, Cultuur en Erfgoed opgesteld en vastgesteld. Daarnaast is een pilot gestart voor een gerichte marketing en promotie campagne richting bezoekers en inwoners van de MRA voor het cultuurjaar in Haarlem.

4.1, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6 en 4.7 (acties in het kader van Circulaire Economie):

In 2018 zijn vanuit de doelstellingen voor Circulaire Economie de volgende resultaten behaald;

metropool regioamsterdam

- er is een convenant circulair inkomen gesloten, door vrijwel alle MRA-deelnemers ondertekend
- de pilot circulair inkopen toeristische bewegwijzering Gooi- en Vechtstreek
- er zijn 6 businesscases voor afval/grondstoffen in ontwikkeling genomen (textiel, plastics, luiers, e-waste, biomassa, en bouw&sloop)
- in de circulaire west-as is de ruimtelijk economische visie vastgesteld, waarbij de west-as is geïntegreerd in de activiteiten vanuit CE op MRA schaal
- er is een nulmeting uitgevoerd over de CE in de MRA.

7.2 Structureel monitoren van relevante trends en ontwikkelingen op (inter)nationale en MRA-schaal (MRA dashboard), met medeneming van signalen uit de samenleving

Uitvoering en presentatie van de Economische Verkenningen van de Metropoolregio Amsterdam, dit jaar gelanceerd tijdens het evenement rondom *The State of the Region*

Realisatie van de begroting van het Platform Ruimte

Figuur 4 geeft een overzicht van de realisatie van de begroting van het Platform Ruimte.

Hier onder volgt per punt uit de begroting van het Platform Ruimte een korte en concrete toelichting op hetgeen afgelopen jaar is gerealiseerd. Gezien de grote hoeveelheid punten betreft dit een beknopte weergave: op aanvraag is bij het MRA Bureau meer informatie over specifieke onderwerpen beschikbaar. Per actie is het corresponderende nummer van de betreffende actie uit de MRA Agenda gebruikt, net als in figuur 4 bij het overzicht van de financiële realisatie.

1.1 en 1.2: Alle MRA gemeenten maken afspraken over afstemming en programmering woningbouw. Alle MRA-gemeenten geven aan welke binnenstedelijke locaties de komende 4-10 jaar ter beschikking komen.

Kort samengevat zijn de uitgevoerde activiteiten bij deze acties:

- Inhuur van Stec Groep ten behoeve van uitvraag Monitor Plancapaciteit 2017, met extra inzet op potentiële woningbouw binnenstedelijke verdichting en opstellen van de Analyse Monitor Plancapaciteit MRA 2017 t.b.v. MRA actie 1.1
- Opstellen publicatie MRA actie 1.1 'In gesprek over onze woningbouwopgave tot 2040'
- Afronding en oplevering WiMRA
- Redactionele bijdrage aan Nul20
- Organisatie programmadag ambtenaren bouwen en wonen MRA-partijen en bestuurlijke bijeenkomst voor alle bestuurders Bouwen en Wonen MRA.
- Nauwere samenwerking met het Rijk door bestuurlijke overleggen.
- Meer facts&figures (verbetering vergelijkbaarheid gegevens) en beter inzicht in werking woningmarkt MRA
- Versterking regionale samenwerking en kennisdeling binnen de MRA
- Meer kennis en begrip van en voor elkaar, leidt tot meer samenwerking. Zowel binnen MRA als met het Rijk.
- Inventarisatie betaalbaarheidsproblematiek woningmarkt, zowel MRA breed als binnen deelregio's.
- Opzetten instrumentenkoffer maatregelen betaalbaarheid.
- Realiseren van een infographic om complexiteit rond betaalbaarheidsproblematiek te visualiseren.
- Stuurgroep regionale agenda corporaties-MRA gevormd.

metropool regio **amsterdam**

- Inzicht in en gedeeld verhaal over de problematiek rondom de betaalbaarheid op de woningmarkt MRA.
- Gemeenten hebben kennis van instrumenten om betaalbaarheid te borgen, waardoor meer betaalbare woningen gerealiseerd/behouden worden in de MRA.

1.4 De MRA gemeenten onderzoeken bestaande jaren 70- en 80 wijken op behoeften en mogelijkheden vanuit de zorgvraag en vergrijzing en delen kennis over de preventie van sociale problemen in verouderde wijken

In het kader van deze actie hebben MRA gemeenten jaren 70- en 80- wijken (laten) onderzoeken op behoeften en mogelijkheden vanuit de zorgvraag en vergrijzing en het delen van kennis over de preventie van sociale problemen in verouderde wijken. Het onderzoek wordt uitgevoerd door Platform31, en richt zich op drie vragen:

- In welke woonerfwijken binnen de MRA tekenen zich patronen van fysieke en/of sociale achteruitgang af?
- Wat is de aard van de problematiek, welke ontwikkelingen liggen hier aan ten grondslag?
- Wat zijn mogelijke oplossingsrichtingen en in hoeverre wordt hier al aan gewerkt.

1.6 Transformatie en/of herstructurering verouderd glastuinbouwgebied bij Greenport Aalsmeer, bijvoorbeeld naar woon- en werkruimte

Voor dit actiepunt wordt momenteel een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden voor een versnelling van de transformatie van verouderde glastuinbouwgebieden in de Greenport Aalsmeer. Het onderzoek omvat een goede inventarisatie, waarbij de totale omvang van de te transformeren gebieden en de totale programmering in nieuwe functies in beeld wordt gebracht.

1.11 Het versnellen van de woningbouwproductie in de MRA voor 60.000 nieuwe woningen van 2017 t/m 2020

Concrete behaalde resultaten voor deze actie in 2018 omvatten:

- Actualisatie en uitvoering Monitor Plancapaciteit
- Implementatie van het planningsysteem Primavera bij verschillende MRA gemeenten.
- Actualisatie en analyse voortgang woningproductie (Fakton)
- Redactionele bijdrage aan BouwWoonLeef en aan regionale uitbreiding AmsterdamWoont.
- Inzicht in (potentiële) plancapaciteit MRA: tot 2040 circa 465.000 woningen. Veel mogelijkheden voor woningproductie in de MRA.
- Beter inzicht in kansen en knelpunten woningproductie MRA en ondersteuning van MRA gemeenten bij oplossen knelpunten, waardoor woningproductie versnelt.
- Woningzoekenden hebben meer zicht op diverse woonaanbod in de MRA, waardoor woningzoekenden hun woonwensen beter kunnen realiseren.

Deze acties dragen bij aan het scheppen van de juiste randvoorwaarden voor een versnelling van de woningbouw. De komende jaren worden acties voor deze doelstelling uit de MRA Agenda voortgezet om de daadwerkelijke versnelling te bewerkstelligen.

3.1, 3.2, 3.4, 3.5, 3.6 – MRA Programma Landschap

Het jaar 2018 heeft in het teken gestaan van het opstellen van een integrale aanpak en start van de uitvoering ervan. Dit gebeurt langs drie lijnen:

- 1) de betekenis van het landschap (het opstellen van waardenkaarten en een landschappelijk narratief voor de MRA, in samenwerking met het programma cultuur)

metropool regioamsterdam

- 2) werken aan het landschap (per deelregio in beeld brengen van de samenhang van het landschap met grote ruimtelijke opgaven en de schuurpunten, koppelkansen en investeringsopgaven).
- 3) de financiering van het landschap (het in beeld brengen van geldstromen, investeringsopgaven, financieringsconstructies en een verkenning door Job Cohen naar het draagvlak om tot financieringsafspraken te komen).

In mei 2019 zijn uitkomsten van deze sporen beschikbaar en vormen zij een bouwsteen voor de MRA Agenda, maar ook bijvoorbeeld voor lokale en regionale omgevingsvisies. In de tweede helft van 2019 moeten deze sporen landen in regionale processen, projecten en programma's. Ook moet dan bestuurlijke besluitvorming over vervolgstappen zoals prioritering en uitwerking plaatsvinden, waar onder een financieringsvoorstel. Daarnaast wordt gewerkt aan enkele projecten, zoals de realisatie van een pilot-Buitenpoort (opening in maart 2019), en een ontwerprijvraag op het gebied van energie en ruimte.

3.3 Een regionaal plan voor afstemming van evenementen waarbij rekening wordt gehouden met een optimale verdeling van overlast en inkomsten die bijdragen aan het beheer van gebieden

Afgelopen jaar is de inventarisatie evenementenlocaties en evenementen in de MRA opgeleverd in afstemming met de MRA-gemeenten, hiervoor zijn deelregionale sessies gehouden.

Het rapport 'Inventarisatie evenementenlocaties in de MRA' is opgesteld aan de hand van deze inventarisatie, en vormt de eerste bouwsteen voor een regionale strategie rondom evenementen. In het rapport zijn de plekken in de MRA in beeld gebracht waar nog ruimte is voor evenementen. Hierdoor zijn de gemeenten in beeld gekomen waarmee verder geschakeld moet worden in dit traject. Er is een vervolgopdracht gegeven aan Bureau Stedelijke Planning om op regionale schaal 'locatieprofielen' uit te gaan werken van de locaties waar nog ruimte is. Op basis van culturele profielen van de deelregio's wordt gekeken welke evenementen waar iets bijdragen aan de profilering van de deelregio's, en welke evenementen meer 'footloose' zijn. Op basis hiervan kunnen scherpere keuzes gemaakt gaan worden door de gemeenten met betrekking tot evenementen, en vallen bepaalde evenementen wellicht buiten de boot. Door de locatieprofielen is het voor hen snel te zien waar ze naar toe kunnen verplaatsen binnen de MRA als de gemeenten ervoor open staan. Het uiteindelijke doel van de regionale evenementenstrategie is om evenementen op een zo goed mogelijk passende locatie plaats te laten vinden, daarbij een juiste balans tussen de evenementen en de omgeving te laten zijn, en waar mogelijk de voordelen van evenementen zo goed mogelijk over de regio te spreiden.

4.8 Opstellen en uitvoeren van een regionaal programma voor energie waarin de MRA-partners invulling geven aan het landelijke Energieakkoord en een bijdrage aan de Nationale Energieatlas

Deze actie kwam in 2018 in het teken te staan van voorbereiding van RES-trajecten in NHZ en Flevoland. Focus verschoof daardoor van het werken aan een MRA-energieprogramma naar ondersteuning vanuit MRA bij RES-trajecten en naar het creëren van randvoorwaarden in MRA voor energietransitie.

Dit heeft opgeleverd:

- Heldere afspraken over rolverdeling tussen MRA, provincies en gemeenten op het terrein van energietransitie en RES-sen.
- Energielab-bijeenkomst over waterstof als aanzet voor discussie over beleidsinzet m.b.t. dat onderwerp
- Deelname van de MRA aan Clean Energy Challenge die gericht is op zoeken naar onorthodoxe energieoplossingen voor binnensteden en kwetsbare landschappen.

metropool regioamsterdam

- Afspraken over aanpak en rolverdeling m.b.t. RES-sen zijn geconcretiseerd. Voorbereiding RES-sen is gestart.
- Energielab heeft basis gelegd voor discussie over hoe we in MRA maximaal kunnen voorsorteren op rol van waterstof in energiesysteem.
- Clean Energy Challenge heeft geresulteerd in circa 15 creatieve oplossingen die mogelijk implementeerbaar zijn in de MRA.

In 2019 zal bekeken worden of de energie gerelateerde acties in de MRA Actie-Agenda nog voldoen of dat zij moeten worden bijgesteld, en zal een MRA Duurzaamheid Top worden georganiseerd. Tijdens deze top (september 2019) moeten zo scherp mogelijk afspraken worden gemaakt tussen MRA-overheden over hoe we duurzaamheidsambities gaan realiseren en wat dat betekent in relatie tot andere thema's.

4.9 Opschalen van pilots van slimme en flexibele energiesystemen zoals smart grids, waarbij vraagsturing en energieopslag een rol spelen

In 2018 zijn voor deze actie de volgende resultaten behaald:

- Het Innovatieprogramma Smart Energy Systems is afgerond en goedgekeurd door PHO Duurzaamheid.
- Met allerlei stakeholders is gewerkt aan definiëren van concrete vervolgstappen op basis van dat programma.
- Denklijnen uit het Innovatieprogramma zijn ingebracht in lopende energietransitie trajecten
- Denklijnen uit het Innovatieprogramma zijn geïntegreerd in bijv. de plannen van de Industrietafel NZKG.
- Zaanstad heeft Europese subsidie ontvangen voor Empower-project

Een voorstel voor het vervolg op deze actie zal in mei worden voorgelegd aan het PHO Duurzaamheid. Waar relevant wordt de via deze actie opgedane kennis ingebracht in lopende discussies over energietransitie in de MRA.

4.10 Uitbreiden en verknopen van warmte/koude netwerken in de MRA voor grotere efficiëntie en aansluiting van 300.000 extra woningequivalenten

In 2018 zijn voor deze actie de volgende resultaten behaald:

- Grand Design 2.0 (een regionaal plan voor warmte/koude netwerken) is voorbereid, opgeleverd en gepresenteerd.
- Plan opgesteld om inzichten uit deze actie maximaal in te brengen in voorbereiding van RES-sen en warmtetransitieplannen en vertaling daarvan in voorstel om inzet op deze actie tijdelijk uit te breiden door vorming van versnellingsteam.
- Instemming bereikt over tijdelijke uitbreiding van het team om inzichten maximaal te delen in de MRA.
- 37 partijen zijn aangesloten op het programma

Het programma levert een bijdrage aan een duurzame warmte-infrastructuur in de MRA. Collectieve warmtenetten zijn nodig om de transitie naar aardgasvrij verwarmen mogelijk te maken. Het programma vergaart en ontsluit input voor zowel de RES-sen als voor warmtetransitieplannen. Door het opzetten van een 'versnellingsteam' worden de mogelijkheden vergroot om via dit programma concrete ondersteuning te bieden aan gemeenten en provincies die warmtenetten willen aanleggen.

metropool regioamsterdam

4.11 Opstellen en uitvoeren van een regionaal programma voor het versnellen van energiebesparing

In 2018 zijn voor deze actie de volgende resultaten behaald:

- Verschillende acties zijn uitgevoerd en producten opgeleverd die gemeenten moeten helpen bij de opgave die zij hebben op het terrein van energiebesparing in de gebouwde omgeving.
- Eindrapport en advies voor vervolgaanpak is voorbereid
- Inzichten in wat werkt en wat niet werkt
- Eindrapport en advies voor vervolgaanpak
- Communicatiemiddelen zoals storymap en thuisreis zijn ontwikkeld

MRA-brede inzet op deze actie ondersteunt gemeenten bij hun opgave, moet voorkomen dat alle gemeenten zelf het wiel uitvinden en kan – door schaalgrootte van de MRA – tot een meer effectieve inzet leiden. Een voorstel voor het vervolg op deze actie zal in mei worden voorgelegd aan het PHO Duurzaamheid.

6.1 Een regionaal plan uitwerken voor de waterhuishouding waarin maatregelen staan op het gebied van calamiteitenvoorzieningen, waterberging, meerlaagse waterveiligheid, waterkwaliteit, verzilting van de landbouwgronden, bodemdaling en beperking van het watergebruik, onder meer in samenwerking met het Nationaal Deltaprogramma en andere rijksprogramma's

In het kader van deze actie worden producten ontwikkeld die helder maken 'hoe' en 'waar' klimaatbestendige woningbouw moet plaatsvinden en de bescherming van vitale en kwetsbare infrastructuur moet plaatsvinden.

Resultaten uit het Platform Mobiliteit

In de begroting zijn geen kosten opgenomen voor het Platform Mobiliteit. De acties die behoren bij het Platform Mobiliteit worden vanuit andere middelen gefinancierd. Om toch een beeld te geven van activiteiten die het afgelopen jaar zijn uitgevoerd, zijn hieronder heel beknopt een aantal voorbeelden genoemd. Meer informatie is op aanvraag bij het MRA-Bureau beschikbaar.

- o De kaart voor een snel, comfortabel en aantrekkelijk fietsroutenetwerk in de MRA is met alle gemeenten en provincies vastgesteld. De Vervoerregio coördineert de uitvoering en deze ligt goed op schema. Het Rijk heeft vanuit het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport cofinanciering beschikbaar gesteld voor het oplossen van een aantal knelpunten.
- o Er is een Samenwerkingsagenda Logistiek opgesteld. Deze agenda ontfermt zicht over de MRA Agenda actiepunten 5.4 (bereikbaarheidsagenda goederen en 5.9 vormgeven stedelijk distributienetwerk). De acties worden samen met het bedrijfsleven uitgevoerd.
- o Rijk en Regio hebben samen het MRA Programma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid opgezet en gefinancierd. Stedelijke bereikbaarheid, slimme en duurzame benutting, de ontwikkeling van Zuidwest Amsterdam -Haarlemmermeer en vooral van de Netwerkringen in de MRA geven invulling aan de MRA Agenda actiepunten 5.5. In 2018 is het eerste project (A9, knooppunt Rottenpolderplein) met een startbeslissing begonnen.

Figuur 3: realisatie van de begroting van het Platform Economie

Realisatie begroting MRA Platform Economie 2018		25.01.2018		
Actie Nr.	Inhoudelijke werkzaamheden MRA Agenda en acties jaarplan 2018	Begroting 2018	Realisatie 2018	Resultaat 2018
Ruimte geven aan wonen en werken				
<i>Bouwen en aanpassen</i>				
1.3	Uitvoering geven aan de Vastgoedmarketingstrategie van de MRA om	€ 150.000	€ 170.000	€ -20.000
<i>Transformeren en herstructuren</i>				
1.5	Transformatie van kantoren, bedrijven en (tijdelijk) woon- en werkruimte met	€ 100.000	€ 100.000	€ 0
1.6	Transformatie en/of herstructurering bedrijven en terreinen bijvoorbeeld naar	€ 130.000,00	€ 170.000	€ -40.000
<i>Groeiend aantal bezoekers faciliteren en beter spreiden</i>				
1.9	De Regionale hotelstrategie 2016-2020 op korte termijn herijken, en op de	€ 150.380	€ 138.911	€ 11.469
1.10	Uitvoering van het programma Amsterdam Bezoeken, Holland Zien	€ 300.000	€ 300.000	€ 0
1.10	Gezamenlijk uitvoering geven aan de Strategische Agenda Toerisme in de MRA	€ 284.190	€ 280.432	€ 3.758
Totaal begroot voor 'Ruimte geven aan wonen en werken'		€ 1.114.570	€ 1.159.343	€ -44.773
Slimmer en innovatiever werken				
<i>Aantrekken en huisvesten van start-ups, kenniswerkers en studenten</i>				
2.1	Inzet op campusontwikkeling voor start-ups en helpen bij het vinden van	€ 0	€ 0	€ 0
2.2	De MRA-partijen maken op regionaal niveau afspraken over	€ 0	€ 0	€ 0
2.3	(Voorstel nieuwe actie 2.3): Samen met universiteiten en hogescholen	€ 100.000	€ 100.000	€ 0
2.4	Een plek aanwijzen in de nabijheid van de internetknooppunten in Amsterdam			
<i>Investeren in aansluiting onderwijs op de arbeidsmarkt</i>				
2.5	(Voorstel samenvoegen acties 2.5 tm 2.8 tot 1 nieuwe actie 2.5): De MRA richt	€ 400.000	€ 400.000	€ 0
2.9	Via het organiseren van prijsvragen worden bedrijven en kennisinstellingen	€ 1.200.000	€ 750.000	€ 450.000
2.9	(Voorstel voor nieuwe actie 2.9): Het in triple-helix organiseren van de	€ 1.414.000	€ 1.414.000	€ 0
Totaal begroot voor 'Slimmer en innovatiever werken'		€ 3.114.000	€ 2.664.000	€ 450.000
De leefkwaliteit verbeteren				
<i>Het versterken van de sociale en culturele samenhang</i>				
3.10	De MRA Partners geven uitvoering aan de cultuurimpuls van de MRA, die zich	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal begroot voor 'De leefkwaliteit verbeteren'		€ 0	€ 0	€ 0
Versnellen van de transitie naar een schone economie				
<i>Beter benutten van grondstoffen</i>				
4.1	Een plan opstellen met koplopers in het bedrijfsleven voor het circulair maken		€ 291.341	€ 8.659
4.3	De Westas, grondstoffenrotonde Zaanstad, Gooi en Vechtstreek, Schiphol Trade		€ 25.000	€ -25.000
4.4	Een MRA-brede grondstoffenatlas opstellen, met grondstoffen analyse	€ 300.000		
4.5	De MRA wijst plekken aan voor tijdelijke opslag van hoogwaardige			
4.6	Inventarisatie van braakliggende terreinen die in de komende 5 tot 10 jaar			
4.7	Onderzoeken van de regionale afvalinzameling- en verwerking, en voorstellen			
Totaal begroot voor 'Versnellen van de transitie naar een schone economie'		€ 300.000	€ 316.341	€ -16.341
De Metropool wendbaarder maken				
7.1	Verbeteren van de bestuurlijke en ambtelijke samenwerking in de MRA	€ 0	€ 0	€ 0
7.2	Structureel monitoren van relevante trends en ontwikkelingen op	€ 150.000	€ 150.000	€ 0
7.3	Om de betrokkenheid bij de opgaven van de MRA raadsleden,	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal begroot voor 'De metropool wendbaarder maken'		€ 150.000	€ 150.000	€ 0
Overige kosten / activiteiten				
Nvt	Europa	pm	€ 0	€ 0
nvt	Detailhandel	€ 0	€ 0	€ 0
nvt	Budget voor urgente nieuwe projecten of activiteiten	€ 405.620	€ 824.070	€ -418.450
Totaal begroot voor 'Overige kosten / activiteiten'		€ 405.620	€ 824.070	€ -418.450
Totaal realisatie begroting Platform Economie 2018:		€ 5.084.190	€ 5.113.753	-€ 29.563

Figuur 4: de realisatie van de begroting van het Platform Ruimte

Realisatie begroting MRA Platform Ruimte 2018			25.01.2018	
Actie Nr.	Inhoudelijke werkzaamheden MRA Agenda en acties jaarplannen PHO 2018	Begroting 2018	Realisatie 2018	Resultaat 2018
Ruimte geven aan wonen en werken				
<i>Bouwen en aanpassen</i>				
1.1	Alle MRA-gemeenten maken afspraken over afstemming en programmering woningbouw.	€ 90.000	€ 86.000	€ 4.000
1.2	Alle MRA-gemeenten geven aan welke binnenstedelijke locaties komende 4-10 jaar ter beschikking komen.	€ 0	€ 0	€ 0
1.4	De MRA-gemeenten onderzoeken bestaande jaren 70- en 80- wijken op behoeften en mogelijkheden vanuit de zorgvraag en vergrijzing.	€ 0		€ 0
<i>Transformeren en herstructuren</i>				
1.5	Transformatie van kantoren, bedrijven en (tijdelijk) woon- en werkruimte met veel aandacht voor de leefkwaliteit, bijvoorbeeld door flexibelere bestemmingsplannen	€ 0	€ 0	€ 0
1.6	Transformatie en/of herstructurering verouderd glastuinbouwgebied bij Greenport Aalsmeer, bijvoorbeeld naar woon- en werkruimte	€ 0	€ 0	€ 0
1.7	MRA-partners nemen samen met de luchtvaartsector het initiatief om voor het onderwerp wonen, werklocaties en vliegen met een voorstel te komen richting het Rijk	€ 0	€ 0	€ 0
1.8	Knooppuntontwikkeling met als prioriteit de spoorcorridors Zaan en Schiphol-Amsterdam-Almere-Lelystad (SAAL) waar hoogfrequent rijden wordt ingevoerd	€ 0	€ 0	€ 0
1.11	Versnelling woningbouwproductie. De gemeenten in de MRA zetten in op versnelling van de woningproductie. Afgesproken is om in de periode 2016 t/m 2020 tenminste 60.000 woningen in aanbouw te nemen.	€ 60.000	€ 60.000	€ 0
overig 1	Activiteiten, niet zijnde acties uit de MRA Agenda: Thema's en werkzaamheden Bouwen en Wonen: onderzoeken (waaronder WiMRA), analyse, monitoring, marketing, communicatie etc..	€ 340.000	€ 357.314	€ -17.314
Totaal begroot voor 'Ruimte geven aan wonen en werken'		€ 490.000	€ 503.314	€ -13.314
Slimmer en innovatiever werken				
<i>Aantrekken en huisvesten van start-ups, kenniswerkers en studenten</i>				
2.2	De MRA-partijen maken op regionaal niveau afspraken over studentenhuishuizing en huisvesting voor pas afgestudeerden en internationale kenniswerkers (is tevens onderdeel van actie 1.1).	€ 10.000	€ 10.825	€ -825
2.4	Een plek aanwijzen in de nabijheid van de internetknooppunten in Amsterdam (zoekgebied: Westas) waar datacenters zich kunnen vestigen en op lange termijn kunnen blijven.	€ 30.000	€ 30.000	€ 0
Totaal begroot voor 'Slimmer en innovatiever werken'		€ 40.000	€ 40.825	€ -825
De leefkwaliteit verbeteren				
<i>Beter benutten van landschap</i>				
3.1	Een actieprogramma opstellen en uitvoeren voor het metropolitane landschap (Identity matching, Investerings en beheeragenda, Veenweide, Buitenpoorten	€ 100.000	€ 120.000	€ -20.000
3.2	Onderzoek doen naar een landschapsfonds en een landschapscompensatieregeling voor de MRA.	€ 30.000	€ 30.000	€ 0
3.3	Een regionaal plan voor afstemming van evenementen waarbij rekening wordt gehouden met een optimale verdeling van overlast en inkomsten die bijdragen aan het beheer van gebieden.	€ 30.000	€ 20.000	€ 10.000
3.4	Een verkenning uitvoeren naar de metropolitane potentie van het Markermeer-IJmeer voor de doelstellingen van de MRA.	€ 0	€ 0	€ 0
3.5	Een curator aanstellen voor het landschap, te beginnen met Waterland als voorbeeldproject, die in 10 jaar tijd het landschap op de kaart zet voor recreanten en toeristen.	€ 0	€ 0	€ 0
3.6	De MRA-partners voeren een quick scan uit voor lopende landschappelijke projecten (zoals de Markermeerdijken) om na te gaan in hoeverre de in deze agenda gemaakte keuzes en acties daarin meegenomen worden.	€ 0	€ 0	€ 0
<i>Het versterken van de sociale en culturele samenhang</i>				
3.9	Kennisdelen over de preventie van sociale problemen in verouderde wijken.	€ 0	€ 0	€ 0
overig 3	Activiteiten, niet zijnde acties uit de MRA Agenda: Werkzaamheden Metropolitane Landschap mbt onderzoek, monitoring, communicatie, events	€ 70.000	€ 41.376	€ 28.624
Totaal begroot voor 'De leefkwaliteit verbeteren'		€ 230.000	€ 211.376	€ 18.624
Versnellen van de transitie naar een schone economie				
<i>Versnellen van de energietransitie</i>				
4.8	Opstellen en uitvoeren van een regionale programma voor energie waarin de MRA-partners invulling geven aan het landelijke Energieakkoord en een bijdrage aan de Nationale Energieatlas.	€ 50.000	€ 85.481	€ -35.481
4.9	Opschalen van pilots van slimme en flexibele energiesystemen zoals smart grids, waarbij vraagsturing en energieopslag een rol spelen.	€ 30.000	€ 30.000	€ 0
4.10	Uitbreiden en verknopen van warmte/koudenetwerken in de MRA voor grotere efficiëntie en aansluiting van 300.000 extra woningequivalenten.	€ 50.000	€ 50.000	€ 0
4.11	Opstellen en uitvoeren van een regionaal programma voor het versnellen van energiebesparing.	€ 40.000	€ 40.000	€ 0
overig 4	Activiteiten, niet zijnde acties uit de MRA Agenda: Werkzaamheden Duurzaamheid mbt onderzoek, monitoring, communicatie, events	€ 60.000	€ 0	€ 60.000
Totaal begroot voor 'Versnellen van de transitie naar een schone economie'		€ 230.000	€ 205.481	€ 24.519

Beter verbinden				
<i>Verbeteren regionale netwerken</i>				
5.5	Onderzoeken welke nieuwe infrastructuurinvesteringen prioriteit hebben na 2025, zoals uitbreiding metronet, de IJmeerverbinding, A1, N23 en voltooiing van een 2e ring rond Amsterdam	€ 0	€ 0	€ 0
Totaal begroot voor 'Beter verbinden'		€ 0	€ 0	€ 0
De metropool klimaatbestendiger maken				
<i>Verbeteren waterveiligheid en -kwaliteit</i>				
6.1	Een regionaal plan uitwerken voor de waterhuishouding waarin maatregelen staan op het gebied van calamiteitenvoorzieningen, waterberging, meerlaagse waterveiligheid, waterkwaliteit, verzilting van de landbouwgronden, bodemdaling en beperking van het watergebruik, onder meer in samenwerking met het Nationaal Deltaprogramma en andere rijksprogramma's	€ 100.000	€ 98.680	€ 1.320
6.2	Provincies, gemeenten en waterschappen wijzen waterbergingslocaties aan om zware buien op te kunnen vangen.			
6.3	Borgen dat bij beslissingen over grote infrastructurele ingrepen en vestiging van grote watervragers de veranderende klimaatopgave wordt meegenomen in omgevingsvisies.			
Totaal begroot voor 'De metropool klimaatbestendiger maken'		€ 100.000	€ 98.680	€ 1.320
Overige kosten / activiteiten				
overig	Vergaderkosten/bijeenkomsten Platform Ruimte	€ 10.000	€ 5.639	€ 4.361
overig	Budget voor urgente nieuwe projecten of activiteiten	€ 100.000	€ 110.000	€ -10.000
Totaal begroot voor 'Overige kosten / activiteiten'		€ 110.000	€ 115.639	€ -5.639
Totaal realisatie begroting Platform Ruimte 2018:		€ 1.200.000	€ 1.175.315	€ 24.685

metropool regioamsterdam

Aan: Regiegroep MRA
 Datum: 18 april 2018
 Bijlage: 7b (behorende bij agendapunt 7)
 Onderwerp: Verantwoording over de besteding van het herbestemde overschot over 2017
 Portefeuille-
 houder: Elisabeth Post
 Opsteller: Remco Rienties (r.rienties@metropoolregioamsterdam.nl) / 06 – 20002447)

Gevraagde afspraken:

- 7.3 De verantwoording over de besteding van het herbestemde overschot over 2017 en de toelichting hierop vast te stellen
- 7.4 Te besluiten het bedrag dat vrijvalt terug te storten aan de deelnemers, door deze naar rato te verrekenen in de factuur voor de bijdrage voor 2019

Toelichting

In een schriftelijke ronde in juli 2018 heeft de Agendacommissie het voorstel vastgesteld voor de herbestemming van het overschot dat was ontstaan over 2017. De Agendacommissie was hiertoe gemandateerd door de Regiegroep in haar bijeenkomst van april 2017.

In deze voorliggende notitie wordt een overzicht gegeven van de realisatie van de verschillende begrote posten uit het vastgestelde voorstel, en wordt per post een korte toelichting gegeven op de activiteiten die zijn uitgevoerd of nog worden uitgevoerd.

Overzicht van de realisatie

Figuur 1 is een overzicht van de realisatie van het herbestemde overschot over 2017. Nagenoeg het gehele begrote bedrag is uitgegeven. Dat komt in dit geval neer op verplicht, en gestart qua werkzaamheden. Een aantal van de genoemde activiteiten is ook reeds afgerond. Zie voor de inhoudelijke toelichting op de verschillende punten het overzicht onder figuur 1. De enige punten die niet geheel conform begroting zijn gerealiseerd zijn Intensivering Grondstoffenprogramma (waar 178.400 aan is besteed ipv de begrote 180.000, doordat een van de onderdelen iets goedkoper uitviel dan begroot) en het ontwerp voor de aanklikbare kaart voor op de website (deze post komt in zijn geheel te vervallen: wegens de komst van een geheel nieuwe website bleek het op dit moment niet opportuun om deze kaart te laten maken).

Figuur 1: Herbestemming overschot 2017

	Begroot	Realisatie
Platform Economie		
Maakindustrie MRA	€ 150.000	€ 150.000
Intensivering Grondstoffenprogramma	€ 180.000	€ 170.000
Business development Invest-NL	€ 405.000	€ 405.000

metropool regioamsterdam

Platform Ruimte		
Betaalbaarheid woningmarkt	€ 30.000	€ 50.000
Monitor Woningbouwproductie	€ 30.000	€ 20.000
Verhuisbewegingen MRA	€ 10.000	€ 10.000
Onderzoek prijsopdrijving Woningmarkt	€ 60.000	€ 40.000
Kwartiermaker Curator Landschap	€ 60.000	€ 60.000
Historische Waardenkaart Cultureel Erfgoed	€ 50.000	€ 50.000
Communicatie impuls duurzaamheid	€ 60.000	€ 60.000
Verkenning kansrijke businessproposities ET	€ 20.000	€ 20.000
Verkenning beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel ET	€ 15.000	€ 15.000
Programmamanagement Waterstof	€ 20.000	€ 20.000
Projectplan Herstructurering wijken i.r.t. gezondheid	€ 40.000	€ 40.000
Businessmodellen Transformatie Greenport	€ 50.000	€ 50.000
OV Knooppunten Schiphol corridor	€ 20.000	€ 20.000
Datacenters: onderzoek en monitoring van energie consequenties	€ 40.000	€ 40.000
Algemeen		
CMS voor projectenpagina's van de MRA website	€ 6.500	€ 6.500
Ontwerp aanklikbare kaart van de MRA Deelregio's (website)	€ 10.000	€ 0
Totaal	€ 1.256.500	€ 1.236.500
Vrijval	€ 20.000	1,59%

In totaal valt daardoor €20.000 vrij, dat conform afspraken hierover in de Regiegroep zal worden teruggestort naar de deelnemers.

Toelichting op de inhoudelijke realisatie

Hieronder volgt per punt uit bovenstaand overzicht een beknopte toelichting van een paar regels van de realisatie van het betreffende punt.

Maakindustrie MRA

Dit project is gestart met drie collectieve innovatieprojecten op het gebied van digitalisering (smart industry), energie en materiaaltoepassingen (circulair). In deze projecten werkt de maak- industrie nauw samen met dienstverlenende (IT-) bedrijven en kennisinstellingen. De resultaten worden eind 2019/begin 2020 verwacht.

Businessdevelopment Invest-NL

Dit project kent twee componenten:

- a) In Flevoland (via de Ontwikkelings Maatschappij Flevoland (OMFL)) is gestart met 2 businessdevelopers, met als taak het aanjagen van bedrijvigheid en verzilveren van kansen. Het Platform Economie, het programma Circulaire Economie en ketenmanagement vormen het voorportaal van waaruit de businessdeveloper kansrijke businesscases verder uitwerkt, kennis en netwerk gericht ontsluit, en doorleidt naar financiering op niveau regio (o.a. PoC-fonds), Rijk (o.a. Invest NL – nog in ontwikkeling) en Europa (o.a. Horizon 2020). Project loopt t/m 2021.

metropool regioamsterdam

- b) In het kader van het kwartiermakerschap Invest_MRA opbouwen van een portfolio met potentiële businesscases tbv Invest-MRA, cq Invest-NL. Resultaten worden onderdeel van eindrapportage/voorstel kwartiermaker t.b.v. go-no go besluit oprichting Invest-MRA. Ook dit is momenteel werk in uitvoering.

Intensiveren Grondstoffenprogramma

Voor 4 afvalstromen (textiel, luiers, plastics, biomassa) zijn concrete businesscases in ontwikkeling, waarin de keten (van afvalinzameling via verwerking naar nieuwe producten) op een bedrijfsgerichte wijze wordt georganiseerd.

Betaalbaarheid Woningmarkt

Met dit budget wordt de Betaalbare Nieuwbouw Game in verschillende MRA gemeenten gespeeld. Tijdens de game gaan verschillende partijen (wethouders, beleggers, corporaties en ontwikkelaars) met elkaar het gesprek aan hoe er betaalbare woningen gerealiseerd kunnen worden. De verkennende gesprekken hiervoor zijn geweest en de verwachting is dat de games uiterlijk in maart worden gespeeld.

Monitor Woningbouwproductie

Er wordt een inventarisatie gedaan om te kijken welke kenmerken opgeleverde nieuwbouwwoningen hebben, dus bijv. sociaal/middenhuur/vrijesector/koop, eengezins/meergezinswoning. Deze inventarisatie is nu bezig en de verwachting is dat deze eind februari wordt afgerond. De kosten voor deze inventarisatie bedragen ongeveer €3000,-. De overige €7000,- wordt ingezet voor het in kaart brengen van de verhuisbewegingen.

Verhuisbewegingen MRA

Er is een opdracht uitgezet bij het CBS om de data van de verhuizingen in de MRA te verzamelen. Deze worden vervolgens door RIGO geanalyseerd. Naar verwachting is deze analyse eind februari/halverwege maart afgerond. De kosten voor de analyse van de verhuisbewegingen zijn meer dan verwacht, maar worden gedekt uit overgebleven kosten van de Monitor Bouwproductie.

Onderzoek prijsopdriving Woningmarkt

Met dit onderzoek wordt onderzocht wat prijsopdriving op de woningmarkt veroorzaakt. Dit onderzoek loopt en de uitkomsten van dit onderzoek worden eind februari/begin maart verwacht.

Kwartiermaker Curator Landschap

Opdracht is verstrekt aan Marinke Steenhuis, cultuurhistorica en RO-expert. Belangrijk onderdeel is de ontwikkeling van het verhaal van het landschap, als drager van cultuur en identiteit in de MRA. De eerste versie ligt eind januari op tafel en zal in de komende maanden in bijeenkomsten met verschillende groepen betrokkenen getest zal worden. Een eerste bijeenkomst, waarvoor een brede groep ambtenaren is uitgenodigd, vond plaats op 31 januari. Parallel hieraan onderzoeken we in de komende periode ambtelijk en bestuurlijk het draagvlak voor en de mogelijke invulling van de positie van 'curator voor het landschap'. Gereed: eind april/mei 2019.

metropool regioamsterdam

Historische Waardenkaart Cultureel Erfgoed

Voor het opstellen van de "Historische Waardenkaart Cultureel Erfgoed" is opdracht verleend aan Mooi Noord-Holland. Zij hebben de opdracht in 2018 voortvarend opgepakt en werken nu aan de laatste details voor een digitaal toegankelijke kaart waarin data zijn verzameld voor wat betreft cultuurhistorische waarden, natuurwaarden en belevingswaarden. Deze kaart zal inzicht geven in de aanwezige waarden van de MRA en de historisch gegroeide verbindingen inzichtelijk maken. De kaart kan bijdragen bij de afweging van ruimtelijke ingrepen. Oplevering van de kaart zal zijn medio februari. Het symposium (onderdeel van de opdracht) zal voor de zomer plaatsvinden.

Communicatie-impuls duurzaamheid

In het kader van de communicatie-impuls duurzaamheid is een nieuwe website gebouwd, zijn infographics gemaakt voor de energietransitie en is een communicatie-specialist ingehuurd. De nieuwe website is inmiddels live, en de infographics zullen worden gebruikt in verschillende uitingen.

Verkenning kansrijke businessproposities Energie Transitie

Dit traject is nog in volle gang. Kansrijke businessproposities op het gebied van Energie Transitie worden in beeld gebracht. Is naar verwachting in de loop van 2019 afgerond.

Verkenning beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel Energie Transitie

Deze verkenning loopt, in samenwerking met het MRA-Programma Onderwijs & Arbeidsmarkt.

Programmamanagement Waterstof

Voor de kwartiermaker Waterstof zal gezamenlijk met de provincie Noord-Holland en ook in samenwerking met Noord-Holland Noord een opdracht worden verstrekt. Opdracht zal naar verwachting eind februari worden verstrekt, en het volledige begrote bedrag zal hieraan worden besteed.

Projectplan Herstructurering wijken i.r.t. gezondheid

Deze actie heeft o.a. door personele en bestuurlijke wisselingen vertraging opgelopen. De bestuurlijke verantwoordelijkheid ligt nu bij de wethouders Van Garderen (Almere), Kroese (Purmerend) en Van den Heuvel (Lelystad). In januari 2019 is hiervoor een bestuurlijk overleg geweest. De aanpak staat, en opdracht is inmiddels verleend aan Platform31. De afronding is voorzien voor medio 2019.

Businessmodellen Transformatie Greenport

Er is een onderzoek uitgezet naar mogelijke businessmodellen voor de transformatie Greenport. Het onderzoek zal nog voor het zomer reces 2019 zijn afgerond.

OV Knooppunten Schiphol Corridor

Dit geld is ingezet voor het onderzoek naar P+R locaties langs de Schipholcorridor. Dit betreft een van de deelopgaven is vanuit het traject OV knooppunten Schipholcorridor MRA actie 1.8. Voor dit onderzoek is onderzoeksbureau Empaction ingehuurd. Het onderzoek is in de afrondende fase en wordt in week 9 opgeleverd.

metropool regioamsterdam

Datacenters: onderzoek en monitoring van energieconsequenties

Begin januari 2019 is het bureau D-cision gevraagd offerte uit te brengen voor een onderzoek waarin de volgende hoofdvragen worden beantwoord:

- Welke kansen en knelpunten levert het elektriciteitsnet op voor vestiging en uitbreiding van datacentra in de MRA in de tijd bezien (2020/2030/2040/2050)?
- Waar en onder welke condities doen zich de beste kansen voor voor het benutten van de restwarmte die vrijkomt bij datacentra?

Uiterlijk 31 januari 2019 zal een oordeel over de offerte volgen en de verwachting is dat het onderzoek in april 2019 opgeleverd wordt.

CMS voor projectenpagina's van de MRA websites

Het separate CMS voor projectenpagina's is opgeleverd. De eerste webpagina die met dit CMS draait, is mraduurzaam.nl. Het separate CMS is eenvoudiger dan dat van de MRA-website en maakt het voor programma- en projectteams mogelijk om zelf het beheer van hun online content te verzorgen binnen de huisstijlafspraken van de MRA. Het CMS is tot stand gekomen in opdracht van en in samenspraak met het MRA Bureau. De helft van de ontwikkelingskosten is vanuit het communicatiebudget betaald, de andere helft is voor rekening van het programma Duurzaamheid. Het CMS kan ook door andere programma- en projectteams worden gebruikt.

Ontwerp aanklikbare kaart MRA Deelregio's voor op de website

Door de komst van een nieuwe MRA website (voorzien in 2019) is ervoor gekozen om deze actie on hold te zetten, en pas weer op te pakken nadat de nieuwe website gereed is. Dit geldt komt dus vrij te vallen.

MRA Werkplan en Begroting 2020

Concept versie 22 juli 2019

Voorwoord

2020 is het de start van een nieuwe fase voor de Metropoolregio Amsterdam. Na vier jaar hard gewerkt te hebben aan de MRA Actieagenda 2016 -2020 heeft de samenwerking haar vruchten afgeworpen. Er zijn meer huizen gebouwd voor de inwoners van de MRA. Verbindingen zijn gerealiseerd, zoals een regionaal netwerk van snelfietsroutes. De afstemming tussen onderwijsinstellingen en de regionale arbeidsmarkt heeft mensen naar nieuwe banen geleid. De energie transitie krijgt voorzichtig vorm. Naast het laaghangende fruit staan we nu voor een aantal grote uitdagingen. Het een kan niet zonder het ander. Wonen en werken vereisen de scherpe keuzes voor infrastructuur, de energie transitie vreet ruimte en vraagt om landschappelijke ingrepen, de magneetwerking van de metropool vergt een visie op groei.

Dit wordt vastgelegd in een nieuwe MRA agenda voor de periode 2020 – 2024. 2020 wordt het jaar van voortbouwen op de bereikte resultaten en bijstelling waar we dat met elkaar nodig vinden. Samenwerking blijft het motto, wellicht in een aangepaste structuur als de evaluatie van de governance in de afgelopen periode of de transities waar we voor staan daar aanleiding toe geven .

Elk jaar stellen we een werkplan op voor het volgende jaar. Voor 2020 zal dit het eerste jaar worden van de nieuwe MRA Agenda. Waar de MRA

Agenda een agenda betreft voor de korte termijn, krijgt de langere termijn en de keuzes die we daarin samen met het Rijk maken vorm in de Verstedelijingsstrategie. Deze wordt momenteel samen met het Rijk opgesteld, en zal in 2020 vastgesteld worden. In deze strategie krijgen de grote ingrepen en investeringen in ruimte, infrastructuur energie en duurzaamheid hun beslag. Daarin zal ook de nieuwe investeringsconstructie Invest MRA een grote tol spelen.

Zo bouwen we verder aan een sterke metropool, die de binnen en buitenwereld optimaal verbindt en waar het goed wonen, leven en werken is.

Rijk van Ark

Directeur MRA Bureau

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4	7. Acties MRA Agenda	19
1.1 Achtergrond	4	Bijlage 1: overzicht van de begroting	56
1.2 Proces & Kaders	4	Bijlage 2: samenstelling van bestuurlijke gremia	64
1.3 Leeswijzer	5		
2. MRA Begroting 2020	6		
3. Platform Economie	8		
3.1 Inleiding	8		
3.2 Samenstelling / werkwijze	8		
3.3 Taken Platform Economie	8		
4. Platform Ruimte	10		
4.1 Inleiding	10		
4.2 Samenstelling / werkwijze	10		
4.3 Taken Platform Ruimte	11		
5. Platform Mobiliteit	13		
5.1 Inleiding	13		
5.2 Samenstelling / werkwijze	13		
5.3 Taken Platform Mobiliteit	14		
5.4 Jaarprogramma Platform Mobiliteit	14		
6. MRA Algemeen	16		
6.1 Inleiding	16		
6.2 Samenstelling en werkwijze MRA Bureau	16		
6.3 Taken MRA Bureau	17		
6.4 Focus 2020	17		

1. Inleiding

1.1 Achtergrond

Hoewel de uitvoering van de MRA Agenda dit jaar op volle gang is, zijn er tegelijkertijd twee processen gaande die in 2020 van grote invloed zullen zijn op de MRA samenwerking. Enerzijds wordt momenteel hard gewerkt aan het opstellen van een nieuwe MRA Agenda, voor de periode 2020-2024. Anderzijds is een externe commissie bezig de MRA samenwerking te evalueren, om in beeld te brengen welke afspraken we nodig hebben voor de vorm waarin we met elkaar samenwerken.

Tegen die achtergrond is een MRA Werkplan waarin we nog geen zicht hebben op beide processen een document waarvan verwacht mag worden dat deze aan verandering onderhevig zal zijn. Gezien de afspraken die er liggen over de planning en control cyclus en de wens om raads- en statenleden op een goede wijze te betrekken is het noodzakelijk om het MRA Werkplan en Begroting voor 2020 nog voor de zomer gereed te hebben, zodat deze kan worden verzonden naar de Raads- en Statenleden, en zij nog voldoende tijd hebben om hun wensen en opvattingen in te dienen. Dit MRA Werkplan en Begroting 2020 is dan ook gemaakt op basis van de huidige MRA Agenda en het huidige MRA Convenant. Na de zomer zal een eerste concept van de nieuwe MRA Agenda worden opgeleverd, en zal ook de evaluatiecommissie in de Regiegroep bijeenkomst van oktober haar rapport opleveren. In het MRA Congres van februari 2020 zal de nieuwe MRA Agenda worden gelanceerd. Zodra de concept MRA Agenda gereed is zal in samenwerking met de MRA Platforms worden gestart aan het aanpassen van het MRA Werkplan en Begroting 2020, welke zodra gereed ook zal worden verzonden naar de Raads- en Statenleden zodat zij ook op de gewijzigde versie hun wensen en opvattingen kunnen indienen. Dit gewijzigde MRA Werkplan en Begroting 2020 zal in de Regiegroep bijeenkomst van april 2020 ter vaststelling voorliggen.

Het ligt in de lijn der verwachting dat in ieder geval een aantal van de belangrijke acties en programma's uit de huidige MRA Agenda door zullen lopen in de nieuwe MRA Agenda. Het huidige MRA Werkplan en Begroting zal dus wellicht aan verandering onderhevig zijn naar aanleiding van de nieuwe MRA Agenda, maar zal niet compleet verschillen van de nu voorliggende versie.

1.2 Proces & kaders

De kaders waarbinnen het MRA Werkplan en Begroting 2020 zijn opgesteld komen voort uit de Voorjaarsnota MRA 2019, die april 2018 in de Regiegroep is vastgesteld. De MRA Agenda en de werkplannen van de Platforms dienen hierbij als basis.

De Platforms Ruimte, Economie en Mobiliteit hebben in hun Platform het eigen werkplan en de bijbehorende gedetailleerde begroting opgesteld. Tezamen met een werkplan en gedetailleerde begroting voor het MRA Bureau vormen deze het MRA Werkplan en Begroting 2019.

Het concept van het MRA Werkplan en Begroting 2020 wordt nog voor de zomer naar de Raden en Staten gezonden van de MRA deelnemers, zodat zij hun wensen en opvattingen tijdig kenbaar kunnen maken. De bestuurders van de deelnemers die in de MRA gremia actief zijn, zijn verantwoordelijk voor het informeren en betrekken van collega-bestuurders en hun volksvertegenwoordigers bij de ontwikkelingen en de uitvoering van de MRA Agenda, en het daarmee samenhangende MRA Werkplan en Begroting 2020. Zij zijn verantwoordelijk om het gesprek hierover met hun vertegenwoordigende organen aan te gaan.

De deelnemers en hun vertegenwoordigende organen zijn zelf verantwoordelijk voor het ter tafel brengen van hun wensen en opvattingen in de Regiegroep. Voor Raads- en Statenleden betekent dat dat zij het gesprek met hun bestuurders aan moeten gaan, en voor bestuurders die zelf geen zitting hebben in de Regiegroep betekent dat dat zij binnen hun deelregio het gesprek moeten aangaan met de bestuurders die hun deelregio vertegenwoordigen in de Regiegroep.

1.3 Leeswijzer

Twee van de meest voorkomende reacties bij de wensen en opvattingen die de deelnemers van de MRA de afgelopen jaren hebben ingediend naar aanleiding van de werkplannen en begrotingen was een verzoek om meer overzicht / een samenvatting enerzijds, en het opnemen van concretere / meer meetbare resultaten anderzijds. Deze behoefte is in het werkplan van dit jaar vorm gegeven door per actie een overzichtelijk schema op te nemen in het werkplan, met daarin de essentiële informatie (omschrijving van de activiteiten in 2020, de concrete resultaten die geboekt gaan worden, de betrokken trekkers en gremia waarin wordt afgestemd, en waar beschikbaar links met meer achtergrond informatie).

Het werkplan start met een overzicht van de begroting, waarna per platform een kort inleidend hoofdstuk is opgenomen. Daarna volgen de schema's van alle acties waar in 2020 budget aan wordt besteed vanuit de MRA begroting. Dit zijn niet alle acties uit de MRA Agenda. Sommige acties zijn reeds afgerond, anderen zijn voor komend jaar niet opportuun om met de uitvoering verder te gaan, omdat zij bijvoorbeeld afhankelijk zijn van andere trajecten. Dat wil niet zeggen dat zij niet belangrijk zijn of niet in de MRA Agenda thuishoren, maar simpelweg dat daar komend jaar niet de aandacht naar toe gaat.

In de bijlagen zijn een aantal overzichten opgenomen: een totaal overzicht van de MRA Begroting behorende bij de acties die gaan worden uitgevoerd, het meest recente stoplichten overzicht van de uitvoering van

de MRA Agenda acties, en de overzichten van leden van de MRA Platforms, de Agendacommissie en de Regiegroep.

2. MRA Begroting 2020

De begroting voor 2020 blijft vooralsnog grotendeels gelijk aan de begroting voor 2019. Zoals eerder aangegeven is het goed mogelijk dat op basis van de nieuwe MRA Agenda voor de periode 2020-2024 wijzigingen zullen optreden in de acties en activiteiten die we als samenwerkende overheden in de MRA uitvoeren. Dat betekent dat dan een wijziging van het MRA Werkplan en Begroting zal worden doorgevoerd, die opnieuw aan de deelnemers zal worden voorgelegd voor het indienen van wensen en opvattingen.

In het totaal overzicht van de begroting (zie volgende pagina) valt op dat er een indexatie is opgenomen van de bijdrage per inwoner. Tot 2019 was het nog niet nodig om de bijdragen van de gemeenten te indexeren op basis van de jaarlijkse inflatie. Voor 2020 voorzien we echter een aantal kostenposten dat de begroting mogelijkerwijs gaan overschrijden doordat deze kosten wel worden geïndexeerd op basis van de inflatie (bijvoorbeeld de bijdrage aan de Amsterdam Economic Board of de huisvestings- en bureaustkosten van het MRA Bureau) of doordat deze kostenposten een structurele jaarlijkse stijging kennen (bijvoorbeeld loonkosten, door periodieke stijgingen van salarissen). Of dit het geval gaat zijn en in welke mate zal nog moeten blijken uit de bedragen die in de loop van het jaar gefactureerd gaan worden, maar het heeft er alle schijn van dat dit het geval gaat zijn. Het voorstel is daarom om de bijdrage per inwoner te indexeren op basis van de inflatie zoals deze over het laatst bekende jaar zich heeft voorgedaan (in dit geval 2018, met een gemiddelde inflatie in Nederland van 1.72%. De bijdrage per inwoner zou

uitgaven daarmee uit komen op 1,53 euro per inwoner in plaats van 1,50 euro. De extra inkomsten die dit genereert zijn vooralsnog opgenomen in de algemene reserve aan de uitgaven kant. Mocht aan het eind van het jaar blijken dat de indexatie niet of slechts gedeeltelijk nodig is geweest, dan wordt het bedrag dat vrijvalt conform afspraken naar rato teruggestort naar de deelnemers.

In de bijlagen van dit document is een overzicht opgenomen van de begroting van de Platforms Economie, Ruimte en Mobiliteit en een begroting van het algemene deel van de MRA Begroting (waaronder het MRA Bureau).

Totaaloverzicht van de MRA Begroting 2020

Uitgaven	2019	2020
Uitvoering werkplan MRA Platform Economie	€ 4.950.000	€ 4.950.000
Uitvoering werkplan MRA Platform Ruimte	€ 1.200.000	€ 1.200.000
Uitvoering werkplan MRA Platform Mobiliteit	€ 0	€ 0
Uitvoering thema's Agendacommissie (Europa, Lobby, etc)	€ 75.000	€ 75.000
MRA Bureau	€ 1.969.000	€ 1.969.000
Algemene reserve	€ 46.847	€ 119.612
totale uitgaven	€ 8.240.847	€ 8.313.612
Inkomsten		
Gemeenten: €1.53* per inwoner**	€ 3.688.943	€ 3.795.886
Prov. Noord-Holland: gelijke bijdrage Amsterdam	€ 1.283.844	€ 1.320.699
Prov. Flevoland: gelijke bijdrage Almere	€ 305.996	€ 317.963
Gemeente Amsterdam: extra bijdrage Platform Economie	€ 1.439.532	€ 1.439.532
Provincie Noord-Holland: extra bijdrage Platform Economie	€ 1.439.532	€ 1.439.532
Vervoerregio Amsterdam: extra bijdrage Traineeepool	€ 83.000	€ 0
totale inkomsten	€ 8.240.847	€ 8.313.612

**bedrag per inwoner wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de inflatie in het laatst bekende jaar.*

Voor de berekening van de bijdrage in 2020 wordt daarom gewerkt met de inflatie over 2018 (1.72%)

***peildatum = 1 januari van het voorgaande jaar*

3. Platform Economie

3.1 Inleiding

Voor u ligt de begroting en werkplan 2020 van het Platform Economie. Hierin worden de werkzaamheden van de afgelopen jaren op hoofdlijnen gecontinueerd. De verwachting is dat de nieuwe MRA Agenda wél nieuwe accenten zal leggen binnen verschillende programma's. In Plabekaverband wordt al gewerkt aan acties om te komen tot een betere spreiding van de ruimtelijk-economische dynamiek. En de krapte op de arbeidsmarkt, vraagt om gerichte acties binnen het programma onderwijs & arbeidsmarkt. Voor beide geldt dat genoemde inhoudelijke wijzigingen naar verwachting binnen de huidige begroting zal passen. Tenslotte wordt bij het opstellen van deze begroting het programma Vastgoedmarketing geëvalueerd. De uitkomsten zullen begin 2020 beschikbaar zijn.

3.2 Samenstelling / werkwijze

Het Platform Economie bestaat uit:

- Een selectie van portefeuillehouders Economie uit de deelregio's van de MRA
- Portefeuillehouders Economie van de provincies Noord-Holland en Flevoland

Voorzitter van het Platform Economie is de wethouder EZ van de gemeente Amsterdam, vicevoorzitter is de gedeputeerde EZ van de provincie Noord-Holland. De volledige samenstelling van het Platform Economie is inzichtelijk gemaakt in de bijlagen.

Binnen het Platform Economie worden bestuurlijke afspraken gemaakt over de economische dossiers waar binnen de MRA aan wordt gewerkt. Bestuurders binnen de MRA-platforms leggen - conform de informele samenwerking die is vastgelegd in het MRA Convenant - daarover zelf verantwoording af bij hun eigen colleges, Raden en Staten. Daarnaast zijn zij verantwoordelijk voor het betrekken van de eigen deelregio bij de te maken afspraken. De deelregio's zelf kunnen agendapunten aandragen en voorstellen doen in de MRA-platforms. De verantwoordelijkheid van de voortgang van de acties uit de MRA Agenda ligt bij de bestuurlijke trekkers van de betreffende acties. Afstemming tussen die acties vindt plaats in het Platform Economie.

Het Platform Economie is daarnaast nauw betrokken bij de Amsterdam Economic Board, als overheidsdeel van deze triple-helix-samenwerking.

Het Platform Economie (bestuurlijk overleg) vergadert vier keer per jaar. Vergaderingen worden voorbereid in een Ambtelijk Overleg Economie en een Directeuren Overleg Economie, waar eveneens vertegenwoordigers van de deelregio's, provincies en de Amsterdam Economic Board aan mee doen. Op deze manier vindt ambtelijk dezelfde vorm van afstemming plaats als bestuurlijk.

3.3 Taken Platform Economie

De taken van het Platform Economie kunnen worden onderverdeeld in drie categorieën:

- **Doen** - Als netwerk van publieke partners, worden in het Platform afspraken gemaakt over zaken die we gezamenlijk doen. Het gaat hier primair om activiteiten waarvoor gemeenten en provincies een zelfstandige verantwoordelijkheid hebben, zoals afspraken over werklocaties, het (ruimtelijk) faciliteren van hotels en het uitvoeren van gezamenlijk onderzoek. Daarnaast treden overheden vaak op als initiator/aanjager van activiteiten en het opzetten/organiseren van netwerken. In beide gevallen vaak wel samen met externe partners (bedrijfsleven, onderwijs-kennisinstellingen, uitvoeringsorganisaties etc.). Voorbeelden hiervan zijn het toeristisch beleid, onderwijs- en arbeidsmarktbeleid en circulaire economie.
- **Financieren** - het Platform Economie treedt op als (mede)-financier van acties uit de MRA Agenda. We kennen hiervoor meerdere vormen van financiering:
 - Bijdragen in de basisfinanciering, zoals die van de Board en vastgoedmarketing
 - Cofinanciering van economische stimuleringsprojecten.
 - Prijsvragen: jaarlijks schrijft het Platform twee prijsvragen uit, bedoeld om het regionaal bedrijfsleven uit te dagen om met commerciële oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken te komen.
 - Opdrachten, zoals de jaarlijkse Economische Verkenningen

Besluiten tot het leveren van financiële bijdragen worden altijd in het Bestuurlijk Overleg – op basis van een projectplan – genomen, op basis van de vastgestelde criteria.

Beïnvloeden - In diverse Rijkstrajecten met economische implicaties, zoals het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT), de Ruimtelijk-Economische Ontwikkelstrategie Noordelijke Randstad, Zuidelijke Randstad en Brainport Eindhoven (REOS), de Nationale Omgevingsvisie, het topsectorenbeleid etc. is het van belang dat vanuit de MRA een gecoördineerde inbreng wordt geleverd. Die inbreng vindt zijn basis in de MRA Agenda en wordt binnen het Platform Economie besproken en afgestemd. Daarnaast wordt binnen de MRA gewerkt aan diverse gebiedsprogramma's. Daarbij valt te denken aan (o.a.) de uitvoering van de Rijkstructuurvisie Amsterdam Almere Markermeer (RRAAM), de uitvoering van de Visie Noordzeekanaalgebied, de circulaire Westas, de Kerncorridor Schiphol-Zuidas-Amsterdam, etc. Deze programma's kennen alle raakvlakken met (acties uit) de MRA Agenda. Vanuit die optiek zullen deze programma's in het Platform Economie worden besproken. Daarbij wordt gezocht naar hoe de samenwerking binnen de MRA deze programma's kan ondersteunen.

4. Platform Ruimte

4.1 Inleiding

In 2020 wordt een nieuwe MRA Agenda gelanceerd, de MRA Agenda 2.0. Bij het schrijven van deze begroting lopen de gesprekken en discussies daarover nog volop. Dat is de reden dat de begroting van het platform Ruimte MRA dit jaar een wat andere opzet kent dan anders. De begroting is nog steeds opgebouwd aan de hand van de belangrijkste opgaven/programma's die besproken worden in het platform Ruimte. Deze opgaven (zoals woningbouw, energietransitie, het landschap, klimaatadaptatie etc.) kennen ruimtelijke consequenties die (ver) over de gemeentegrenzen heen gaan en worden daarom besproken in het Platform Ruimte van de MRA. Bij de concrete invulling van die onderwerpen in 2020 wordt rekening gehouden met nieuwe acties/afspraken die kunnen volgen uit de MRA Agenda 2.0. Een gedeelte van het budget (ongeveer 25%) is daarvoor dan ook gereserveerd. In 2019 is – naast de start van de gesprekken over de MRA Agenda 2.0 – nog een belangrijk traject gestart: de MRA Verstedelijkingsstrategie (zie verderop in deze begroting). De uitdaging voor 2020 zit voor het platform Ruimte van de MRA nog steeds in de onderlinge verbanden tussen de diverse acties en programma's uit de MRA; de MRA Verstedelijkingsstrategie zal hierin een belangrijke rol gaan vervullen.

In de afgelopen jaren heeft in het Platform Ruimte de nadruk gelegen op het starten en uitvoeren van diverse acties uit de (huidige) MRA Agenda. Daarbij heeft het budget van het platform Ruimte diverse acties en programma's kunnen ondersteunen. In 2020 is het dus zowel zaak waar

het kan versnelling aan te brengen in de uitvoering/afroning van deze acties en programma's uit de huidige MRA Agenda als ook invulling te geven aan die onderdelen van de nieuwe MRA Agenda die betrekking hebben op de portefeuille van het platform Ruimte.

4.2 Samenstelling / werkwijze

Het Platform Ruimte bestaat uit:

- Portefeuillehouders Ruimte uit de deelregio's van de MRA
- Portefeuillehouders Ruimte van de provincies Noord-Holland en Flevoland en
- Vertegenwoordigers uit de portefeuillehoudersoverleggen Bouwen & Wonen, Duurzaamheid en Metropoolregio Landschap van de MRA.

De volledige samenstelling van het Platform Ruimte vindt u in de bijlagen van dit werkplan.

De werkwijze en taken van het platform Ruimte MRA zijn ongewijzigd ten opzichte van 2018. Binnen het Platform Ruimte worden bestuurlijke afspraken gemaakt over de ruimtelijke aspecten van vele onderwerpen waar binnen de MRA aan wordt gewerkt. Bestuurders binnen de MRA-platforms leggen - conform de informele samenwerking die is vastgelegd in het MRA Convenant - daarover zelf verantwoording af bij hun eigen colleges, Raden en Staten. Daarnaast zijn zij verantwoordelijk voor het betrekken van de eigen deelregio bij de te maken afspraken. De deelregio's zelf kunnen agendapunten aandragen en voorstellen doen in

de MRA-platforms. De verantwoordelijkheid van de voortgang van de acties uit de MRA Agenda ligt bij de bestuurlijke trekkers van de betreffende acties. Afstemming tussen die acties vindt plaats in het Platform Ruimte.

Binnen het Platform Ruimte functioneren drie portefeuillehoudersoverleggen: Bouwen & Wonen, Duurzaamheid (energietransitie) en Metropolitaan Landschap. De portefeuillehoudersoverleggen zorgen voor de voortgang in de daaraan verbonden programma's en acties uit de MRA Agenda. De (ruimtelijke) afstemming tussen die programma's en acties vindt plaats in het Platform Ruimte.

Het Platform Ruimte (bestuurlijk overleg) vergadert vier keer per jaar. Vergaderingen worden voorbereid in een ambtelijk overleg Ruimte en een directeurenoverleg Ruimte, waar eveneens vertegenwoordigers van de deelregio's, provincies en portefeuillehoudersoverleggen aan mee doen. Op deze manier vindt ambtelijk dezelfde vorm van afstemming plaats als bestuurlijk.

4.3 Taken Platform Ruimte

De taken van het Platform Ruimte kunnen worden onderverdeeld in drie categorieën:

- **Doen** - Partijen binnen het Platform Ruimte leveren zelf producten op: dit betreft vooral de uitvoering van de acties uit de MRA Agenda. De bestuurlijk trekkers van die acties werken deze verder uit en zorgen voor bespreking daarvan binnen het Platform Ruimte (waarbij het Platform Ruimte o.a. de relaties tussen de verschillende acties bespreekt), met de andere

platforms van de MRA en met –indien nodig- betrokkenen, Raden en Staten. Ook de portefeuillehoudersoverleggen binnen het Platform Ruimte werken hun eigen programma's (gebaseerd op acties uit de MRA Agenda) verder uit. Ook daarvoor wordt afstemming gezocht binnen het Platform Ruimte, met de overige platforms binnen de MRA en –indien nodig- met betrokkenen, Raden en Staten.

- **Financieren** – Het Platform Ruimte treedt op als (mede)-financier van acties uit de MRA Agenda. Alle acties die het Platform Ruimte betreffen zijn opgenomen in de begroting van het Platform Ruimte (onderdeel van dit jaarprogramma). Het Platform Ruimte kan binnen de begroting financiële middelen toedelen aan de betreffende acties, ook aan de acties in de begroting waar nu nog geen bedrag voor staat gereserveerd. De trekkende partij van de betreffende actie kan daar vervolgens via een aanvraag bij het MRA Bureau aanspraak op maken. De financiën binnen het Platform Ruimte zijn vooralsnog alleen bestemd voor activiteiten die een nauw verband hebben met (de uitvoering van acties uit) de MRA Agenda.
- **Beïnvloeden** – In diverse Rijkstrajecten met ruimtelijke implicaties, zoals het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT), de Ruimtelijk-Economische Ontwikkelstrategie Noordelijke Randstad, Zuidelijke Randstad en Brainport Eindhoven (REOS), de Nationale Omgevingsvisie, etc. is het van belang dat vanuit de MRA een gecoördineerde inbreng wordt geleverd. Die inbreng vindt zijn basis in de MRA Agenda en wordt binnen het Platform Ruimte besproken en afgestemd. Daarnaast wordt binnen de MRA gewerkt aan diverse gebiedsprogramma's. Daarbij valt denken aan (o.a.) de uitvoering

van de Rijksstructuurvisie Amsterdam Almere Markermeer (RRAAM), de uitvoering van de Visie Noordzeekanaalgebied, de circulaire Westas, de Kerncorridor Schiphol-Zuidas-Amsterdam, etc. Deze programma's kennen alle raakvlakken met (acties uit) de MRA Agenda. Vanuit die optiek zullen deze programma's in het Platform Ruimte worden besproken. Daarbij wordt gezocht naar hoe de samenwerking binnen de MRA deze programma's kan ondersteunen. Ook bij de totstandkoming van gemeentelijke en provinciale omgevingsvisies is een gecoördineerde inbreng vanuit de MRA (op basis van de MRA Agenda) van belang. Het Platform Ruimte kan daarvoor zorgen. Zo zijn recent de (processen om te komen tot) de Omgevingsvisies van de provincies Noord-Holland en Flevoland besproken in het Platform Ruimte.

Bestuurders van de deelregio's en provincies van de Metropoolregio Amsterdam kunnen binnen het Platform Ruimte ook zelf onderwerpen ter bespreking aandragen.

5. Platform Mobiliteit

5.1 Inleiding

De samenwerking binnen het Platform Mobiliteit kent een iets andere insteek dan binnen de andere Platforms het geval is: het gaat veelal over de financiering en vormgeving van de grote projecten op MRA-schaal, ook in overleg met de partners die op nationale schaal opereren: het Rijk, maar ook NS en ProRail. De partners in het Platform Mobiliteit zijn dan ook de financierende partijen binnen de MRA.

De MRA-portefeuillehoudersoverleggen en Platforms zijn onderling verweven en werken vanuit een andere invalshoek aan hetzelfde eindbeeld. Bij het bepalen van te ontwikkelen woon- en werklocaties is de bereikbaarheid een belangrijke factor, anderzijds zorgt het platform Mobiliteit voor een verbetering van de bereikbaarheid in het geval deze (nog) niet op orde is. Dit alles met oog voor innovatieve en duurzame technieken. Soms werkt het Platform Mobiliteit mee aan de opgaven vanuit andere platforms en portefeuillehoudersoverleggen en aan MRA-brede onderwerpen, denk hierbij aan de MRA programma's Energietransitie, Circulaire Economie, Bouwen & Wonen en de MRA Sleutelgebieden. Een nieuwe vorm van samenwerking met het Rijk is de afspraak uit het strategisch BO MIRT om gezamenlijk een verstedelijkingsstrategie op te gaan stellen. Ook zijn er gezamenlijke opgaven zoals Smart Mobility of het regionale programma Duurzame Mobiliteit, dat een van de vijf challenges van Amsterdam Economic Board vormt.

In 2020 is de mobiliteitsopgave groter dan ooit: door de bevolkingstoename, de economische groei en het veranderende

mobilitetsgedrag blijft de verkeersstroom groeien, dus het belang van het beter benutten van bestaande infrastructuur, ook bij de werkzaamheden die in de metropoolregio verwacht worden, het optimaal inzetten van smart mobility-oplossingen en het waar nodig uitbreiden van infrastructuur wordt alleen maar groter. Met de grotere mobiliteitsdruk worden ook de problemen in het binnenstedelijk gebied en de zorgen rondom de leefkwaliteit steeds zichtbaarder en duidelijker, dus ook op die vlakken gaan we in 2020 onverminderd door. Naast de acties die in de MRA Agenda zijn opgenomen voor het thema mobiliteit zijn er ook nog een groot aantal andere acties die binnen het Platform Mobiliteit worden uitgevoerd. Zie hiervoor het overzicht aan het eind van dit hoofdstuk.

5.2 Samenstelling / werkwijze

In tegenstelling tot beide andere platforms nemen de gemeentenen de deelregio's niet rechtstreeks deel aan het Platform Mobiliteit. Alleen de partijen die zelf beschikking hebben over (voormalige) BDU-middelen, hebben zitting in het Platform Mobiliteit. De overige gemeenten worden vertegenwoordigd door de Vervoerregio Amsterdam en de beide provincies. Het Platform Mobiliteit bestaat daarmee uit de volgende partijen:

- Provincie Noord-Holland
- Provincie Flevoland
- Vervoerregio Amsterdam
- Gemeente Amsterdam
- Rijkswaterstaat West-Nederland-Noord

- Prorail
- NS

Bestuurders van de vijf overheden, de Hoofdingenieur-Directeur van Rijkswaterstaat komen minstens vier maal per jaar bijeen (in het BO Platform Mobiliteit). Bij de projecten zijn gemeenten / deelregio's uiteraard wel betrokken. Naast genoemde partijen zijn een vertegenwoordiger van NS en een vertegenwoordiger van ProRail aanwezig bij de behandeling van agendapunten die het spoor betreffen in het DO en het BO.

Een ambtelijk overleg (AO) en een overleg van directeuren (DO) agenderen de onderwerpen en bereiden de onderwerpen voor het bestuurlijk overleg voor. Een secretaris en een secretariaatsmedewerker vormen het Secretariaat van het Platform. Zij coördineren en faciliteren de werkzaamheden van het Platform.

5.3 Taken Platform Mobiliteit

De taken van het Platform Mobiliteit kunnen worden onderverdeeld in drie categorieën:

- **Doen** - Partijen binnen het platform Mobiliteit leveren zelf producten op. De bestuurlijk trekkers van die acties werken deze verder uit en zorgen voor bespreking daarvan binnen het platform, met de andere platforms van de MRA en met –indien nodig- andere betrokken partners.
- **Financieren** - Het Platform Mobiliteit treedt op als (mede)-financier van acties uit de MRA Agenda en de overige acties. De kosten hiervan worden opgebracht door de deelnemende partijen en soms ook andere partijen en lopen niet via de MRA-begroting.

- **Beïnvloeden** - Het Platform Mobiliteit werkt samen met Rijk en deelregio's aan de grote opgaven in de metropoolregio, die gezien de schaal veelal ook van landelijk belang zijn. Via de MIRT-overleggen voert het Platform Mobiliteit, in gezamenlijkheid met de andere platforms, gesprekken met het Rijk over de inzet van Rijk en metropoolregio voor de opgave en wordt de lobby-inzet richting Rijk en Europa bepaald. Ook werkt het Platform Mobiliteit actief aan projecten zoals slimme en duurzame mobiliteit, en trekt zij samen met het Rijk het project Bereikbaarheid van, naar en in de MRA

5.4 Jaarprogramma Platform Mobiliteit

De inhoud van het jaarprogramma van het Platform Mobiliteit wordt gevormd door de acties uit de MRA-agenda, waar het Platform Mobiliteit trekker of indirect betrokken betrokken is, aangevuld met een aantal andere mobiliteitsprogramma's en projecten. De lopende MRA Agenda zit in de eindfase, hoewel een aantal acties qua uitvoering nog wel even zullen doorlopen. In 2020 wordt een MRA Agenda 2.0 gelanceerd. Deze acties zullen t.z.t. aan het jaarplan worden toegevoegd. De activiteiten van het Platform Mobiliteit worden geheel gefinancierd vanuit de eigen middelen van de deelnemende partijen. Hiervoor zijn dus geen middelen nodig vanuit het MRA Budget. In de begroting staan daarom geen bedragen vermeld bij de acties van het Platform Mobiliteit. Om toch een beeld te geven van wat het Platform Mobiliteit het komende jaar gaat doen, is hieronder een beknopte omschrijving van de resterende acties van de MRA opgenomen en er is een categorie van programma's en projecten toegevoegd die het Platform ook nog onderneemt, maar die geen expliciet onderdeel zijn van de MRA Agenda.

Het Platform Mobiliteit werkt samen met NS en ProRail aan de coördinatie van het totale spoorproduct (A1), waarbij ook de integratie met andere systemen en samenwerking met de ruimtelijke sector een steeds grotere rol gaan spelen. Het programma OV Toekomstbeeld (A2) en de projecten OV SAAL (A3) en MRA Agenda actie 5.1 zijn goede voorbeeld van de werkzaamheden binnen het totale spoorpakket. Actie 5.3 heeft een MRA Fietsroutenetwerk opgeleverd met inzicht in alle knelpunten, die ook in 2020 gefaseerd worden aangepakt. Hierbij zal ook gekeken worden naar de aansluiting op OV haltes met voorzieningen. Actie 5.4 heeft een Samenwerkingsagenda Logistiek opgeleverd. Een MRA netwerkregisseur stelt op dit moment een Plan van Aanpak op voor een uitvoeringsprogramma voor 2020. Onlangs hebben 50 partijen in de MRA (gemeenten en bedrijven) afgesproken om maatregelen te nemen om zero emissie in 2030 mogelijk te maken. De agenda Smart Mobility (5.7) wordt samen met de partners uitgevoerd in 2020

Ook in 2020 werkt de MRA op een gecoördineerde manier verder aan de voornaamste infrastructuur in de regio. Dit vormt het grootste deel van het werk van het platform. De MRA blijft samen met het Rijk, de Vervoerders en de spoorse partijen werken aan de verbetering van de verschillende netwerken: weg en OV. Voor de onderdelen infrastructuur wordt nauw samengewerkt met de ruimtelijke en economische sector. Dit gebeurt in het programma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid (B1), met name in het deelprogramma Netwerkringen (B2) en via de MRA Verstedelijkingsstrategie. Een aantal MIRT Verkenningen lopen (bijvoorbeeld Rottenpolderplein en Corridor Amsterdam Hoorn). Afhankelijk van de besluitvorming in het BO MIRT in het najaar 2019 zullen de verdere activiteiten van het programma voor 2020 worden

bepaald. Een nieuw onderdeel wordt de uitwerking van een regionaal programma duurzame mobiliteit op MRA schaal.

Acties waar vanuit het Platform Mobiliteit in 2020 aan gewerkt wordt:

5.1	<i>Uitbreiding en verbetering knooppunt Schiphol Plaza</i>
5.3	<i>Een aantrekkelijk, metropolitaan fietsnetwerk tot stand brengen door onder meer het aanleggen van ontbrekende schakels en verbetering van bestaande routes (afgerond)</i>
5.4	<i>Opstellen van een regionale bereikbaarheidsagenda voor alle soorten goederen via alle modaliteiten (afgerond)</i>
5.7	<i>De MRA stelt een innovatie- en duurzaamheidsagenda 'smart mobility' op.</i>

A.1	Spoorse coördinatie MRA
A.2	OV Toekomstbeeld
A.3	OV SAAL
B.1	Programma Samen Bouwen en Bereikbaarheid
B.2	Deelprogramma Netwerkringen en de Stad
B.3	Deelprogramma Zuid West Amsterdam Schiphol Haarlemmermeer
B.4	Deelprogramma Stedelijke bereikbaarheid
B.5	Deelprogramma Slim en Duurzaam
C.1	Regionaal programma duurzame mobiliteit
C.2	MRA Elektrisch

6. MRA Algemeen

6.1 Inleiding

Conform de wensen van de deelnemers gaat het overgrote deel van de bestedingen van de Metropoolregio Amsterdam naar de uitvoering van inhoudelijke programma's of projecten om concrete resultaten te boeken. Daarnaast is ook een deel van de begroting gereserveerd voor het faciliteren van de MRA samenwerking. Onder dit algemene deel van de begroting valt bijvoorbeeld de kosten voor het MRA bureau, de kosten voor communicatie en lobby/public affairs of de kosten voor onderzoek en bijeenkomsten.

6.2 Samenstelling en werkwijze MRA Bureau

Het MRA Bureau heeft geen eigen rechtspersoonlijkheid, en heeft zelf geen mensen in dienst. Iedereen die voor het MRA Bureau werkt, wordt naar het MRA Bureau gedetacheerd vanuit een van de samenwerkende MRA-partners. Door de bestuurlijke wens om het MRA Bureau klein en wendbaar te houden, is de MRA samenwerking voor de uitvoering van haar projecten en programma's veelal afhankelijk van ambtelijke inzet vanuit de MRA deelnemers.

De directeur en directiesecretaris vormen het gezicht en eerste aanspreekpunt van het MRA Bureau, en vormen het secretariaat van de Regiegroep van de MRA en de Agendacommissie.

De kern van het MRA Bureau bestaat uit de secretarissen van de Platforms Economie, Ruimte en Mobiliteit. Zij zijn verantwoordelijk voor agendasetting binnen de Platforms, en voor het proces van het maken van bestuurlijke afspraken binnen de Platforms. Zij zorgen voor

afstemming met de programmamanagers en projectmanagers die verantwoordelijk zijn voor programma's en projecten die vanuit hun Platform worden aangestuurd en gefinancierd, en zijn verantwoordelijk voor de integrale afstemming tussen de Platforms op operationeel niveau. Daarnaast voert het bureau het secretariaat van de regiegroep en de agendacommissie.

Daarnaast heeft het MRA Bureau een adviseur voor het betrekken van Raden en Staten en een communicatieadviseur. Zij zijn verantwoordelijk voor twee andere speerpunten van de MRA-samenwerking: het beter betrekken van Raads- en Statenleden en het verbeteren van de communicatie en transparantie. Hiertoe worden bijeenkomsten georganiseerd (conferenties, congressen, bestuurlijke bijeenkomsten, raads- en statenledenbijeenkomsten), worden (gemeenteraadsbijeenkomsten van) gemeenten bezocht voor informatieve presentaties, worden nieuwsbrieven gemaakt, een website onderhouden, enzovoort.

Verder bestaat het MRA Bureau uit een aantal staffuncties. Er is een officemanager / directiesecretaresse, een financieel adviseur en er zijn projectsecretarissen, die zowel ondersteuning geven bij het dagelijkse functioneren van het MRA Bureau als bij concrete projecten en programma's.

In de begroting van MRA Algemeen is voorzien in een aantal 'vaste' functies die behoren tot de kern van het bureau (zie hierboven).

Daarnaast is een budget voor (co-)financiering opgenomen van programmamanagement of projectmanagement. De samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam is een samenwerking vanuit de inhoud. Projecten en programma's vormen de kern, want zij helpen de inhoudelijke doelen te realiseren. Om projecten of programma's van de grond te krijgen en uitgevoerd te krijgen is goed project- en programmamanagement nodig. Waar mogelijk zou dit zo veel mogelijk vanuit MRA-partners ter beschikking moeten worden gesteld. Waar dit niet mogelijk is, is vanuit het MRA Bureau een budget beschikbaar voor (co-)financiering. Er werken vanuit de verschillende partners veel mensen in de gemeente- en provinciehuizen aan MRA-projecten en programma's. Op het MRA Bureau wordt elke dinsdagochtend een ambtelijke bijeenkomst georganiseerd voor het MRA-netwerk, waarin concrete inhoudelijke punten worden besproken en aan elkaar verbonden.

6.3 Taken MRA Bureau

Het MRA Bureau is verantwoordelijk voor het faciliteren en verbeteren van de samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam. Belangrijke taken daarbij zijn het begeleiden van de processen van bestuurlijke besluitvorming, het (coördineren van het) uitvoeren van de MRA Agenda, het vergroten van de betrokkenheid van raads- en staten leden, het verbeteren van de transparantie en communicatie en het verstevigen van de integraliteit van de samenwerking. Zoals gezegd is de MRA Agenda hierbij leidend, en geeft het Convenant de kaders waarbinnen de samenwerking zijn beslag krijgt. De MRA Agendacommissie is verantwoordelijk voor de dagelijkse bestuurlijke aansturing van het MRA Bureau.

6.4 Focus 2020

In 2019 zijn een aantal trajecten in gang gezet die van grote invloed zullen zijn op 2020. Er wordt hard gewerkt aan een nieuwe MRA Agenda, er is opdracht gegeven om samen met het Rijk een Verstedelijkingsstrategie voor de MRA uit te werken en in opdracht van de Regiegroep is een externe evaluatie commissie bezig om de samenwerking in de MRA te evalueren. Elk van deze trajecten zal zijn weerslag hebben in 2020.

Door de nieuwe MRA Agenda zal niet alleen het hier voorliggende werkplan en begroting moeten worden herzien, maar is het ook zeer waarschijnlijk dat er nieuwe programma's zullen worden gestart, dat programma's op een andere wijze aan elkaar verbonden zullen worden en dat nog meer aandacht komt voor integrale afwegingen en concrete resultaten.

Door de Verstedelijkingsstrategie die we samen met het Rijk op stellen wordt de volgorde van programma's en projecten die we uitvoeren of willen gaan uitvoeren tegen het licht gehouden, en komen keuzes in beeld die gemaakt moeten gaan worden. Dit zal ook gevolgen hebben voor de integrale afwegingen die we moeten gaan maken, en de zorgvuldige processen die ervoor nodig zijn om ervoor te zorgen dat dit met voldoende en breed draagvlak kan gebeuren. Ook zal dit gevolgen hebben voor de inspanningen die we verrichten op het gebied van lobby en public affairs.

Door de evaluatie van de MRA samenwerking en de governance die daaronder ligt is het goed mogelijk dat we een nieuwe weg in gaan slaan qua hoe we onze samenwerking vorm geven. Structuren en processen gaan mogelijk veranderen, en het proces om hiertoe te komen is er een

dat zorgvuldig moet worden doorlopen. Mogelijk wordt ook het Convenant aangepast. Een en ander zal ook gedeeld en besproken moeten worden in de raden en staten van de deelnemers.

Ondanks al deze (mogelijke) wijzigingen zal het inhoudelijke werk ook gewoon doorgaan. Een groot aantal lopende projecten en programma's gaat verder in de uitvoering, en een aantal grote nieuwe programma's begint in 2019 net op stoom te komen. Deze zullen in 2020 in volle vaart verder gaan richting concrete resultaten.

In onze informele samenwerking is het netwerk en de ontmoeting erg belangrijk, om zo het goede gesprek met elkaar te kunnen voeren. Bijeenkomsten spelen daar een centrale rol in. De meest in het oog springende bijeenkomst in 2020 is het MRA Congres in februari, die geheel in het teken zal staan van de nieuwe MRA Agenda.

7. Acties MRA Agenda

Hieronder staat voor elke MRA Agenda actie waar in 2020 geld en inzet aan wordt besteed schematisch per actie weergegeven:

- wat de focus voor de betreffende actie in 2020 zal zijn
- welke concrete resultaten of gerealiseerde activiteiten worden verwacht
- welke bestuurlijke en ambtelijke trekkers betrokken zijn bij de actie
- hoeveel geld er aan wordt besteed (ook t.o.v. 2019)
- (waar voor handen) enkele links met achtergrond informatie

Als een actie uit de MRA Agenda niet is opgenomen in onderstaand overzicht, betekent dat niet dat de actie niet belangrijk is of dat deze niet terug zal keren in de nieuwe MRA Agenda, maar slechts dat in 2020 de prioriteit vanuit de MRA niet bij deze actie ligt.

Actie	Omschrijving	Economie	Ruimte	Mobiliteit	Totaal 2019	Totaal 2020
1.1 en 1.2 (deel 1)	Alle MRA gemeenten maken afspraken over afstemming en programmering woningbouw. Alle MRA gemeenten geven aan welke binnenstedelijke locaties de komende 4-10 jaar ter beschikking komen		€ 60.000		Was onderdeel van een breder budget	€ 60.000
	<p>Functioneren en betaalbaarheid woningmarkt en toekomstbestendigheid voorraad</p> <p>In een gespannen woningmarkt als de MRA staat het betaalbaar aanbod zeer onder druk en verdringen groepen elkaar op de woningmarkt. Woningzoekenden met een laag of middeninkomen, zeker starters en gezinnen, kunnen haast niet meer op de woningmarkt terecht. We moeten daarom werken aan een goed functionerende regionale woningmarkt die toegankelijk is voor diverse groepen en voldoende doorstromingskansen biedt, zowel in de nieuwbouw als in de bestaande voorraad. Daarnaast ligt er een grote opgave in de toekomstbestendigheid en verduurzaming van de bestaande voorraad en wijken. Er is een integrale aanpak nodig van sociaal-fysieke wijkvernieuwing (verduurzamingsopgave/ energietransitie woningen i.c.m. leefbaarheid).</p> <p>Doel/actie: Zorgen voor structureel voldoende en toekomstbestendig woningaanbod aansluitend op de woningbehoefte, in het bijzonder betaalbaar woningaanbod voor lage en middeninkomens, met een evenwichtige spreiding binnen de MRA.</p>					
	<p>Concreet Resultaat 2020</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Actualiseren en uitvoeren Plan van aanpak Starters in de MRA: zorgen dat meer starters/jongeren dan nu kunnen starten in een betaalbare woning in de MRA. ○ Stimuleren van een meer evenwichtige spreiding van woningaanbod voor een diversiteit aan inkomens (voorkomen van ruimtelijke segregatie/verdringing); <ul style="list-style-type: none"> ▪ Actualiseren digitale instrumentenkoffer betaalbaarheid ▪ Onderzoek naar ontwikkeling woningvoorraad en inkomens in de MRA (laag/midden/hoog). ▪ Op basis van onderzoek, voortzetting bestuurlijke gesprekken over ongedeelde regio, woningtekorten en evenwichtigere verdeling sociale huur. Met als mogelijk resultaat: afspraken over sociale en middenhuur en betaalbare koop. ▪ Uitwerking vraagstuk huisvesting internationals en arbeidsmigranten, in samenwerking met INAmsterdam. ○ Organiseren kennissessie over doorstromingsmaatregelen ○ Monitoring afspraken Woondeal m.b.t. borgen van betaalbare woningen en investeringscapaciteit woningcorporaties: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Onderzoeken en bespreken met BZK of maatregelen als uitwerking Noodknop en WOZ aandeel in WWS 					

	<p>tot betaalbaar aanbod leiden.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Met corporaties en BZK oplossingsrichtingen uitwerken met als doel voldoende investeringscapaciteit corporaties. ○ Voorbereiding en faciliteren Regionale agenda corporaties: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Stuurgroep Regionale agenda corporaties bepaalt eind 2019 de jaaragenda voor 2020 (in 2019: productie, duurzaamheid, ○ Monitoring afspraak Woondeal m.b.t. sociaal-fysieke wijkvernieuwing: <ul style="list-style-type: none"> ▪ met BZK integrale aanpak opstarten in enkele wijken (oa in Zaanstad en Lelystad) ○ Monitoring afspraken woondeal m.b.t. Energietransitie en verduurzaming bestaande woningvoorraad, in samenhang met PHO Duurzaamheid: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Gezamenlijk onderzoek en plan van aanpak met BZK naar stapeling kosten particuliere eigenaren ▪ Aanwijzen selectie aardgasvrije wijken
<p><i>Bestuurlijk trekker(s):</i> <i>Bestuurlijke afstemming:</i> <i>Ambtelijk trekker(s):</i> <i>Ambtelijke afstemming:</i></p>	<p>Marieke van Doorninck, Cees Loggen, Jan de Reus, Floor Roduner Platform Ruimte, PHO Bouwen & Wonen Delia Hofman, Maaïke Stoop, Martijn Veenstra, Anna Herngreen Programmateam Bouwen en Wonen</p>
<p><i>Link(s) voor meer achtergrond informatie</i></p>	-

Actie	Omschrijving	Economie	Ruimte	Mobiliteit	Totaal 2019	Totaal 2020
1.1 en 1.2 (deel 2)	Alle MRA gemeenten maken afspraken over afstemming en programmering woningbouw. Alle MRA gemeenten geven aan welke binnenstedelijke locaties de komende 4-10 jaar ter beschikking komen		€ 60.000		Was onderdeel van een breder budget	€ 60.000
	<p>Focus 2020</p> <p>Integrale woningbouwopgave (middel)lange termijn, in het bijzonder in de Sleutelgebieden</p> <p>Er ligt een grote en integrale woningbouwopgave voor de (middel)lange termijn, de prognoses laten immers zien dat de bevolking in de MRA nog lang door blijft groeien. De uitdaging is op een goede manier in te spelen op de groeiende en veranderende woningvraag en tegelijkertijd rekening te houden met andere opgaven die ook ruimte vragen en van invloed zijn op waar en hoe je bouwt. Voortbouwend op de polycentrische metropoolgedachte en in de MRA aangewezen Sleutelgebieden (relatie met de Verstedelijkingsstrategie).</p> <p>Doel: Versterken van het karakter van de polycentrische metropool met krachtige kernen met als leidend principe: wat goed is voor de een, is goed voor de ander.</p>					
	<p>Concreet Resultaat 2020</p> <p>Activiteiten</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Leggen van de relatie met andere beleidsthema's (klimaat, OV, voorzieningen, landschap, menging wonen en werk) en de in december 2018 bestuurlijk vastgestelde gespreksonderwerpen; ○ Streven naar juiste woning op de juiste plek: daarbij worden combinaties gezocht van woningtype, woonmilieu, bereikbaarheid, afstand tot werk, de nabijheid van (mooi) landschap, klimaatadaptatie en duurzaamheid; ○ Borgen van ruimte voor (sub)regionale verschillen op basis van het DNA van een (sub)regio, regio-specifieke opgaven, complementariteit en balans binnen de MRA; ○ Versterken van agglomeratiekracht door woningbouw in te zetten als katalysator voor de economische kracht van de kern; ○ Adresseren van keuzes voor verdichting, landschap en uitleg. ○ Woningbouwopgave 230.000 woningen tot 2040, gerelateerd aan ruimtelijke opgaven/ ontwikkelingen op gebied van energietransitie, landschap, klimaatadaptatie, mobiliteit, economie/ arbeidsmarkt, demografie etc. ○ Uitwerking integrale opgave in sleutelgebieden ○ Bijdragen en input vanuit programma Wonen in Verstedelijkingsstrategie 					

Bestuurlijk trekker(s): Bestuurlijke afstemming: Ambtelijk trekker(s): Ambtelijke afstemming:	Marieke van Doorninck, Cees Loggen, Jan de Reus, Floor Roduner Platform Ruimte, PHO Bouwen & Wonen Delia Hofman, Maaïke Stoop, Martijn Veenstra, Anna Herngreen Programmateam Bouwen en Wonen
<i>Link(s) voor meer achtergrond informatie</i>	-

Actie	Omschrijving	Economie	Ruimte	Mobiliteit	Totaal 2019	Totaal 2020
1.1 en 1.2 (deel 3)	<i>Alle MRA gemeenten maken afspraken over afstemming en programmering woningbouw. Alle MRA gemeenten geven aan welke binnenstedelijke locaties de komende 4-10 jaar ter beschikking komen</i>		€ 250.000		Was onderdeel van een breder budget	€ 250.000
	Focus 2020 Verkrijgen van gedeeld inzicht over de werking van de woningmarkt in de MRA en de deelregio's daarbinnen, kennisdeling en uitwisseling als solide basis voor samenwerking. Een belangrijke basis voor de andere thema's in de regionale samenwerking op het gebied van bouwen en wonen is gezamenlijke analyse en kennisdeling. Over het functioneren van de woningmarkt, de verhuisbewegingen, de productie van de afgelopen en de komende jaren, en de plancapaciteit en plannen voor de langere termijn.					
	Concreet Resultaat 2020 Activiteiten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Analyseren en monitoren van de betaalbaarheid van de woningmarkt in de MRA. ○ Inzicht in de dynamiek van de woningmarkt door o.a. onderzoek verhuisbewegingen, woningbehoefte en doorstroming. ○ Aansturing en bespreking resultaten van tweejaarlijks WiMRA onderzoek ○ Aansturing en bespreking resultaten Monitor Plancapaciteit i.s.m. provincie N-H ○ Aansturing Monitor productie (gerealiseerde woningen naar kenmerk) ○ Versterken van het netwerk en kennisuitwisseling op gebied van bouwen en wonen binnen de MRA, waarmee we gemeenten met de binnen de metropoolregio aanwezige kennis en kunde krachtiger maken, o.a. via platforms als Nul20 en Bouw Woon Leef. 					
Bestuurlijk trekker(s): Bestuurlijke afstemming: Ambtelijk trekker(s): Ambtelijke afstemming:	Marieke van Doorninck, Cees Loggen, Jan de Reus, Floor Roduner Platform Ruimte, PHO Bouwen & Wonen Delia Hofman, Maaïke Stoop, Martijn Veenstra, Anna Herngreen Programmteam Bouwen en Wonen					
<i>Link(s) voor meer achtergrond informatie</i>	-					

Actie	Omschrijving	Economie	Ruimte	Mobiliteit	Totaal 2019	Totaal 2020
1.1 en 1.2 (deel 4)	Alle MRA gemeenten maken afspraken over afstemming en programmering woningbouw. Alle MRA gemeenten geven aan welke binnenstedelijke locaties de komende 4-10 jaar ter beschikking komen		€ 60.000		Was onderdeel van een breder budget	€ 60.000
	Focus 2020 Daarnaast is ook voor alle thema's goede samenwerking met elkaar als MRA partijen en met woningcorporaties, marktpartijen, het Rijk, en overige organisaties, essentieel om onze doelen te bereiken en ons jaarprogramma uit te voeren. De samenwerking zit door de andere thema's en activiteiten van het programma bouwen en wonen heen.					
	Concreet Resultaat 2020 Een selectie van de concrete resultaten die bovenstaande thema's in 2020 opleveren: <ul style="list-style-type: none"> ○ Bijdrage vanuit programma Wonen aan MRA Agenda 2020-2024 ○ Bijdrage vanuit programma Wonen in Verstedelijkingsstrategie ○ Bijdrage vanuit programma Wonen aan programma's duurzaamheid, economie en bereikbaarheid ○ Uitvoering geven aan Woondeal / Samenwerkingsagenda woningmarkt MRA-BZK (voorbereiding bestuurlijke overlegtafel Woondeal 2 x per jaar) ○ Samenwerking met marktpartijen aan productie ○ Regionale agenda woningcorporaties ○ Convenant over energieneutraal en circulair (ver)bouwen 					
Bestuurlijk trekker(s): Bestuurlijke afstemming: Ambtelijk trekker(s): Ambtelijke afstemming:	Marieke van Doorninck, Cees Loggen, Jan de Reus, Floor Roduner (Platform Ruimte) Platform Ruimte, PHO Bouwen & Wonen Delia Hofman, Maaïke Stoop, Martijn Veenstra, Anna Herngreen Programmteam Bouwen en Wonen					
Link(s) voor meer achtergrond informatie	-					

Actie	Omschrijving	Economie	Ruimte	Mobiliteit	Totaal 2019	Totaal 2020
1.3	<i>Uitvoering geven aan de Vastgoedmarketingstrategie van de MRA om internationale investeerders aan te trekken</i>	€ 200.000			€ 200.000	€ 200.000
	<p>Focus 2020</p> <p>Het project Vastgoedmarketing loopt sinds 2015. Na een moeizame start is het project inmiddels goed op stoom. Regionale partners werken actief samen bij het aantrekken van (internationale) investeerders in zowel commercieel vastgoed als woningbouw. Dit heeft ertoe geleid dat de MRA als één investeringsgebied wordt gepositioneerd. Op basis van BO Platform Economie besluit om ook bij te dragen aan deelname internationale vakbeurzen is budget 2019 opgehoogd met €50.000 tbv deelname aan Provada.</p> <p>Eind 2019/begin 2020 vindt de evaluatie van dit project plaats. Op basis uitkomsten zal aan het BO een nieuwe aanpak Vastgoedmarketing worden voorgelegd.</p>					
	<p>Concreet Resultaat 2020</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Deelname als MRA aan relevante vastgoed-evenementen ○ Structureel onderhouden van contacten met internationale vastgoed-investeerders en deze verbinden aan relevante partners in de regio. ○ Periodieke monitoring van de vastgoedontwikkelingen in de MRA 					
	<p>Bestuurlijk trekker(s): Marja Ruigrok (Platform Economie) en Janneke Sparreboom (Platform Economie)</p> <p>Bestuurlijke afstemming: Platform Economie</p> <p>Ambtelijk trekker(s): Lex Brans (Programmamanager, Amsterdam)</p> <p>Ambtelijke afstemming: p.m.</p>					
	<p>Link(s) voor meer achtergrond informatie</p> <p>-</p>					

Actie	Omschrijving	Economie	Ruimte	Mobiliteit	Totaal 2019	Totaal 2020
1.5	Transformatie van kantoren, bedrijven naar (tijdelijke) woon- en werkruimte met veel aandacht voor de leefkwaliteit, bijvoorbeeld door flexibelere bestemmingsplannen	€ 230.000			€ 270.000	€ 230.000
	<p>In 2019 is de nieuwe Uitvoeringsstrategie Plabeka vastgesteld, waarin meegenomen de nieuwe vraagramingen. In 2020 zullen de werkzaamheden van Plabeka zich richten op:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jaarlijkse monitoring als basis voor aanpassingen - Het komen tot een regionale strategie en afspraken om te komen tot een meer ruimtelijke gespreide economische dynamiek tbv input verstedelijkingsstrategie - Continuering van de herstructureringsopgave bestaande werklocaties via het Projectbureau Herstructurering Bedrijventerreinen (PHB), met focus op verduurzaming bedrijventerreinen, georganiseerd beheer en netwerkbijeenkomsten. Doelstelling is om komende vier jaar 50 bedrijventerreinen te herstructureren. 					
	<p>Focus 2020</p> <ul style="list-style-type: none"> o Plabeka monitor 2020 o Het opstellen van een regionale strategie en nieuwe plabeka afspraken om een meer ruimtelijk gespreide economische dynamiek te bevorderen (= ook input voor de verstedelijkingsstrategie) o Continuering van het Projectbureau Herstructurering Bedrijventerreinen (PHB) (in periode 2019-2022: 20-30 herstructureringsprojecten, 10 locaties georganiseerd beheer, 10 locaties verduurzaamd/energie-neutraal) 					
	<p>Concreet Resultaat 2020</p>					
	<p>Bestuurlijk trekker(s): Janneke Sparreboom, Jack van der Hoek (Platform Economie) en Marieke van Doorninck (Platform Ruimte) Bestuurlijke afstemming: Platform Economie, evt. Platform Ruimte Ambtelijk trekker(s): Geert-Jan Put (Programmamanager, Almere), Tim Putting (Programmasecretaris, MRA Bureau) Ambtelijke afstemming: Programmteam Plabeka</p>					
	<p>Link(s) voor meer achtergrond informatie</p>	<p>https://www.metropoolregioamsterdam.nl/artikel/20170720-plabeka-30-ruimte-voor-werken-in-de-mra-van-morgen-2</p>				

Actie	Omschrijving	Economie	Ruimte	Mobiliteit	Totaal 2019	Totaal 2020
1.9	<i>De regionale hotelstrategie 2016-2020 op korte termijn herijken, en op middellange termijn uitbouwen tot een Regionale Accomodatiestrategie.</i>	€ 150.380			€ 150.380	€ 150.380
	<p>Focus 2020</p> <p>In 2020 zal het in 2019 in alle 32 gemeenten van de MRA vastgestelde MRA ontwikkelader verblijfsaccommodaties en het MRA expertteam verblijfsaccommodaties operationeel worden. Gemeenten worden bij nieuwe vastgoed ontwikkelingen op het gebied van verblijf geholpen worden bij de keuze voor die ontwikkelingen die bijdragen aan de versterking van het lokale toeristische product. Zo zullen deze ontwikkelingen bijdragen aan het toeristisch groter en sterker maken van de MRA en aan de verdere spreiding van toeristen over de regio. Daarnaast zal in 2020 een beleidsdocument “MRA strategie verblijfsaccommodaties” aan de bestuurders (platform economie en platform ruimte) ter instemming worden voorgelegd.</p> <p>Dit document beschrijft hoe de MRA gemeenten beleidsmatig om willen gaan met de diverse vormen van verblijf: hotels, campings, groepsaccommodaties, vakantieparken, camperplaatsen, jachthavens, B&B en vakantieverhuur. Zo worden de verschillende verblijfsvormen via een integraal paraplubeleid in verhouding tot elkaar gebracht. In 2020 de MRA hotelmonitor nauwkeuriger en vollediger geactualiseerd worden. Naast dit overzicht van de groei van het aanbod zal er onderzoek gedaan worden naar de ontwikkeling van de vraag van alle vormen van verblijf. Tenslotte zal ingezet worden op het verder implementeren van een digitaal nachtregister in de MRA. De focus ligt om het aansluiten van nieuwe gemeenten en op het in een aantal gemeenten aanbieden van het register voor alle vormen van verblijf.</p>					
	<p>Concreet Resultaat 2020</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Het MRA expertteam zal in 2020 de gemeenten van de MRA bij minimaal 15 vastgoedontwikkelingen begeleiden ○ In 2020 wordt een integraal paraplubeleid verblijfsaccommodaties aan de bestuurders van de MRA voorgelegd ○ In 2020 zal het aantal hotelkamers gepland in de MRA buiten Amsterdam 3 keer groter zijn dan het aantal kamers gepland in Amsterdam ○ In 2020 zal in alle gemeenten van 3 deelregio’s van de MRA een digitaal nachtregister ingevoerd zijn waarbij 80% van de hotelkamers aangesloten zijn. ○ In 2020 zullen er 3 gemeenten zijn die het digitale nachtregister voor alle vormen van verblijf hebben ingevoerd 					

<p>Bestuurlijk trekker(s):</p> <p>Bestuurlijke afstemming:</p> <p>Ambtelijk trekker(s):</p> <p>Ambtelijke afstemming:</p>	<p>Hans Schütt (Platform Economie), Ed Rentenaar (Platform Ruimte)</p> <p>Platform Economie / Platform Ruimte</p> <p>Remco Rienties (Programmamanager, MRA Bureau), Rene van Schie (Projectleider, MRA Bureau)</p> <p>Werkgroep Toerisme in de MRA / Werkgroep Verblijfsaccommodaties in de MRA</p>
<p><i>Link(s) voor meer achtergrond informatie</i></p>	<p>www.hotelmonitormra.nl/kaart</p> <p>www.visitordata.nl</p>

Actie	Omschrijving	Economie	Ruimte	Mobiliteit	Totaal 2019	Totaal 2020
1.10	Gezamenlijk uitvoering geven aan de Strategische Agenda Toerisme in de MRA 2025 en het daarbij behorende Actieprogramma Toerisme (incl. ABHZ)	€ 450.000			€ 450.000	€ 450.000
	<p>Focus 2020</p> <p>In 2020 blijft de focus voor de Strategische Agenda Toerisme onverminderd liggen op het vergroten van de mobiliteit van bezoekers, het verbeteren van de informatievoorziening en wayfinding, de doorontwikkeling van het concept CycleSeeing, verdere afstemming op het gebied van evenementen, het continueren van de marketing en promotie activiteiten en het voorzetten van de inspanningen op het gebied van human capital en bestemmingontwikkeling.</p> <p>Het programma Amsterdam Bezoeken, Holland Zien gaat zijn laatste projectjaar in van de derde fase (2017-2020). In dit laatste jaar zal het productontwikkelingsbudget een belangrijke plek in nemen, en zal het bezoekersonderzoek MRA in zijn nieuwe vorm gestalte krijgen. Ook zal bekeken worden of en zo ja hoe na 2020 de samenwerking voor wat betreft marketing en promotie richting internationale bezoekers gecontinueerd zal worden.</p>					
	<p>Concreet Resultaat 2020</p> <p>Een paar voorbeelden van concrete acties of resultaten die in 2020 gerealiseerd gaan worden:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ uitvoering gebiedsgerichte aanpak Amstelland / Meerlanden of Nieuwland (vast te stellen in het BO Economie van Maart 2020) ○ realisatie van 5 prioritaire acties (vast te stellen in het BO Economie van Maart 2020) ○ een regionale evenementen strategie ○ instellen en uitvoeren (toekennen) van een productontwikkelingsbudget vanuit Amsterdam Bezoeken, Holland Zien, waar ondernemers, culturele instellingen, promotieorganisaties en gemeenten aanvragen kunnen doen voor cofinanciering van toeristische productontwikkeling ○ vernieuwde (continu) bezoekersonderzoek MRA zal in werking treden 					
	<p>Bestuurlijk trekker(s): Robbert Berkhout (Platform Economie), Wimar Jaeger (Platform Economie) en Ellen Verheij</p> <p>Bestuurlijke afstemming: Platform Economie</p> <p>Ambtelijk trekker(s): Remco Rienties (Programmamanager, MRA Bureau), Tim Putting (Programmasecretaris, MRA Bureau)</p> <p>Ambtelijke afstemming: Werkgroep Toerisme in de MRA / Programmteam Strategische Agenda Toerisme</p>					
	<p><i>Link(s) voor meer achtergrond informatie</i></p> <p>https://www.metropoolregioamsterdam.nl/artikel/20180313-strategische-agenda-toerisme-in-de-mra-2025</p>					

Actie	Omschrijving	Economie	Ruimte	Mobiliteit	Totaal 2019	Totaal 2020
1.11	Het versnellen van de woningbouwproductie in de MRA voor 60.000 nieuwe woningen van 2017 t/m 2020.		€ 60.000		€ 50.000	€ 60.000
	<p>Uitvoering Actieprogramma Woningproductie MRA 2018-2025 om de urgente woningbouwopgave/ gebiedsontwikkeling tot 2025 te realiseren (gem. 15.000 per jaar), met oog voor zowel tempo en kwaliteit van de woningproductie in intensieve samenwerking met marktpartijen en corporaties.</p> <p>Focus 2020 De bouwproductie de komende jaren hoog houden om te voorkomen dat het woningtekort kleiner wordt i.p.v. groter, is een zeer urgente opgave. We hebben in het Actieprogramma Woningproductie 2018-2025 MRA afgesproken tot 2025 ruim 105.000 woningen te bouwen (15.000 per jaar), dit is ook onderdeel van de Woondeal met BZK. Om deze productie te halen, moeten we gezamenlijk keihard werken aan oplossen van knelpunten. Steeds vaker zijn het complexe binnenstedelijke gebiedsontwikkelingen, waar een integrale opgave ligt (betaalbaar, duurzaam, bereikbaar, etc) en dus een integrale aanpak nodig is.</p>					
	<p>Concreet Resultaat 2020</p> <p>Stimuleren en monitoren van de productie met als doel 15.000 woningen per jaar te bouwen, door o.a.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Organiseren en faciliteren inzet flexibele schil ○ Organiseren en faciliteren implementatie planningsysteem. ○ Advisering wegnemen knelpunten en faciliteren inzet knelpuntenbudget Provincie Noord-Holland en rijksbudget transformatiefaciliteit. ○ Aansluiting van woningbouwprogramma's op de kwalitatieve woningbehoefteraming, rekening houdend met energietransitie/circulair (convenant energieneutraal en circulair), mobiliteit en de arbeidsmarkt. ○ Uitvoering geven aan Regionaal programma en regionaal convenant Cirkelstad om energieneutraal en circulair bouwen en renoveren haalbaar te maken. (gezamenlijke actie met programma Circulair & Energietransitie) 					
Bestuurlijk trekker(s):	Laurens Ivens, Maaïke Veening (Platform Ruimte)					
Bestuurlijke afstemming:	Platform Ruimte					
Ambtelijk trekker(s):	Lex Brans (Programmamanager, MRA Bureau), Lisan Wilkens, Jan Jaap Visser					
Ambtelijke afstemming:	p.m.					
<i>Link(s) voor meer achtergrond informatie</i>	-					

Actie	Omschrijving	Economie	Ruimte	Mobiliteit	Totaal 2019	Totaal 2020
2.5 t/m 2.8	<i>De MRA richt zich op een betere aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt en het permanent scholen en opleiden van werknemers, om permanent een goed opgeleide beroepsbevolking te hebben in een snel veranderende economie</i>	€ 400.000			€ 250.000	€ 400.000
	<p>In de afgelopen jaren is regionaal sterk ingezet op initiatieven waarin onderwijsinstellingen en regionaal bedrijfsleven gezamenlijk vormgeven aan opleidingen (met name op MBO-niveau) die goed aansluiten op de vraag vanuit de markt. Hiermee is een stevig fundament onder het regionaal onderwijs&arbeidsmarktbeleid gelegd. Dit beleid zal het komend jaar gecontinueerd worden, waarbij sterk ingezet wordt op acute knelpunten op de arbeidsmarkt (zoals coderen t.b.v. ICT-sector) en op banen van de toekomst (circulair bouwen, energietransitie etc.). Hiertoe is in 2019 een strategische agenda opgesteld, die in 2020 zal worden uitgevoerd.</p> <p>Enkele voorbeelden van acties uit deze agenda:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Verduurzamen en bevorderen kennisontwikkeling van de bestaande onderwijsinfrastructuur met PPS-en. ○ Verduurzamen House of Skills, als groeiend antwoord op de 500.000 banen op middelbaarberoepsniveau die de komende 20 jaar door technologisering zullen verdwijnen of veranderen (MeckKinsey, 2017). ○ Ontwikkeling van het programma TechConnect van de AmsterdamEconomicBoard, met de ambitie om 50.000 banen in het kleinere MKB te ondersteunen in hun digitale transitie. ○ Maatregelen gericht op bewustwording werkgevers en werknemers rond arbeidsmarkttransities. ○ Bevordering arbeidsmobiliteit en arbeidsparticipatie met een inclusieve arbeidsmarkt als uitgangspunt. ○ Experimenteren met tegengaan van onzekerheid voor de middengroepen. ○ Stimulering anticyclisch investeren in Human Capital met de triple helix. 					
	<ul style="list-style-type: none"> ○ House of Skills: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Versnelde scholing en matching van 5.000 personen uit het lagere en middensegment van de arbeidsmarkt, met focus op de volgende maatschappelijke opgaven van de MRA: Bouwopgave, bereikbaarheid, circulaire economie, energietransitie, toerisme, onderwijs, zorg. ▪ Het ontwikkelen van een vraag gedreven netwerk van > 400 bedrijven, zowel MKB als grotere bedrijven., die samen zorgen voor minimaal 1.000 matches waarbij het gaat om 250 – 500 intersectorale matches ▪ Het creëren van een gecontroleerde omgeving (een ‘living lab’) waarbinnen 20 nieuwe matchings- experimenten uitgevoerd worden, die leiden tot 2.500 gevalideerde certificaten voor verworven vaardigheden (matchings- 					

	<p>paspoorten</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Publiek-Private samenwerking middelbaar onderwijs (PPS): een verdere intensivering van de samenwerking tussen de 28 PPS (MBO's, ROC's) in de MRA
<p>Bestuurlijk trekker(s): Bestuurlijke afstemming: Ambtelijk trekker(s): Ambtelijke afstemming:</p>	<p>Gerard Ram (Platform Economie) Platform Economie Annelies Spork (Programmamanager, Amsterdam) Werkgroep Onderwijs & Arbeidsmarkt</p>
<p><i>Link(s) voor meer achtergrond informatie</i></p>	<p>https://www.metropoolregioamsterdam.nl/pagina/20170126-house-of-skills</p>

Actie	Omschrijving	Economie	Ruimte	Mobiliteit	Totaal 2019	Totaal 2020
2.9	<i>Het in triple-helix organiseren van de samenwerking overheden-bedrijfsleven-kennisinstellingen, met als doel de innovatiekracht te versterken, en het realiseren van de vijf maatschappelijke uitdagingen van de Amsterdam Economic Board. Via het organiseren van prijsvragen worden bedrijven en kennisinstellingen uitgedaagd om op bedrijfsmatige en innovatieve wijze bij te dragen aan het realiseren van de vijf Board-uitdagingen</i>	€ 2.290.000			€ 2.440.000	€ 2.290.000
	<p>Vanuit de MRA wordt de Board-organisatie jaarlijks financieel ondersteund t.b.v. het realiseren van de vijf uitdagingen: Gezondheid, Mobiliteit, Human Capital, Digitale Connectiviteit en Circulaire Economie. In nauwe samenwerking met de Board zal in 2019 verder vorm gegeven worden aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organiseren van State of the Region en in aanloop naar dat event mobiliseren van regionale stakeholders op een aantal concrete actielijnen binnen de vijf uitdagingen. • Verdere regionalisering van Board-activiteiten (“Board on Tour”) • Het samen met de Board organiseren van een prijsvraag • Vanuit de MRA wordt voor een bedrag van € 1,4 mln (+ inflatiecorrectie) bijgedragen in de basis financiering van de Board (personeel, apparaatskosten, communicatie etc.). € 750.000 is gereserveerd voor een prijsvraag t.b.v. een innovatieve oplossing op één van de vijf Board-uitdagingen. 					
	<p>Concreet Resultaat 2020</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Financiering van de board-uitvoeringsorganisatie ○ Realisatie van een prijsvraag voor een innovatieve oplossing voor een van de vijf Board-uitdagingen ○ In iedere deelregio (7) een netwerkbijeenkomst in kader Board on Tour ○ Circulair: in 2025 het herontwerp van ten minste 20 product- en materiaalketens bewerkstelligd te hebben ○ Mobiliteit: minimaal 5 grote organisaties in de MRA werken actief aan slimme en schone bevoorrading. ○ Twee nieuwe actieve publiek-private samenwerkingen in de MRA op het gebied van Smart Mobility met minstens 15 deelnemende partijen ○ Digitaal: Actief platform met minstens 50 actieve leden waarin wordt samengewerkt aan de ontwikkeling van de AMDEX. 					

Bestuurlijk trekker(s): Bestuurlijke afstemming: Ambtelijk trekker(s): Ambtelijke afstemming:	Udo Kock (Platform Economie), Jaap Bond (Platform Economie), Wimar Jaeger (Platform Economie) Platform Economie, Amsterdam Economic Board Martin Bekker, Johan Bos -
<i>Link(s) voor meer achtergrond informatie</i>	https://www.amsterdameconomicboard.com/

Actie	Omschrijving	Economie	Ruimte	Mobiliteit	Totaal 2019	Totaal 2020
2.10	<i>Samen met universiteiten en hogescholen uitvoering geven aan het programma Open Amsterdam, gericht op het aantrekken van internationaal talent. Via INAmsterdam ondersteuning geven aan de Internationale nieuwkomers</i>	€ 350.000			€ 350.000	€ 350.000
	Focus 2020 Onder regie van IN Amsterdam uitvoering geven aan het programma 'open amsterdam', gericht op het aantrekken van internationaal talent. Dit door het wegnemen van belemmeringen en het bieden van voorzieningen, zoals internationale scholen, huisvesting en goede, meertalige informatievoorzieningen over woonmogelijkheden in de metropoolregio en wet- & regelgeving. Ook wordt een bijdrage gegeven aan de servicedesk van IN Amsterdam.					
	Concreet Resultaat 2020 <ul style="list-style-type: none"> ○ In beeld brengen veranderend profiel van expat naar international (facts&figures) ○ Uitbreiding dienstverleningovereenkomsten IN-Amsterdam met meer MRA-gemeenten (minimaal 1 per jaar) ○ Positionering MRA als "living area" (incl mapped out tool tbv inzichtelijk maken reisafstanden) ○ Versterken MRA-netwerk van internationale 5 communities (gemeenten, dienstverleners, bedrijven en internationale communities) ○ Verdere realisatie Deltaplan Internationaal Onderwijs (tot op heden 2300 extra plaatsen gerealiseerd; komende jaren resterende 1300 realiseren) 					
Bestuurlijk trekker(s): Bestuurlijke afstemming: Ambtelijk trekker(s): Ambtelijke afstemming:	Robbert Berkhout (Platform Economie) Platform Economie Noor Hulskamp p.m.					
Link(s) voor meer achtergrond informatie	http://www.iamsterdam.com/en/our-network/in-amsterdam					

Actie	Omschrijving	Economie	Ruimte	Mobiliteit	Totaal 2019	Totaal 2020
3.1, 3.2 en 3.5	<i>Een actieprogramma opstellen en uitvoeren voor het metropolitane landschap</i>		€ 160.000		€ 20.000	€ 160.000
	<i>Onderzoek doen naar een landschapsfonds en een landschapscompensatieregeling voor de MRA</i>		€ 50.000		€ 80.000	€ 50.000
	<i>Een curator aanstellen voor het landschap, te beginnen met Waterland als voorbeeldproject, die in 10 jaar tijd het landschap op de kaart zet voor recreanten en toeristen</i>		€ 20.000		€ 40.000	€ 20.000
	<p>De grote uitdagingen én kansen voor het landschap in de MRA liggen in de verschillende ruimtelijk-economische transitie die zich voltrekken, zoals verstedelijking, de energietransitie, klimaatadaptatie, intensivering van de landbouw en de groeiende vrijetijdseconomie. Uitgangspunt is wederkerigheid: het landschap kan waarde toevoegen aan andere programma's, vaak door het metabolisme van de stad te verbeteren. Andersom kan integrale samenwerking helpen het landschap te versterken. Het portefeuillehoudersoverleg Metropolitaan Landschap (PHO ML) zet daarom in op meer samenhang van bovengenoemde opgaven met de waarden van het landschap in de beleid op MRA-niveau en binnen gemeenten, regio's en provincies.</p> <p>Focus 2020</p> <p>Het uitvoeren van het programma Metropolitaan Landschap omvat o.a.:</p> <ol style="list-style-type: none"> Het uitvoeren van lopende projecten binnen het programma (in MRA Agenda: Actieprogramma ML), waaronder o.a. het ontwikkelen van Buitenpoorten en regionale samenwerking op het gebied van evenementen. Het doorvertalen van INTENS tot een ontwikkelperspectief voor de verschillende landschappen in de MRA Het opstellen en uitvoeren van een communicatiestrategie en de ontwikkeling van verschillende instrumenten in samenhang met een verdere uitbouw van de website, bijvoorbeeld met een film. Overige proceskosten ten behoeve van activiteiten van het portefeuillehoudersoverleg Metropolitaan Landschap gericht op intensivering van de samenwerking met partners, zoals bestuurlijke bijeenkomsten, symposia etc. 					
	<p>De volgende sporen staan centraal in 2020:</p> <ul style="list-style-type: none"> Implementatie en uitwerking van de dilemma's, opgaven en principes die met INTENS zijn opgehaald, op verschillende schaalniveaus (MRA-breed, en –programma's; binnen gemeenten, regio's en provincies, richtingen het rijk en richting specifieke gebiedsprogramma's of -projecten). De MRA heeft hier een ondersteunende en agenderende rol in. Om dit goed te kunnen doen is een duidelijke positionering nodig. Prioriteit ligt bij de MRA Agenda 2.0 en Verstedelijkingsstrategie. Het opstellen van een ontwikkelperspectief voor de verschillende MRA landschappen, dat vanuit het niveau van de 					
	<p>Concreet Resultaat 2020</p>					

	<p>MRA de onderscheidende kwaliteiten benoemt en verbeeldt en daarmee richting geeft aan de functie van de verschillende landschappen.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Het uitwerken van een model voor de financiering van investeringen en beheer, inclusief een voorstel voor de governance. Aandachtspunt hierbij is de relatie met de positie van de recreatieschappen. Hierbij hoort ook een voorstel voor een bestedingskader in de vorm van een investeringsprogramma landschap. ○ Het verder laden, uitwerken en uitdragen van de waarden van het landschap, met als basis het cultuurhistorische landschapsnarratief, samen met het programma cultuur. ○ Vanuit een duidelijke positionering een communicatiestrategie opstellen, gericht op kennisdeling, verbeelding en inspiratie, exposure en zo sturing te geven aan het proces
<p>Bestuurlijk trekker(s): Bestuurlijke afstemming: Ambtelijk trekker(s): Ambtelijke afstemming:</p>	<p>Esther Rommel, Gerard Slegers, Luzette Kroon, Thijs Kroese (PHO Landschap) Platform Ruimte / PHO Landschap Marijn Bos (Programmamanager, Provincie NH), Rob van Aerschot (Programmamanager, Haarlemmermeer) p.m.</p>
<p><i>Link(s) voor meer achtergrond informatie</i></p>	-

Actie	Omschrijving	Economie	Ruimte	Mobiliteit	Totaal 2019	Totaal 2020
3.10	<i>De MRA-partners geven uitvoering aan de Cultuurimpuls MRA, die zich richt op afstemming en versterking van het cultuuraanbod en toeristische profilering op MRA-schaal, en nieuwe functies voor leegstaande monumenten en erfgoedstructuren biedt</i>	€ 75.000			€ 0	€ 75.000
	<p>Focus 2020</p> <p>De partners binnen de Metropoolregio Amsterdam op het gebied van kunst, cultuur en erfgoed werken binnen het programma Kunst, Cultuur en Erfgoed samen aan het bevorderen van de cultuurparticipatie en het faciliteren van toekomstbestendige cultuur en erfgoedsectoren in de gehele regio. Hierbij wordt gekeken naar het bevorderen van samenwerking, zichtbaarheid en toegankelijkheid, cultuureducatie en talentontwikkeling, ruimte en duurzaamheid en erfgoed.</p> <p>In 2020 ligt de nadruk op acties binnen de programmalijnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samenwerking - Toegankelijkheid - Cultuur aan de basis - Ruimte 					
	<p>Concreet Resultaat 2020</p> <p>Een selectie uit de resultaten die zijn voorzien voor 2020 (zie voor meer resultaten het programma in de eerste link):</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Oplevering van een online database Kunst, Cultuur en Erfgoed MRA ○ Uitvoering Proeftuin Bereikbaarheid & Promotie Cultuur MRA 2019-2020 ○ Presentatie verkenning regionaal cultuureducatiebeleid + ondertekening convenant met het Rijk ○ Tot stand komen broedplaatsen (aantal nog te bepalen) in Almere, Zaanstad en Hilversum 					
	<p>Bestuurlijk trekker(s): Marja Ruigrok (Platform Economie), Jeroen Verwoort (Platform Economie),</p> <p>Bestuurlijke afstemming: Platform Economie</p> <p>Ambtelijk trekker(s): Araf Ahmadali (Programmamanager, Amsterdam)</p> <p>Ambtelijke afstemming: Werkgroep Kunst, Cultuur en Erfgoed in de MRA, verbindingen met o.a. Programmteam Toerisme</p>					
	<p><i>Link(s) voor meer achtergrond informatie</i></p> <p>https://www.metropoolregioamsterdam.nl/artikel/20181102-cultuur-en-erfgoed-op-de-kaart-in-metropoolregio-ams</p>					

Actie	Omschrijving	Economie	Ruimte	Mobiliteit	Totaal 2019	Totaal 2020
4.1, 4.5 en 4.7	Circulaire inkoop	€ 190.000			Destijds onderdeel van budget van alle CE acties	€ 190.000
	Een plan opstellen met koplopers in het bedrijfsleven voor het circulair maken van grondstoffenketens in de regio					
	De MRA wijst plekken aan voor tijdelijke opslag van hoogwaardige bouwmaterialen die vrijkomen bij sloop en zet een digitale marktplaats op om dit sloopafval op regio-schaal weer te verhandelen					
	Onderzoeken van de regionale afvalinzameling- en verwerking en voorstellen doen voor verbetering					
	Focus 2020	<p>Inzet is gericht op het faciliteren van MRA partners, het afstemmen en aanjagen van samenwerking in de afval reductie en uitwerken business cases samen met bedrijfsleven. Conform het Rijksprogramma moet in 2030 50% van alle reststromen opnieuw en herbruikbaar in de economische kringloop zijn opgenomen. Aan deze doelstelling, dragen wij op MRA schaal bij. Het onderdeel bouw en sloop vormt een belangrijk onderdeel in de werkagenda 2020. We werken toe naar Circulair bouwen (nieuwbouw) in 2022. Ook bereiden we voor dat bij renovatie van bestaande woningen, parallel aan komende maatregelen energie transitie, circulaire materialen toegepast kunnen worden. Gezamenlijk met het programma bouwen en wonen is het regionaal convenant cirkelstad onderschreven om in de komende jaren concrete bouw pilots uit te werken. Biomassa staat vanuit ook het klimaat akkoord onder grote aandacht en druk. Hier is onderlinge afstemming door MRA partijen van essentieel belang. Inzet wordt bepaald door samenwerking om Business cases tot stand te brengen. En gerichte kennis overdracht naar MRA partijen. Geldt ook voor textiel en plastics.</p>				
	Concreet Resultaat 2020	<p>Te verwachten resultaten voor Circulaire Inkoop:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ 5 regionale inkooptrajecten worden afgerond ○ b. begeleiden adoptie van 15 inkoop pakketten door MRA partijen ○ voortgang en afstemming met directeuren MRA partijen ○ lobbytraject herziening BBV ○ afstemmen met Bedrijfsleven over Inkooptrajecten ○ samenwerking catalogus circulaire projecten – Circulair Friesland ○ uitwerking draagvlak indicatoren ○ Aanhaking landelijk traject impactindicatoren ter verwerking meetmethodiek roadmap 				

	<p>Te verwachten resultaten circulair bouwen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ vervolg (vanuit 2019) begeleiden MRA partijen met werken via een materialen paspoort. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Regionale bijeenkomst en uitreiking Materialenpaspoort ○ concrete bouw pilots via Regionaal Programma Cirkelstad. Met de bedoeling vanaf 2022 tot circulair bouwen te komen <ul style="list-style-type: none"> ▪ Start intervisiesessies met corporaties, gemeenten en marktpartijen ▪ Kennisbijeenkomsten jaarlijks ▪ Opsporen /wegnemen belemmerende regelgeving/beleidsinstrumenten ▪ Uitwerken innovatieve businessmodellen/rekenmodellen ○ Vanuit Werkgroep Circulair Bouwen en Slopen <ul style="list-style-type: none"> ▪ Implementatie CB ' 23 in de MRA ▪ Advies over fysieke Grondstoffen/bouwhubs <p>Te verwachten resultaten grondstoffenstromen:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ advies inzet MRA rond biomassa installaties ○ bestuurlijk vastleggen biomassa kader (MRA rol en inzet) ○ netwerk <ul style="list-style-type: none"> ▪ Link met trajecten van MRA Programma's Landschap, voedselverspilling en biomassa in veenweidegebieden. ▪ Deelname rijks traject Routekaart Biomassa ○ Op basis van de vastgelegde textiel verklaring worden recycling projecten textiel (business cases) uitgewerkt. ○ Samenwerking met the Dutch circulair textiele falley ○ Vanuit de werkgroep begeleiding op boven genoemde onderdelen
<p>Bestuurlijk trekker(s): Bestuurlijke afstemming: Ambtelijk trekker(s): Ambtelijke afstemming:</p>	<p>Marja Ruigrok (Platform Economie), Jop Fackeldey (PHO Duurzaamheid) Platform Economie / PHO Duurzaamheid Yolanda Musson (Programmamanager, Almere), Lex Hendriksen (Programmamanager, Haarlem) p.m.</p>
<p><i>Link(s) voor meer achtergrond informatie</i></p>	<p>-</p>

Actie	Omschrijving	Economie	Ruimte	Mobiliteit	Totaal 2019	Totaal 2020
4.2, 4.3 en 4.4	<i>Roadmap opstellen voor versnelling en vereenvoudiging van vergunningverlening en aanpassing wetgeving</i>	€ 110.000			Destijds onderdeel van budget van alle CE acties	€ 110.000
	<i>De Westas, grondstoffenrotonde Zaanstad, Gooi en Vechtstreek, Schiphol Trade Park en Floriade Almere aanwijzen als pilotgebieden voor circulaire economie</i>					
	<i>Een MRA-brede grondstoffenatlas opstellen, met grondstoffenanalyse</i>					
	<p>Gebiedsontwikkeling drukt uit dat duurzaamheid integraal, als harde ontwerp en inrichtingseis in gebiedsuitwerkingen wordt verankerd. In volledige samenhang met wonen, mobiliteit, werk, leefomgeving.</p> <p>Focus 2020 De ambities van ons programma zijn scherp. Kwantitatief monitoren op voortgang is voor de programma uitwerking een must. We doen dit in afstemming met Amsterdam /het Rijk en andere actoren.</p> <p>De communicatie inzet is primair gericht om MRA partijen te verbindende het MRA programma en om hierop af te stemmen. In de 2^e helft 2019 wordt een communicatieplan opgeleverd at de definitieve inzet bepaald.</p>					
	<p>Concreet Resultaat 2020</p> <p>Te verwachten resultaten Platform belemmerende wet- en regelgeving:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ kwartaalbijeenkomsten van het platform waarin concrete cases worden opgepakt samen met het Rijk en andere betrokken actoren ○ inbreng in mede organiseren van 1 of 2 bijeenkomsten gericht op ondernemers ○ uitbreiding van het functionaliteiten loket waar belemmering gemeld kunnen worden. MRA is hierin partner met andere overheden (vastlegging, registratie, monitoring) <p>Te verwachten resultaten voor de gebiedsontwikkeling:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ voortgang samenwerking met Floriade Almere als voorbeeld integrale gebiedsuitwerking in de praktijk ○ gebiedsgerichte aanpak duurzaamheid uitwerken voor een in 2019 nog te bepalen project. (mogelijk Achtersluispolder). benoemen inbreng <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aanhaking MRA op Circulaire gebiedsontwikkeling traject Amsterdam 					

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aanhaking kennisuitwisseling en ontwikkeling traject C-creators en SADC ○ coördinatie voormalige Westas partners (conform in 2019 te nemen bestuurlijk besluit) <p>Te verwachten resultaten monitoring & Data:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Monitoring: <ul style="list-style-type: none"> ▪ deelname aan de Amsterdamse begeleidingsgroep LCA's en indicatoren ▪ impactmeeting waardeketen Bouw en Biomassa voor de MRA ▪ onderzoek afvalbewegingen meting op MRA-niveau ○ Data: <ul style="list-style-type: none"> ▪ ondertekening Dataconvenant zomer 2020 ▪ bijdragen/samenwerking rondom Dataplatform Circulaire Economie van CTO office <p>Te verwachten resultaten lobby en communicatie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ actueel houden website MRA duurzaam. ○ verzorgen rond 10 nieuwsbrieven als verbinder tussen MRA inzet en gemeenten. ○ organiseren Innovatiecongres ○ in afstemming met onder meer Amsterdam gerichte lobby EU (doorlopend en na gelang capaciteit). ○ verspreiden roadmap circulair inkoop in het Engels.
<p>Bestuurlijk trekker(s): Bestuurlijke afstemming: Ambtelijk trekker(s): Ambtelijke afstemming:</p>	<p>Marja Ruigrok (Platform Economie), Jop Fackeldey (PHO Duurzaamheid) Platform Economie / PHO Duurzaamheid Yolanda Musson (Programmamanager, Almere), Lex Hendriksen (Programmamanager, Haarlem) p.m.</p>
<p><i>Link(s) voor meer achtergrond informatie</i></p>	<p>-</p>

Actie	Omschrijving	Economie	Ruimte	Mobiliteit	Totaal 2019	Totaal 2020
4.8, 4.9 en 4.10	<i>Opstellen en uitvoeren van een regionale programma voor energie waarin de MRA-partners invulling geven aan het landelijke Energieakkoord en een bijdrage aan de Nationale Energieatlas.</i>		€ 130.000		€ 32.500	€ 130.000
	<i>Opschalen van pilots van slimme en flexibele energiesystemen zoals smart grids, waarbij vraagsturing en energieopslag een rol spelen</i>		€ 50.000		€ 50.000	€ 50.000
	<i>Uitbreiden en verknopen van warmte/koudenetwerken in de MRA voor grotere efficiëntie en aansluiting van 300.000 extra woningequivalenten.</i>		€ 50.000		€ 57.500	€ 50.000
	<p>In 2020 ligt de focus op vier kernrollen voor de MRA (waarvan de uitvoering overigens veelal zal zijn belegd bij andere partijen dan het MRA-bureau dan wel in nauwe samenwerking met allerlei stakeholders wordt opgepakt):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Via MRA-acties <u>input leveren</u> voor trajecten van provincies en gemeenten zoals de RES-sen en de vorming van Invest.MRA. 2. <u>Werken aan integraliteit</u> door op MRA-niveau verbindingen te leggen met thema's als bouwen en wonen, mobiliteit, landschap, ruimte, onderwijs en arbeidsmarkt. 3. Door gezamenlijk zaken op te pakken en slim samen te werken <u>ondersteuning bieden</u> aan gemeenten die worstelen met beperkte menskracht en expertise. 4. Vanuit de regio inzetten op een eenduidige en krachtige <u>lobby</u> richting het rijk. <p><u>Communicatie en informatie-overdracht</u> kan worden gezien als vijfde rol, maar is vooral dienend aan deze vier kernrollen.</p>					
	<p>Concreet Resultaat 2020</p> <ul style="list-style-type: none"> o Lopende acties / programma's. Voorbeelden daarvan zijn: <ul style="list-style-type: none"> o Het Warmte & Koude programma o Smart Energy Systems o Een meer integrale aanpak van duurzaamheid: <ul style="list-style-type: none"> o Regionale inzet op energieneutrale, circulaire en klimaatbestendige nieuwbouw en verduurzaming van de gebouwde omgeving (i.s.m. PHO Bouwen en Wonen en programma klimaatadaptatie); o Keuzes over omgaan met schaarse ruimte in de MRA en ruimtelijke claims vanuit o.a. wonen, landschap, economie, mobiliteit, energie-opwek en energie-infrastructuur (via aansluiting op RES-trajecten, Regionale Mobiliteitsplan en samenwerking met bijv. NZKG, Rijk en netbeheerders) 					

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Regionale aanpak verduurzaming mobiliteit (via aansluiting op Regionale Mobiliteitsplan en samenwerking met Platform Mobiliteit, Vervoerregio, Amsterdam Economic Board, provincies) ○ Verduurzaming toerisme en recreatie (i.s.m. Platform Economie) ○ Verduurzaming bedrijventerreinen en kantoorlocaties (i.s.m. Platform Economie, Plabeka, PHB, SADC) ○ Opstellen en uitvoeren van MRA-strategie op datacentra (i.s.m. Platform Ruimte, Economie, Plabeka, programma klimaatadaptatie) ○ Regionale aanpak verduurzaming landbouw en landgebruik (i.s.m. Platform Ruimte en PHO Metropolitaan Landschap) ○ Nieuwe speerpunten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Inzet met House of Skills, regionale overheden, onderwijsinstellingen en bedrijfsleven op opstellen en uitvoeren van Human Capital Agenda energietransitie en circulaire economie. Met elkaar vormgeven van brede inzet op voldoende beschikbaarheid van 'human capital' voor het realiseren van duurzaamheidsambities. ○ In aansluiting op provincies, NZKG en netbeheerders inzetten op toekomstbestendige energie-infrastructuur. ○ Inzet met Platform Economie, NZKG en Amsterdam Economic Board op het stimuleren van publiek-private investeringen in een duurzame economie MRA, bijv. via inzet op het verlagen van de drempel voor (risicovolle) investeringen in oplossingen voor complexe publiek-private opgaven.
<p>Bestuurlijk trekker(s):</p> <p>Bestuurlijke afstemming:</p> <p>Ambtelijk trekker(s):</p> <p>Ambtelijke afstemming:</p>	<p>Jop Fackeldey, Sanne Munnickendam, Edward Stigter, Marieke van Doorninck, Jan Hoek (Platform Ruimte / PHO Duurzaamheid), Robbert Berkhout (Platform Economie)</p> <p>Platform Ruimte / PHO Duurzaamheid</p> <p>Edwin Oskam (Programmamanager, Amsterdam)</p> <p>p.m.</p>
<p><i>Link(s) voor meer achtergrond informatie</i></p>	<p>-</p>

Actie	Omschrijving	Economie	Ruimte	Mobiliteit	Totaal 2019	Totaal 2020
5.1	<i>Uitbreiding en verbetering knooppunt Schiphol Plaza</i>			Gefinancierd met externe middelen	Gefinancierd met externe middelen	Gefinancierd met externe middelen
	<p>Focus 2020</p> <p>Over het Multimodale Knooppunt Schiphol (MKS) is al eerder met het Rijk, Schiphol en NS al afgesproken om de perrons op het treinstation te voorzien van meer doorgangen en het busstation op Schiphol Plaza aan te pakken, omdat de capaciteit onvoldoende is en er voor de reizigers gevaarlijke situaties ontstaan. In het najaars BO MIRT van 2019 worden over de uitvoering concrete afspraken verwacht.</p>					
	<p>Concreet Resultaat 2020</p> <p>Onder voorbehoud van besluitvorming in BO MIRT 2019 wordt de MIRT Verkenning MKS uitgevoerd wordt gefaseerd de uitvoering in 2020 en 2021 ter hand genomen.</p> <p>Na besluitvorming in BO MIRT zal de uitvoering door de projectgroep MKS worden begeleid door de stuurgroep MKS met bestuurders van de betrokken partners (O.a. Vervoerregio, Haarlemmermeer, Schiphol, NS). Vanuit de stuurgroep wordt teruggekoppeld naar het platform Mobiliteit en de programmaraad SBAB.</p>					
	<p>Bestuurlijk trekker(s): Marja Ruigrok (Plaform Mobiliteit)</p> <p>Bestuurlijke afstemming: Platform Mobiliteit</p> <p>Ambtelijk trekker(s): Peter van Halteren</p> <p>Ambtelijke afstemming: p.m.</p>					
	<p>Link(s) voor meer achtergrond informatie</p> <p>-</p>					

Actie	Omschrijving	Economie	Ruimte	Mobiliteit	Totaal 2019	Totaal 2020
5.3	Een aantrekkelijk, metropolitaan fietsnetwerk tot stand brengen door onder meer het aanleggen van ontbrekende schakels en verbetering van bestaande routes			Gefinancierd met externe middelen	Gefinancierd met externe middelen	Gefinancierd met externe middelen
	<p>Focus 2020</p> <p>Met het programma Metropolitane Fietsroutes werken we in 2020 op ongeveer 10 plekken in de regio aan de aanleg en verbetering van routes. Het gaat om routes in Almere, de IJmond, rond Schiphol, tussen Haarlem en Amsterdam en aan de binnenring van Amsterdam en op diverse plekken in Amstelveen. Het is het doel om tegelijkertijd de rijtijd te bekorten, het fietscomfort te verhogen en de verkeersveiligheid te vergroten.</p> <p>Met de aanpak van de 10 knelpunten wordt daarbij in totaal zo'n 10 km aan fietspaden verbeterd of nieuw aangelegd. Daarbij gaat het om het asfalteren, verbreden en verlichten van routes en om zaken als kruispuntaanpassingen en bewegwijzering.</p> <p>Voortgang en doorontwikkeling van het MRA Fietsroutenetwerk vanuit het programmateam MRA Fietsroutenetwerk vindt plaats in het platform Mobiliteit.</p>					
	<p>Concreet Resultaat 2020</p> <p>De aanpak van knelpunten op 10 plekken in de regio (aanleg en verbetering routes)</p>					
	<p>Bestuurlijk trekker(s): Marja Ruigrok (Platform Mobiliteit), Bram Diepstraten, Ed Rentenaar (Platform Ruimte)</p> <p>Bestuurlijke afstemming: Platform Mobiliteit</p> <p>Ambtelijk trekker(s): Martijn Sargentini</p> <p>Ambtelijke afstemming: p.m.</p>					
	<p><i>Link(s) voor meer achtergrond informatie</i></p> <p>-</p>					

Actie	Omschrijving	Economie	Ruimte	Mobiliteit	Totaal 2019	Totaal 2020
5.4	Opstellen van een regionale bereikbaarheidsagenda voor alle soorten goederen via alle modaliteiten			Gefinancierd met externe middelen	Gefinancierd met externe middelen	Gefinancierd met externe middelen
	<p>Voor de samenwerkingsagenda logistiek is een netwerkregisseur actief. Hij maakt nu een plan van aanpak m.b.t. de opgaven van de samenwerkingsagenda:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Passende ruimte voor schakels uit de logistieke ketens; ▪ Het efficiënter faciliteren van logistieke stromen, en ▪ Stillere, schonere en veiligere vervoersbewegingen <p>In het nog te verschijnen Plan van Aanpak worden de resultaten voor 2020 opgenomen.</p> <p>De Samenwerkingsagenda Logistiek wordt voor wat betreft de MRA in het platform Mobiliteit geagendeerd.</p>					
	<p>Focus 2020</p>					
	<p>Concreet Resultaat 2020</p>					
	<p>In de loop van 2019 zal een Plan van Aanpak worden opgeleverd waar de beoogde concrete resultaten voor 2020 in zijn opgenomen.</p>					
	<p>Bestuurlijk trekker(s): Marja Ruigrok (Platform Mobiliteit), Bram Diepstraten Bestuurlijke afstemming: Platform Mobiliteit Ambtelijk trekker(s): Ton Geuzendam, Richard Hoving Ambtelijke afstemming: p.m.</p>					
	<p>Link(s) voor meer achtergrond informatie</p>					
	-					

Actie	Omschrijving	Economie	Ruimte	Mobiliteit	Totaal 2019	Totaal 2020
5.7	<i>De MRA stelt een innovatie- en duurzaamheidsagenda 'smart mobility' op</i>			Gefinancierd met externe middelen	Gefinancierd met externe middelen	Gefinancierd met externe middelen
	<p>Het programma Smart Mobility is een proces programma dat vooral draait om kennis vergaren, netwerken en het verbinden van projecten. Het programma richt zich op logistiek, gebiedsontwikkeling, digitale en fysieke infrastructuur, voertuigtechnologie, data en mobility as a service.</p> <p>Focus 2020 In het jaarplan 2020 zijn de volgende producten voorzien: Implementatie en doorontwikkeling leidraad gebiedsontwikkeling, scale up in residence, toekomstradar verkeers- en assetmanagement, handboek “van pilot naar opschaling”.</p>					
	<p>Concreet Resultaat 2020</p> <p>In het jaarplan 2020 zijn de volgende producten voorzien:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Implementatie en doorontwikkeling leidraad gebiedsontwikkeling - scale up in residence - toekomstradar verkeers- en assetmanagement - handboek “van pilot naar opschaling”. 					
	<p>Bestuurlijk trekker(s): Adnan Tekin Bestuurlijke afstemming: Platform Mobiliteit Ambtelijk trekker(s): Julie van Heteren, David Uiterwaal Ambtelijke afstemming: p.m.</p>					
	<p><i>Link(s) voor meer achtergrond informatie</i></p> <p>-</p>					

Actie	Omschrijving	Economie	Ruimte	Mobiliteit	Totaal 2019	Totaal 2020
6.1, 6.2 en 6.3	<i>Een regionaal plan uitwerken voor de waterhuishouding waarin maatregelen staan op het gebied van calamiteitsvoorzieningen, waterberging, meerlaagse waterveiligheid, waterkwaliteit, verzilting van de landbouwgronden, bodemdaling en beperking van het watergebruik</i>					
	<i>Provincies, gemeenten en waterschappen wijzen waterbergingslocaties aan om zware buien op te kunnen vangen.</i>		€ 170.000		€ 100.000	€ 170.000
	<i>Borgen dat bij beslissingen over grote infrastructurele ingrepen en vestiging van grote watervragers de veranderende klimaatopgave wordt meegenomen in omgevingsvisies.</i>					
	<p>Focus 2020</p> <p>De doelstelling van het programma blijft ongewijzigd een klimaatbestendige regio in 2050, zodat de MRA een internationaal concurrerende regio blijft met een aantrekkelijke leefomgeving waarin veilig gewoond, gewerkt en gerecreëerd kan worden. Met het programma wordt specifiek een bijdrage geleverd aan het koppelen van klimaatadaptatie met economische en ruimtelijke ontwikkelingen. Waarbij in MRA verband de bovenlokale opgaven gezamenlijk worden opgepakt. Het MRA programma ziet ook de meerwaarde in de verbinding met landelijke ontwikkelingen en het Rijk.</p> <p>De focus zal in 2019 en 2020 liggen op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nieuwbouwopgave • Vitale en kwetsbare functies • Klimaatadaptatie koppelen aan MRA programma's en opgaven en verbinding met landelijke ontwikkelingen en het Rijk • Communicatie en bewustwording 					
	<p>Concreet Resultaat 2020</p> <p>Activiteiten 2020:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Klimaatbestendige nieuwbouw <ul style="list-style-type: none"> • Voortdurend vernieuwen Handreiking Klimaatbestendige nieuwbouw • Implementatie Klimaattoets Klimaatadaptatie bij gemeenten • Mogelijk aansluiten pilots woningbouw met duurzaamheidsambities, conform convenant Duurzaamheidstop (integrale afweging energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie maatregelen) 					

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Vitale en kwetsbare infrastructuur <ul style="list-style-type: none"> • Onderzoek en analyse BRZO bedrijven • onderzoek en analyse klimaatbestendigheid infrastructuur en mobiliteit Voortdurend aanvullen en borging functielijst V&K voor gemeenten, tbv risicodialogen • Digitaliseren van kaartlagen 3. Verkenning Resilience by design 4. Communicatieactiviteiten <ul style="list-style-type: none"> • Organisatie We make the region Climateproof 2020 • Actieve bewustwording en kennis delen, resultaten presenteren. • Inventariseren en aanbieden masterclasses aan MRA bestuurders en regio's. 5. Onderhoud en aanvullen MRA Klimaatatlas 6. Afstemmen met andere ontwikkelrichtingen (Verstedelijking, economie en mobiliteit, landschap, OV-knooppunten) Extra inzetten op kansen binnen de MRA met andere ontwikkelrichtingen. 7. Verbinding tussen MRA en landelijke ontwikkelingen
<p>Bestuurlijk trekker(s):</p> <p>Bestuurlijke afstemming:</p> <p>Ambtelijk trekker(s):</p> <p>Ambtelijke afstemming:</p>	<p>Rolf Steenwinkel, Robbert Berkhout</p> <p>Platform Ruimte / PHO Duurzaamheid</p> <p>Joram de Ruiten, Lot Locher</p> <p>p.m.</p>
<p><i>Link(s) voor meer achtergrond informatie</i></p>	-

Actie	Omschrijving	Economie	Ruimte	Mobiliteit	Totaal 2018	Totaal 2019
7.2	Structureel monitoren van relevante trends en ontwikkelingen op (inter)nationale en MRA-schaal (MRA dashboard), met medeneming van signalen uit de samenleving	€ 150.000			€ 150.000	€ 150.000
	Een belangrijk instrument om de economische ontwikkeling in de MRA periodiek te volgen zijn de jaarlijks de Economische Verkenningen. Deze worden ook in 2020 weer uitgevoerd – de presentatie is voorzien tijdens de ‘State of the Region’ (zie ook actie 2.9).					
	Focus 2020					
	Concreet Resultaat 2020					
	<ul style="list-style-type: none"> ○ Uitvoering en oplevering van het onderzoek “Economische Verkenningen MRA 2020” ○ Presentatie Economische Verkenningen (State of the Region en in de deelregio’s) 					
	Bestuurlijk trekker(s): PM Bestuurlijke afstemming: Platform Economie Ambtelijk trekker(s): Martin Bekker (Secretaris Platform Economie) Ambtelijke afstemming: Werkgroep EVMRA					
	Link(s) voor meer achtergrond informatie					
	https://www.metropoolregioamsterdam.nl/pagina/20170304-economische-verkenningen-mra					

Actie	Omschrijving	Economie	Ruimte	Mobiliteit	Totaal 2018	Totaal 2019
overig	<i>Lobby / Public Affairs (Europa, Den Haag)</i>	Gefinancierd vanuit algemene deel van de begroting			€ 75.000	€ 75.000
Focus 2020	Vanuit een aantal opgaven in de MRA-agenda is het van belang actief te zijn in de relatie met het Rijk (departementen en 2 ^{de} kamer) en Europa. In deze relatie kan het gaan om beïnvloeding, financiën, kennis en positiebepaling.					
Concreet Resultaat 2020	<ul style="list-style-type: none"> ○ Bezoeken van 6 conferenties op thema's Metropool, Circulair, Mobiliteit door ambtenaren en bestuurders, aansluiting op kennisnetwerken ○ Meedoen aan 2 projectvoorstellen direct gekoppeld aan MRA-opgaven ○ Opdracht (trainee en een plus) met een advies over inzet MRA-dienstverlening in Brussel ○ Bekend maken/ pluggen van de MRA-agenda in Den Haag dmv een event, koppelen naar Kamerleden, zomerbezoeken. ○ Communicatie uitingen ondersteunend aan MRA-agenda en de inzet op internationale dossiers 					
Bestuurlijk trekker(s): Bestuurlijke afstemming: Ambtelijk trekker(s): Ambtelijke afstemming:	Marja Ruigrok (Portefeuillehouder Lobby/PA in de Agendacommissie) Agendacommissie van de MRA Koen Faber (Programmamanager Lobby / PA) Werkgroep Lobby / PA					
<i>Link(s) voor meer achtergrond informatie</i>	-					

Actie	Omschrijving	Economie	Ruimte	Mobiliteit	Totaal 2019	Totaal 2020
overig	Budget voor urgente nieuwe projecten	€ 354.620	€ 20.000		€ 539.620	€ 374.620
	Focus 2020 Gedurende het jaar doen zich kansen voor die we als MRA willen grijpen. Ontwikkelingen waar op korte termijn op ingespeeld moet worden, of bedreigingen die om snelle actie vragen. Elk jaar heeft het Platform Economie daarom een budget om te besteden aan dergelijke projecten of activiteiten. Ook de acties waarbij momenteel in de begroting als kostenpost nog PM staat vermeld, zullen – indien zij tot uitvoering gaan komen en daarbij kosten worden gemaakt – na goedkeuring van het Bestuurlijk Overleg Economie vanuit dit budget worden gefinancierd.					
	Concreet Resultaat 2020 <ul style="list-style-type: none"> ○ Financiering van urgente nieuwe projecten ○ nntb 					
Bestuurlijk trekker(s): Bestuurlijke afstemming: Ambtelijk trekker(s): Ambtelijke afstemming:	nvt Platform Economie / Platform Ruimte Martin Bekker (Secretaris Platform Economie), David Quarles van Ufford (Secretaris Platform Ruimte) AO Economie, AO Ruimte					
Link(s) voor meer achtergrond informatie	-					

Actie	Omschrijving	Economie	Ruimte	Mobiliteit	Totaal 2019	Totaal 2020
overig	MRA Verstedelijkingsstrategie		€ 50.000		€ 50.000	€ 50.000
	<p>De Verstedelijkingsstrategie omvat de volgende drie onderdelen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) De hoofdlijnen voor het verstedelijkingsconcept van de MRA voor de middellange en lange termijn 2) Een fasering (volgordelijkheid) en prioritering van integraal te ontwikkelen gebieden met bijbehorend afwegingskader en ijkmomenten (handelingsperspectieven investeringen) 3) Een investeringsstrategie (bekostiging en fasering). <p>Voor de Verstedelijkingsstrategie starten MRA en Rijk niet bij nul. Er wordt op dit moment aan diverse bouwstenen gewerkt, zowel aan MRA- als aan Rijkszijde. Daaronder vallen onder andere de nationale, provinciale en gemeentelijke omgevingsvisies, het gezamenlijke Rijk/regio ontwikkelperspectief van het gebiedsgerichte bereikbaarheidsprogramma 'Samen bouwen aan Bereikbaarheid', het Handelingsperspectief MRA Oost en de nieuwe MRA Agenda 2.0. Vanuit de MRA zijn de in het platform Ruimte geselecteerde sleutelgebieden voor grote gebiedsontwikkelingen belangrijke input voor de op te stellen Verstedelijkingsstrategie.</p> <p>Een samenhangende basis en een integraal afgestemd afwegingskader ontbreekt echter. Dat brengt schuurpunten, ingewikkelde afwegingen en keuzen met zich mee. In deze majeure strategische opgave gaat de Verstedelijkingsstrategie voorzien. In de komende jaren worden de verschillende bouwstenen geïntegreerd tot een omgevingsagenda. Afgesproken is dat in het voorjaar van 2020 de bestuurlijke partners (van Rijk en MRA) gezamenlijk besluiten wanneer en op welke wijze een synthese tussen lopende trajecten in de omgevingsagenda tot stand kan komen.</p>					
	Focus 2020					
	Concreet Resultaat 2020					
	<ul style="list-style-type: none"> o Een gedragen verstedelijkingsstrategie voor de MRA, in samenwerking met het Rijk, met daarin een integraal afgestemd afwegingskader. 					
Bestuurlijk trekker(s):	Marieke van Doorninck (Platform Ruimte), Jan de Reus (Platform Ruimte/Mobiliteit), Hans Krieger (Platform Ruimte), Maaïke Veeningen (Platform Ruimte/EZ) en Marja Ruigrok (Platform EZ/Mobiliteit)					
Bestuurlijke afstemming:	MRA Stuurgroep verstedelijkingsstrategie, Agendacommissie MRA					
Ambtelijk trekker(s):	Paul Menting					
Ambtelijke afstemming:	Projectteam Verstedelijkingsstrategie					
<i>Link(s) voor meer achtergrond informatie</i>	-					

Bijlage 1: Overzicht van de begroting

Uitgaven	2019	2020
Uitvoering werkplan MRA Platform Economie	€ 4.950.000	€ 4.950.000
Uitvoering werkplan MRA Platform Ruimte	€ 1.200.000	€ 1.200.000
Uitvoering werkplan MRA Platform Mobiliteit	€ 0	€ 0
Uitvoering thema's Agendacommissie (Europa, Lobby, etc)	€ 75.000	€ 75.000
MRA Bureau	€ 1.969.000	€ 1.969.000
Algemene reserve	€ 46.847	€ 119.612
totale uitgaven	€ 8.240.847	€ 8.313.612
Inkomsten		
Gemeenten: €1.53* per inwoner**	€ 3.688.943	€ 3.795.886
Prov. Noord-Holland: gelijke bijdrage Amsterdam	€ 1.283.844	€ 1.320.699
Prov. Flevoland: gelijke bijdrage Almere	€ 305.996	€ 317.963
Gemeente Amsterdam: extra bijdrage Platform Economie	€ 1.439.532	€ 1.439.532
Provincie Noord-Holland: extra bijdrage Platform Economie	€ 1.439.532	€ 1.439.532
Vervoerregio Amsterdam: extra bijdrage Trainee pool	€ 83.000	€ 0
totale inkomsten	€ 8.240.847	€ 8.313.612

*bedrag per inwoner wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de inflatie in het laatst bekende jaar.

Voor de berekening van de bijdrage in 2020 wordt daarom gewerkt met de inflatie over 2018 (1.72%)

**peildatum = 1 januari van het voorgaande jaar

MRA Agenda actienummer	Omschrijving MRA Agenda actie	Begroting Economie 2020	Begroting Ruimte 2020	Begroting Mobiliteit 2020	Totaal Begroting 2019	Totaal Begroting 2020
Ruimte geven aan wonen en werken						
1.1 en 1.2 en programma Bouwen en Wonen	Alle MRA-gemeenten maken afspraken over afstemming en programmering woningbouw. Alle MRA-gemeenten geven aan welke binnenstedelijke locaties komende 4-10 jaar ter beschikking komen.		€ 440.000		€ 430.000	€ 440.000
1.3	Uitvoering geven aan de Vastgoedmarketingstrategie van de MRA om internationale investeerders aan te trekken.	€ 200.000			€ 200.000	€ 200.000
1.5	Transformatie van kantoren, bedrijven naar (tijdelijke) woon- en werkruimte met veel aandacht voor de leefkwaliteit, bijvoorbeeld door flexibelere bestemmingsplannen	€ 230.000			€ 270.000	€ 230.000
1.9	De regionale hotelstrategie 2016-2020 op korte termijn herijken, en op middellange termijn uitbouwen tot een Regionale Accommodatiestrategie.	€ 150.380			€ 150.380	€ 150.380
1.10	Gezamenlijk uitvoering geven aan de Strategische agenda Toerisme in de MRA 2025 en het daarbij behorende Actieprogramma Toerisme (incl. ABHZ)	€ 450.000			€ 450.000	€ 450.000
1.11 (nieuwe actie)	Het versnellen van de woningbouwproductie in de MRA voor 60.000 nieuwe woningen van 2017 t/m 2020.		€ 50.000		€ 60.000	€ 50.000
Slimmer en innovatiever werken						
2.2	De MRA-partijen maken op regionaal niveau afspraken over studentenhuysvesting en huysvesting voor pas afgestudeerden en internationale kenniswerkers (is tevens onderdeel van actie 1.1)	via actie 2.10			€ 0	€ 0

MRA Agenda actienummer	Omschrijving MRA Agenda actie	Begroting Economie 2020	Begroting Ruimte 2020	Begroting Mobiliteit 2020	Totaal Begroting 2019	Totaal Begroting 2020
2.4	Locaties aanwijzen in de nabijheid van de internetknooppunten in de MRA waar datacenters zich kunnen vestigen met aandacht voor energievoorziening en een optimale benutting van restwarmte.		onderzoek afgerond		€ 40.000	€ 0
2.5 t/m 2.8	De MRA richt zich op een betere aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt en het permanent scholen en opleiden van werknemers, om permanent een goed opgeleide beroepsbevolking te hebben in een snel veranderende economie	€ 400.000			€ 250.000	€ 400.000
2.9	Het in triple-helix organiseren van de samenwerking overheden-bedrijfsleven-kennisinstellingen, met als doel de innovatie-kracht te versterken, en het realiseren van de vijf maatschappelijke uitdagingen van de Amsterdam Economic Board (gezondheid, mobiliteit, human capital, digitale connectiviteit en circulair). Via het organiseren van prijsvragen worden bedrijven en kennisinstellingen uitgedaagd om op bedrijfsmatige en innovatieve wijze bij te dragen aan het realiseren van de vijf Board-uitdagingen	€ 2.290.000			€ 2.440.000	€ 2.290.000
2.10	Samen met universiteiten en hogescholen uitvoering geven aan het programma Open Amsterdam, gericht op het aantrekken van internationaal talent. Via INAmsterdam ondersteuning geven aan de Internationale nieuwkomers	€ 350.000			€ 350.000	€ 350.000
De leefkwaliteit verbeteren						
3.1	Een actieprogramma opstellen en uitvoeren voor het metropolitane landschap.		€ 160.000		€ 20.000	€ 160.000
3.2	Onderzoek doen naar een landschapsfonds en een landschapscompensatieregeling voor de MRA.		€ 50.000		€ 80.000	€ 50.000

MRA Agenda actienummer	Omschrijving MRA Agenda actie	Begroting Economie 2020	Begroting Ruimte 2020	Begroting Mobiliteit 2020	Totaal Begroting 2019	Totaal Begroting 2020
3.3	Een regionaal plan voor afstemming van evenementen waarbij rekening wordt gehouden met een optimale verdeling van overlast en inkomsten die bijdragen aan het beheer van gebieden.		afgerond		€ 40.000	€ 0
3.4	Een verkenning uitvoeren naar de metropolitane potentie van het Markermeer-IJmeer voor de doelstellingen van de MRA.		afgerond		€ 40.000	€ 0
3.5	Een curator aanstellen voor het landschap, te beginnen met Waterland als voorbeeldproject, die in 10 jaar tijd het landschap op de kaart zet voor recreanten en toeristen.		€ 20.000		€ 40.000	€ 20.000
3.6	De MRA-partners voeren een quick scan uit voor lopende landschappelijke projecten (zoals de Markermeerdijken) om na te gaan in hoeverre de in deze agenda gemaakte keuzes en acties daarin meegenomen worden.		afgerond		€ 10.000	€ 0
3.10	De MRA-partners geven uitvoering aan de Cultuurimpuls MRA, die zich richt op afstemming en versterking van het cultuuraanbod en toeristische profilering op MRA-schaal, en nieuwe functies voor leegstaande monumenten en erfgoedstructuren biedt	€ 75.000			€ 0	€ 75.000
Versnellen van de transitie naar een schone economie						
4.1	Een plan opstellen met koplopers in het bedrijfsleven voor het circulair maken van grondstoffenketens in de regio.					
4.2	Roadmap opstellen voor versnelling en vereenvoudiging van vergunningverlening en aanpassing wetgeving	€ 300.000			€ 300.000	€ 300.000
4.3	De Westas, grondstoffenrotonde Zaanstad, Gooi en Vechtstreek, Schiphol Trade Park en Floriade Almere aanwijzen als pilotgebieden voor circulaire economie.					

MRA Agenda actienummer	Omschrijving MRA Agenda actie	Begroting Economie 2020	Begroting Ruimte 2020	Begroting Mobiliteit 2020	Totaal Begroting 2019	Totaal Begroting 2020
4.4	Een MRA-brede grondstoffenatlas opstellen, met grondstoffenanalyse.	Zie hierboven			Zie hierboven	Zie hierboven
4.5	De MRA wijst plekken aan voor tijdelijke opslag van hoogwaardige bouwmaterialen die vrijkomen bij sloop en zet een digitale marktplaats op om dit sloopafval op regio-schaal weer te verhandelen					
4.6	Inventarisatie van braakliggende terreinen die in de komende 5 tot 10 jaar gebruikt kunnen worden voor de opwerking van zonne-energie of voor de verbouw van gewassen zoals vlas, hennep, olifantsgras en hop voor bio-based producten					
4.7	Onderzoeken van de regionale afvalinzameling- en verwerking en voorstellen doen voor verbetering.					
4.8	Opstellen en uitvoeren van een regionale programma voor energie waarin de MRA-partners invulling geven aan het landelijke Energieakkoord en een bijdrage aan de Nationale Energieatlas.		€ 130.000		€ 32.500	€ 130.000
4.9	Opschalen van pilots van slimme en flexibele energiesystemen zoals smart grids, waarbij vraagsturing en energieopslag een rol spelen.		€ 50.000		€ 50.000	€ 50.000
4.10	Uitbreiden en verknopen van warmte/koudenetwerken in de MRA voor grotere efficiëntie en aansluiting van 300.000 extra woningequivalenten.		€ 50.000		€ 57.500	€ 50.000
4.11	Opstellen en uitvoeren van een regionaal programma voor het versnellen van energiebesparing.		afgerond		€ 40.000	€ 0
Beter verbinden						
5.1	Uitbreiding en verbetering knooppunt Schiphol Plaza			€ 0	€ 0	€ 0

MRA Agenda actienummer	Omschrijving MRA Agenda actie	Begroting Economie 2020	Begroting Ruimte 2020	Begroting Mobiliteit 2020	Totaal Begroting 2019	Totaal Begroting 2020
5.4 (5.4 en 5.9)	Opstellen van een bereikbaarheidsagenda voor goederen, waarbij ook nadrukkelijk aandacht is voor efficiënte en schone stedelijke distributie met zo min mogelijk hinder			€ 0	€ 0	€ 0
5.5	Onderzoeken welke nieuwe infrastructuurinvesteringen prioriteit hebben na 2025, zoals uitbreiding metronet, de IJmeerverbinding, A1, N23 en voltooiing van een 2 ^e ring rond Amsterdam			€ 0	€ 0	€ 0
5.7	De MRA stelt een innovatie- en duurzaamheidsagenda 'smart mobility' op			€ 0	€ 0	€ 0
5.10	MRA-partijen stellen in samenwerking met het Rijk een multimodale regioregisseur aan			€ 0	€ 0	€ 0
De metropool klimaatbestendiger maken						
6.1, 6.2, 6.3	Een regionaal plan uitwerken voor de waterhuishouding waarin maatregelen staan op het gebied van calamiteitsvoorzieningen, waterberging, meerlaagse waterveiligheid, waterkwaliteit, verzilting van de landbouwgronden, bodemdaling en beperking van het watergebruik, onder meer in samenwerking met het Nationaal Deltaprogramma en andere rijksprogramma's		€ 170.000		€ 100.000	€ 170.000
De Metropool wendbaarder maken						
7.2	Structureel monitoren van relevante trends en ontwikkelingen op (inter)nationale en MRA-schaal (MRA dashboard), met medeneming van signalen uit de samenleving.	€ 150.000			€ 150.000	€ 150.000
Overige kosten / activiteiten						
nvt	Budget voor urgente nieuwe projecten	€ 354.620	€ 20.000		€ 499.620	€ 374.620

MRA Agenda actienummer	Omschrijving MRA Agenda actie	Begroting Economie 2020	Begroting Ruimte 2020	Begroting Mobiliteit 2020	Totaal Begroting 2019	Totaal Begroting 2020
nvt	Activiteiten, niet zijnde acties uit de MRA Agenda: Verstedelijkingstrategie		€ 50.000		€ 0	€ 50.000
nvt	Activiteiten, niet zijnde acties uit de MRA Agenda: werkzaamheden duurzaamheid m.b.t. onderzoek, monitoring, communicatie, events		afgerond		€ 50.000	€ 0
nvt	Vergaderkosten / bijeenkomsten Platform Ruimte		€ 10.000		€ 0	€ 10.000
TOTAAL		€ 4.950.000	€ 1.200.000	€ 0	€ 6.150.000	€ 6.150.000

Begroting algemeen deel MRA Begroting:

Omschrijving	Begroting 2019	Begroting 2020
Personele lasten		
Budget 'vast' personeel MRA Bureau	€ 793.000	€ 793.000
Budget Programma- en Projectmanagers	€ 500.000	€ 500.000
Budget Trainee pool MRA	€ 166.000	€ 166.000
Totaal personele lasten	€ 1.459.000	€ 1.459.000
Bureaunkosten		
Huisvesting, ICT en ondersteuning	€ 100.000	€ 100.000
Vergader-, bureau- en OV kosten	€ 110.000	€ 110.000
Communicatie- en representatie budget	€ 80.000	€ 80.000
Totaal bureaunkosten	€ 290.000	€ 290.000
Congres- en Onderzoek		
MRA Congres	€ 80.000	€ 80.000
Onderzoeksbudget	€ 60.000	€ 60.000
State of the Region	€ 80.000	€ 80.000
Totaal Congres- en Onderzoek	€ 220.000	€ 220.000
Totaal begroting MRA Bureau	€ 1.969.000	€ 1.969.000

Bijlage 2: Samenstelling van bestuurlijke gremia

Overzicht bestuurlijk vertegenwoordiging in MRA Overleggen									
Overleggen op MRA schaal									
Amstelland-Meerlanden	Regiegroep	Platform EZ	Platform RO	Platform Mob	PHO Bouwen en W.	PHO Landschap	PHO Duurzaamheid	PHO Kunst en Cultuur	
Aalsmeer			van Rijn	Via VRA					
Amstelveen	Poppens	Gordon						Raat	
Diemen			Scholten		Scholten	Nuijens	Nuijens		
Haarlemmermeer		Ruigrok	Sedee		Nobel	Sedee	Ruigrok	Ruigrok	
Ouder-Amstel	Van der Weele					Langenacker			
Uithoorn	Heiliegiers								
Flevoland	Regiegroep	Platform EZ	Platform RO	Platform Mob	PHO Bouwen en W.	PHO Landschap	PHO Duurzaamheid	PHO Kunst en Cultuur	
Almere	Weerwind	Veeningen	Veeningen	Hoek	Ypma	Hoek	Hoek	van Garderen	
Lelystad	Adema	Sparreboom	Schot	Via PFL	Sparreboom	Rentenaar	van Wageningen	Schot	
IJmond	Regiegroep	Platform EZ	Platform RO	Platform Mob	PHO Bouwen en W.	PHO Landschap	PHO Duurzaamheid	PHO Kunst en Cultuur	
Beverwijk			Ferraro	Via PNH					
Heemskerk									
Velsen	Verwoort	Verwoort			Bal	Dinjens	Dinjens	Verwoort	
Regio GenV	Regiegroep	Platform EZ	Platform RO	Platform Mob	PHO Bouwen en W.	PHO Landschap	PHO Duurzaamheid	PHO Kunst en Cultuur	
Blaricum				Via PNH					
Gooise Meren	Luijten		Luijten						
Hilversum	Broertjes / Jaeger	Jaeger				Kastje	Kastje		
Huizen						Boom			
Laren									
Weesp									
Wijdmeren								de Kloet	
Zaanstreek - Waterland	Regiegroep	Platform EZ	Platform RO	Platform Mob	PHO Bouwen en W.	PHO Landschap	PHO Duurzaamheid	PHO Kunst en Cultuur	
Beemster				Via VRA					
Edam-Volendam		Schutt						Tuijp	
Landsmeer									
Oostzaan									
Purmerend	Bijl	Hegger	Kroese			Kroese		Tijmstra	
Uitgeest									
Waterland	Kroon						Kroon		
Wijdmeren									
Wormerland									
Zaanstad	Hamming	Ram	Krieger / Mutluer		Mutluer	Munnikendam	Munnikendam	Munnikendam	
Zuid-Kennemerland	Regiegroep	Platform EZ	Platform RO	Platform Mob	PHO Bouwen en W.	PHO Landschap	PHO Duurzaamheid	PHO Kunst en Cultuur	
Bloemendaal				Via PNH					
Haarlem	Wienen	Berkhout	Roduner			Meijs		Berkhout	Meijs
Heemstede							Mulder		
Zandvoort	Verheij								
Overige deelnemers	Regiegroep	Platform EZ	Platform RO	Platform Mob	PHO Bouwen en W.	PHO Landschap	PHO Duurzaamheid	PHO Kunst en Cultuur	
Amsterdam	Halsema / Kock	Kock	Van Doorninck	Dijksma	Ivens	van Doorninck	van Doorninck	Meliani	
Provincie Noord-Holland	Van Dijk / VACANT	VACANT	VACANT	VACANT	VACANT	VACANT	VACANT	VACANT	
Provincie Flevoland	Verbeek / VACANT	VACANT	VACANT	VACANT	VACANT	VACANT	VACANT	VACANT	
Vervoerregio	Ruigrok			Ruigrok					

Samenstelling MRA Agendacommissie (vanuit de Platforms):

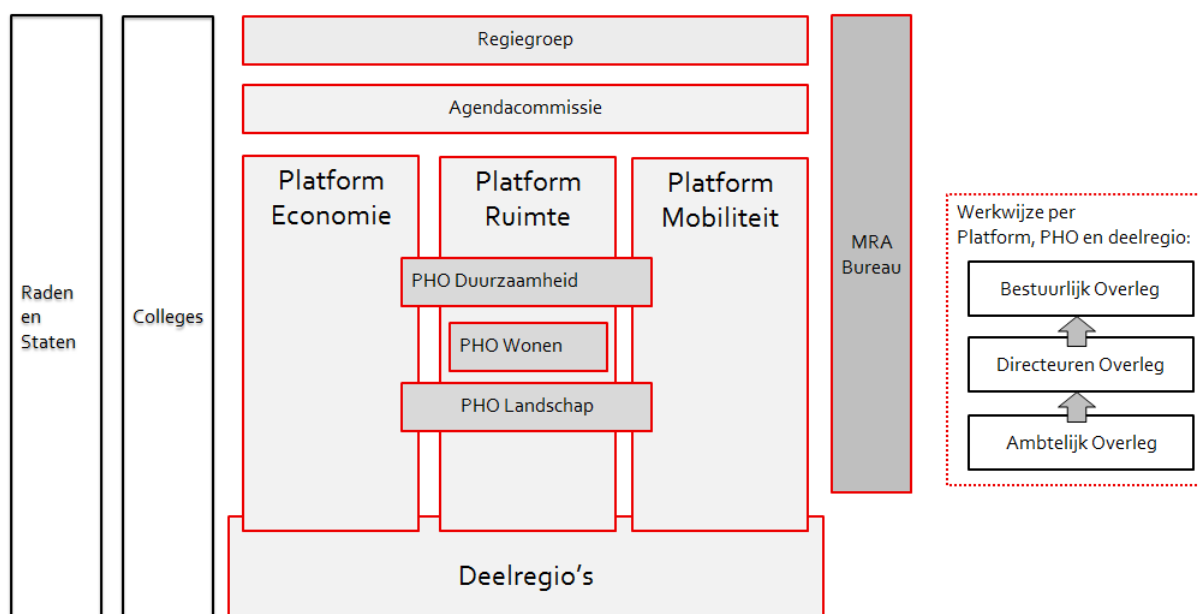
PH Algemene Zaken / Voorzitter:	Udo Kock (Platform Economie)
PH Communicatie / Vice-voorzitter:	Robbert Berkhout (Platform Economie)
PH Nieuwe MRA Agenda:	Maike Veeningen (Platform Ruimte)
PH Governance:	Hans Krieger (Platform Ruimte)
PH Lobby/PA:	Marja Ruigrok (Platform Mobiliteit)
PH Financien:	VACANT (Platform Mobiliteit)

Overzicht inhoudelijke zaken en de ambities van Zuid-Kennemerland (voorjaar 2019)

Bestuurlijke en ambtelijke vertegenwoordiging in gremia van de MRA

In 2017 hebben alle partners van de MRA een convenant ondertekend om de samenwerking te versterken. Dit heeft een impuls gegeven aan de uitvoering van de MRA Agenda. De voortgang ervan wordt maandelijks gecommuniceerd in nieuwsbrieven aan Colleges, raden en Staten en de website wordt voortdurend voorzien van de vorderingen.

Een van de ambities van Heemstede is om met haar regionale partners bestuurlijk goed vertegenwoordigd te zijn in de gremia van de MRA, zowel bestuurlijk als ambtelijk. Op bestuurlijk niveau neemt Haarlem deel in de Regiegroep, in de platforms Economie en Ruimte en in de portefeuillehoudersoverleggen Duurzaamheid, Wonen en Landschap. In het platform Mobiliteit wordt Zuid-Kennemerland (net als de IJmond en Gooi- en Vechtstreek) vertegenwoordigd door de provincie Noord-Holland. Schematisch is de organisatie van de MRA als volgt weer te geven:

Uit de regio Zuid-Kennemerland nemen de volgende bestuurders deel aan de diverse gremia:

Regiegroep MRA	: burgemeester Wienen en wethouder Verheij (Zandvoort)
Agendacommissie	: wethouder Berkhout (Haarlem)
Platform Economie	: wethouder Berkhout (Haarlem)
Platform Ruimte	: wethouder Roduner (Haarlem)
Platform Mobiliteit	: (vertegenwoordiging door provincie)
PHO Duurzaamheid	: wethouder Berkhout (Haarlem)
PHO Wonen	: wethouder Meijs (Haarlem)
PHO Landschap	: wethouder Mulder (Heemstede)
PHO Cultuur	: wethouder Meijs (Haarlem)

Sinds kort worden er ook bestuurlijke afspraken over cultuur gemaakt op MRA schaal. Het Rijk heeft immers ook op deze schaal een convenant met provincies en gemeenten gesloten.

In het MRA Bureau zijn twee ambtenaren van Haarlem/Zandvoort deeltijd gedetacheerd en in de voor Haarlem/Zandvoort relevante werkgroepen nemen ambtenaren deel.

Samenwerken

Deelname aan het MRA-netwerk levert niet alleen invloed op bij de totstandkoming van de MRA Agenda of het MRA-werkplan. Het biedt ook kansen voor kennisdeling of samenwerking bij specifieke grensoverschrijdende projecten met wisselende MRA-partners. Daarnaast biedt het betere mogelijkheden om aanspraak te maken op regionale, landelijke of Europese budgetten en invloed uit te oefenen op provinciaal, nationaal of zelfs Europees beleid. Hiermee kan Zuid-Kennemerland zich Europees op de kaart zetten. De gemeentelijke lobby maakt daar onderdeel van uit. Bovendien speelt de context van de MRA regelmatig een rol in de strategische beleidsdocumenten.

Voortgang uitvoering MRA Agenda en meest relevante onderwerpen voor Zuid-Kennemerland

De MRA Agenda kent voor de 57 acties bestuurlijk trekkers (vaak in duo's), waarvan Heemstede namens Zuid-Kennemerland voor één actie medetrekker is. Haarlem neemt namens Zuid-Kennemerland vier trekkerschappen voor zijn rekening en is bij vijf acties medetrekker. Zandvoort is van één onderwerp medetrekker. De voortgang van de MRA Agenda wordt vanuit het MRA Bureau bijgehouden met een stoplichtenrapportage. Daaruit blijkt dat de voortgang van de uitvoering van de MRA Agenda goed verloopt: van de voor Zuid-Kennemerland meest relevante onderwerpen staan bijna alle acties op groen. Er is één uitzondering: actie 3.8 Verkenning sociaal domein staat op oranje. Dit betekent dat bestuurlijke besluitvorming nodig is om verder te kunnen. De verwachting is dat naar aanleiding van de uitgevoerde verkenning 'inclusiviteit' een doorsnijdend thema zal zijn in de MRA Agenda 2.0 (2020-2024). Voor de 57 acties uit de MRA Agenda geldt dat 35% daarvan gereed is, de meeste lopende acties (groen) vrijwel gereed (45%) en de verwachting is dat 20% van de acties (de meer lange termijn acties) na 2020 zullen doorlopen. Voor het bereiken van het eindresultaat blijft echter volle inzet van bestuur, ambtenaren en alle andere betrokkenen noodzakelijk.

Actie	Onderwerp	Rol Zuid-Kennemerland	Voortgang
1.1	Afstemming woningbouwprogrammering	Haarlem medetrekker	Groen
1.3	Vastgoedmarketing, Haarlem actief deelnemer	Haarlem actief deelnemer	Groen
1.4	Transformatie van kantoren en bedrijven		Groen
1.8	Knooppuntontwikkeling		Groen
1.9	Hotel- en leisurestrategie		Groen
1.10	Strategische agenda Toerisme in de MRA 2025	Zandvoort medetrekker	Groen
1.11	Versnelling woningbouw		Groen
2.1	Start up ontwikkeling	Haarlem trekker	Groen
2.2	Huisvesting internationals	Haarlem trekker	Groen
2.4	Datacenters		Groen
2.5	Aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt	Haarlem medetrekker	Groen
2.10	Aantrekken van internationaal talent	Haarlem trekker	Groen
3.1	Programma Landschap		Groen
3.3	Afstemming evenementen	Heemstede medetrekker	Groen

Actie	Onderwerp	Rol Zuid-Kennemerland	Voortgang
3.8	Verkenning sociaal domein		Oranje
3.10	MRA-cultuurimpuls		Groen
4.1	Plan opstellen voor het circulair maken van grondstoffenketens		Groen
4.8	Regionaal programma voor energie	Haarlem medetrekker	Groen
4.11	Energiebesparing bebouwde omgeving	Haarlem trekker	Groen
5.3	Metropolitaan fietsroutenetwerk		Groen
5.5	Programma bereikbaarheid van, in en naar de MRA		Groen
5.9	Stedelijke distributie	Haarlem medetrekker	Groen
6.1	Klimaatbestendigheid	Haarlem medetrekker	Groen

Hierna volgt een korte toelichting op de voortgang van de onderwerpen die voor Zuid-Kennemerland bovengemiddeld relevant zijn. Als een van de gemeenten uit Zuid-Kennemerland bestuurlijk (mede)trekker is van een actie, staat vermeld welke gemeente dat is. Voor de indicatie van de voortgang zijn de kleuren uit het stoplichtenmodel van de MRA overgenomen en deze hebben de volgende betekenis:

Geel	De actie is afgerond
Groen	De actie is in uitvoering conform planning
Oranje	Er is sprake van een knelpunt, waarop door bestuurlijk en ambtelijk trekker c.q. betrokken manager op bijgestuurd dient te worden
Rood	De actie staat on hold. Er vinden mogelijk wel gesprekken plaats deze op te lossen, maar dit komt nog niet tot uiting in de voortgang.
Blauw:	Er is behoefte aan een herformulering die in de volgende actualisatie van de MRA Agenda wordt meegenomen.

1.1 Afstemming woningbouwprogrammering, Haarlem medetrekker (groen)

Op de MRA-website wordt jaarlijks de beschikbare plancapaciteit woningbouw in de gehele MRA in beeld gebracht. Vooralsnog lijkt er voldoende ruimte in de gehele MRA, maar de beschikbaarheid op de korte termijn, de woonruimteverdeling, de betaalbaarheid, de leefbaarheid, de verduurzaming, de bereikbaarheid en de ruimte voor werklocaties vormen nog een complexe opgave. In de MRA is afgesproken om een aantal groter woningbouwlocaties (Sleutelgebieden) nabij knooppunten met gebundelde expertise en met de inzet van het Rijk gezamenlijk aan te pakken, vooral ook wanneer het gaat om bereikbaarheid, relatie tot arbeidsmarkt en verduurzaming. Haarlem heeft met de ontwikkelzones een prominente plek op de shortlist gekregen. In mei vindt mede hierover een werkbezoek van de ministers BZK en I&W plaats.

1.3 Vastgoedmarketing, Haarlem actief deelnemer (groen)

Mede door gezamenlijk deelname aan vastgoed netwerken en een transparante presentatie op de MRA-website melden zich nieuwe (inter)nationale partijen (beleggers en ontwikkelaars) die ook interessant zijn voor de markt in de regio Zuid-Kennemerland.

1.4 Transformatie van kantoren en bedrijven (groen)

De leegstand van kantoren is fors afgenomen in de MRA dankzij de Plabeka-afspraken. Er wordt zelfs door de markt weer gevraagd om nieuwe werklocaties (bedrijven en kantoren) op bedrijventerreinen, maar ook in de wijken. Dit is ook goed te merken in Haarlem, waaronder de Waarderpolder. Door de grote behoefte aan woonruimte in Amsterdam en plannen voor transformatie zoals Haven Stad zullen er in de MRA nieuwe afspraken gemaakt moeten worden de plaatsing van bedrijven die vanuit Amsterdam een plek in de regio zoeken ofwel in Amsterdam geen plek meer kunnen vinden. Dit heeft uiteraard ook effecten op de mobiliteitspendel.

1.8 Knooppuntontwikkeling (groen)

De onderzoeken naar Zaancorridor en Kennemercorridor zijn afgerond. Almerecorridor en Schipholcorridor zijn in onderzoek. Met de provincie Noord-Holland zijn Zuid-Kennemerland en IJmond nauw betrokken bij de kansen voor ontwikkelingen bij knooppunten langs de Kennemerlijn. Hierbij is ook aandacht voor station Spaarwoude en de ontwikkeling van de Oostpoort. De corridor Schiphol – Zuidas is van belang voor Zuid-Kennemerland gezien de vele inwoners die daar werken, maar ook voor de toeristenstromen.

1.9 Hotel- en leisurestrategie (groen)

Naast de regionale afstemming van het hotelbeleid in de MRA en vooral met Amsterdam is er op dit moment veel aandacht voor de afstemming van het beleid rond vakantieverhuur (Airbnb). Afgesproken is om maatwerk per gemeente te leveren. Dit thema speelt in alle Zuid-Kennemerlandse gemeenten.

1.10 Strategische agenda Toerisme in de MRA 2025, Haarlem trekker, Zandvoort medetrekker (groen)

Gezamenlijk uitvoering geven aan de Strategische agenda Toerisme in de MRA 2025 en het daarbij behorende Actieprogramma Toerisme. Juist door de politieke discussies in Amsterdam over drukte in de stad is dit programma regionaler en daarmee kansrijker geworden dan ooit. Om deze reden hebben Haarlem en Zandvoort aangeboden het programma bestuurlijk te gaan trekken.

1.11 Versnelling woningbouw (groen)

Met een productie van 18.500 woningen in de MRA (vooral in Amsterdam) het vorige jaar is de doelstelling van 15.000 woningen per jaar in 2018 ruim gehaald. De programmatische aanpak van monitoring, projectplanning, aanpak van knelpunten en de inzet van een flexibele schil zorgt ervoor dat de markt goed gefaciliteerd wordt. Toch laten de eerste cijfers van dit jaar al zien dat de productie afneemt als gevolg van stagnatie in de markt (tekorten arbeidsplaatsen c.q. materialen) en de complexiteit van locaties. Noord-Holland en BZK hebben fondsen geïnitieerd, waar Haarlem al op inzet.

2.1 Start up ontwikkeling, Haarlem trekker (groen)

Het MRA start up programma is in uitvoering met vooral aandacht voor het oplossen van maatschappelijke vraagstukken en voor innovatieve, economische ontwikkelingen. Zuid-Kennemerland kent een gezond start up klimaat, mede door de aanwezigheid van privaat kapitaal naast goed ondernemerschap.

2.2 Huisvesting internationals, Haarlem trekker (groen)

Dit programma is in uitvoering evenals het plan van aanpak voor de studentenhuisvesting. Hier is geen sprake van een campagne die huisvesting ontwikkelt voor internationals, maar van communicatieinstrumenten om internationals zo goed mogelijk wegwijs te maken m.b.t. de ingewikkelde spelregels in Nederland en onze regio.

2.4 Datacenters (groen)

Het Haarlemse datacenter Evoswitch vormt een belangrijk onderdeel van de digitale infrastructuur van de MRA. Een eerste onderzoek over nieuwe locaties in de MRA is afgerond. Op het Polanenpark wordt een tweede datacentre geopend. Een vervolgonderzoek is gestart om te kijken welke energie-infrastructuur noodzakelijk is de komende decennia (in combinatie met andere ontwikkelingen binnen de energietransitie). Maar ook wordt bekeken hoe de restwarmte van datacentres goed benut kan worden voor onze woonwijken.

2.5 Aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt, Haarlem medetrekker (groen)

De MRA richt zich op een betere aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt en het permanent scholen en opleiden van werknemers, om permanent een goed opgeleide beroepsbevolking te hebben in een snel veranderende economie. In Zuid-Kennemerland zijn het Nova College en InHolland hier nauw bij betrokken.

2.10 aantrekken van internationaal talent, Haarlem trekker (groen)

Samen met universiteiten en hogescholen wordt uitvoering geven aan het programma Open Amsterdam, gericht op het aantrekken van internationaal talent voor de toekomstige arbeidsmarkt. Via IN Amsterdam (het voormalige Expat centre) wordt ondersteuning gegeven aan de internationale nieuwkomers.

3.1 Programma Landschap (groen)

Het programma Metropolitane Landschap faciliteert ontwikkelingen in de deelregio's (zoals in Zuid-Kennemerland de Binnenduinrand en het project Buitenpoorten). De komende tijd onderzoekt Job Cohen de mogelijkheden van een investeringsprogramma.

3.3 Afstemming evenementen, Heemstede medetrekker (groen)

Het onderzoek naar afstemming rond evenementen tussen de MRA-gemeenten over de gevolgen voor geluidsoverlast, bereikbaarheid en de inzet van veiligheidsdiensten is vrijwel gereed.

3.8 Verkenning sociaal domein (oranje)

Inclusiviteit is al een thema binnen de MRA-samenwerking, wanneer het gaat om betaalbaarheid van woningen en aandacht voor de onderkant van de arbeidsmarkt. Het ziet ernaar uit dat als gevolg van de verkenning inclusiviteit een doorsnijdend thema zal zijn in de MRA Agenda 2.0 (2020-2024)

3.10 MRA-cultuurimpuls (groen)

Mede op initiatief van Haarlem is het programma Kunst, Cultuur en Erfgoed binnen de MRA gelanceerd met onder andere aandacht voor een evenwichtig cultuurbereik, economische benutting en verduurzaming van de cultuurgebouwen. Het programma sluit goed aan op het Convenant van de MRA met het Rijk en vice versa.

4.1 Plan opstellen voor het circulair maken van grondstoffenketens (groen)

Haarlem geeft het programma circulaire economie namens de MRA-vorm met de inzet van ambtelijk expertise en stemt dit af met Zuid-Kennemerland. In 2018 zijn twee belangrijke intentieovereenkomsten ondertekend. Het programma richt zich nu vooral op goede business cases voor grondstoffen en de uitwerking van circulaire inkoop bij overheden.

4.8 Programma energietransitie (groen)

Vorig jaar is door onze gemeenten de intentieovereenkomst aardgasvrije woningbouw ondertekend met 25 MRA-partners. De Regionale Economische Strategieën geven de energietransitie vorm op de

schaal Zuid-Kennemerland IJmond. De MRA werkt ondertussen verder aan een groter systeem van warmtenetten, smart grids en energiebesparing (zie 4.11)

4.11 Energiebesparing bebouwde omgeving, Haarlem trekker (groen)

Haarlem heeft met Amsterdam de ontwikkeling van initiatieven voor energiebesparing, onder meer het faciliteren van collectieven die zich richten op klimaatneutrale energiebronnen in de wijken. Daarnaast heeft Haarlem kennis opgedaan met het bevorderen van draagvlak. Deze instrumenten worden gedeeld met de andere MRA-gemeenten.

5.3 Metropolitaan fietsroutenetwerk (groen)

Het MRA-fietsroute netwerk heeft van Provincie en Rijk cofinanciering ontvangen. Voor Zuid-Kennemerland geldt dit voor de fietsroute Kennemerland naar de IJmond, maar ook voor fietsvoorzieningen bij NS-stations.

5.5 Programma bereikbaarheid van, in en naar de MRA (groen)

Zuid-Kennemerland heeft met de financiering van het Rottepolderplein als eerste kunnen profiteren van dit programma het is belangrijk dat Zuid-Kennemerland goed kan participeren in het vervolg. Naast de aandacht voor de netwerken rond Haarlem, is er vanuit het programma aandacht voor openbaar vervoer (OV Toekomstbeeld), stedelijke bereikbaarheid en duurzame mobiliteit.

5.9 Stedelijke distributie, Haarlem medetrekker (groen)

Dit actiepoint wordt samen met de actie rond goederenvervoer verkend door de Vervoerregio. Een plan van aanpak wordt op korte termijn gepresenteerd.

6.1 Klimaatbestendigheid, Haarlem medetrekker (groen)

Haarlem heeft samen met het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht (die namens alle waterschappen acteert) een programma opgesteld om thema's als hittestress, bodemdaling en piekbuien aan te pakken. De MRA-partners hebben dit programma onlangs bestuurlijk geaccordeerd. De uitvoering zal in de verschillende deelregio's worden opgepakt en gecoördineerd op MRA-niveau, te beginnen met de koppeling van de MRA Sleutelgebieden en de klimaatadaptatie.

STOPLICHTENRAPPORTAGE ACTIES MRA AGENDA PER 28-01-2019

Actie	Omschrijving	R, EU, I	MRA platform	Betrokken organisaties	Bestuurlijk trekker	Verantwoordelijk manager	Ambtelijk projectleider	Status
	Ruimte geven aan wonen en werken							
1.1	Alle MRA-gemeenten maken afspraken over afstemming en programmering woningbouw. Alle MRA-gemeenten geven aan welke binnenstedelijke locaties komende 4-10 jaar ter beschikking komen.		Ruimte	Amsterdam, NH, Flevoland, Haarlem, MRA deelregio's, woningcorporaties, projectontwikkelaars	Marieke van Doorninck, Joke Geldhof, Jan de Reus, Floor Roduner	Bart van der Heijden, Johan Fuite, Bregje van Beekvelt, Maaïke Patist	Charlotte Hilbrand c.hilbrand@amsterdam.nl , Delia Hoffman, Maaïke Stoop	Fase: In platform Ruimte zijn 8 MRA Sleutelprojecten vastgesteld. In de komende maanden vindt de uitwerking plaats i.r.t. de andere programma's en m.b.t. Verstedelijkingsstrategie MIRT.
1.2	<i>Alle MRA-gemeenten geven aan welke binnenstedelijke locaties komende 4-10 jaar ter beschikking komen.</i>							Opgenomen in 1.1
1.3	Uitvoering geven aan de Vastgoedmarketingstrategie van de MRA om internationale investeerders aan te trekken.	I	Economie	Amsterdam, centrumgemeenten, marktpartijen	Adam Elzakalai, Janneke Sparrenboom	Carolien Schippers, Geert-Jan Put	Lex Brans, a.brans@amsterdam.nl	Fase: De actualisatie van de programma-aanpak Vastgoedmarketing. Is vastgesteld in platform Economie en in uitvoering. Relaties met Acties 1.1 en 1.5 Internationaal: Gericht op buitenlandse investeerders, mede via internationale beurzen
1.4	De MRA-gemeenten onderzoeken bestaande jaren 70- en 80- wijken op behoeften en mogelijkheden vanuit de zorgvraag en vergrijzing en delen kennis over de preventie van sociale problemen in verouderde wijken.		Ruimte	Purmerend, Lelystad, Almere woningbouwcorporaties, Vereniging eigen huis, Zorgverzekeraars	Thijs Kroese, Peter Schot, Maaïke Veeninge	Joktan Cohen, Wim Kwekkeboom,	Harry Zondag, hzondag@almere.nl	Fase: Een onderzoek door P31 met een inventarisatie in de deelregio's is geaccordeerd in platform Ruimte en gestart. Relatie met het programma Bouwen en Wonen
1.5	Transformatie van kantoren, bedrijven naar (tijdelijke) woon- en werkruimte met veel aandacht voor de leefkwaliteit, bijvoorbeeld door flexibelere bestemmingsplannen		Economie, Ruimte	Noord-Holland, MRA-partners, projectontwikkelaars, marktpartijen	Jaap Bond, Marieke van Doorninck	Stan Kaatee, Piet Eilander	Geert-Jan Put, gj.put@lelystad.nl , Martin van den Oever	Fase: Actie 1.5 maakt onderdeel uit van Uitvoeringsprogramma Plabeka 3.0. De Plabeka monitor 2016 en 2017 zijn gereed, er is een dashboard ingericht op de MRA website. De vraagrading geeft aanleiding tot nieuwe Plabeka afspraken in 2019 en tot goede matching met afspraken over woningbouw en bereikbaarheid. Relaties met Acties 1.1, 1.2, 1.3 en ontwikkelrichting 5
1.6	Transformatie en/of herstructurering verouderd glastuinbouwgebied bij Greenport Aalsmeer, bijvoorbeeld naar woon- en werkruimte.		Economie, Ruimte	Greenport Aalsmeer, Noord-Holland, Aalsmeer, Haarlemmermeer, Uithoorn, Amstelveen	Jaap Bond, vacature	Jan de Poorter	Esther van der Klis, e.van.der.klis@amstelveen.nl , Sander van Voorn, Debby de Rijk	Fase: Actie 1.6 maakt onderdeel uit van het uitvoeringsprogramma Ruimtelijke Visie Greenport Aalsmeer. (http://www.greenportaalsmeer.nl/media/100706/definitieve-uitvoeringsagenda-ruimtelijke-visie-2016-2020.pdf) Een voorstel tot nader onderzoek vanuit de betrokken gemeenten is in platform Ruimte gehonoreerd en wordt begin 2019 uitgevoerd. Relaties met Acties 1.2, 1.5 en 2.1 en ontwikkelrichting 4 (www.lettigrow.org)
1.7	In 2016 hebben het Rijk, de luchtvaartsector en regionale overheden in de regio rondom Schiphol bestuurlijke afspraken gemaakt in het 'wonen en vliegen' dossier. Doel van de afspraken is om meer ruimte te geven aan decentrale overheden om tegemoet te komen aan de grote woningbouwopgave in de MRA, zonder	R	Ruimte, Economie	Noord-Holland, Amsterdam, Haarlemmermeer, Schiphol, KLM, gemeenten binnen de 20KE-contour.	Joke Geldhof, Udo Kock, vacature Haarlemmermeer	Bregje van Beekvelt, Piet Eilander	Sarina Willemsen, willemsens@noord-holland.nl , Anjo Reusink	Fase: De uitwerking van de regelgeving is onderwerp van gesprek tussen Rijk en MRA. Het nieuwe luchtvaartindingsbesluit (LIB) is per 1 januari 2018 van kracht. Relaties met Acties Wonen 1.1, 1.2, etc... R: Afspraken met I&M en BZK

	verslechtering van de positie van de luchthaven Schiphol. Inmiddels werken partijen de gemaakte afspraken uit in daartoe geëigende regelgeving. De verwachting is dat de uitwerking op korte termijn kan worden afgerond en nieuwe regelgeving in werking zal treden.							
1.8	Knooppuntontwikkeling met als prioriteit de spoorcorridors Zaan en Schiphol-Amsterdam-Almere-Lelystad (SAAL) waar hoogfrequent rijden wordt ingevoerd.	R	Ruimte, Mobiliteit	Noord-Holland, NS, ProRail, marktpartijen, kennisinstitutengemeenten langs de Zaan- en Schipholcorridor en Kennemerlijn	Joke Geldhof, Maaïke Veeningen + Platform Mobiliteit,	Bregje van Beekvelt	Jaap van Opstal, opstali@noord-holland.nl , Rowena Kuijper	Fase: Zaancorridor, Kennemerlijn en OV Saalcorridor zijn onderzocht. In platform Ruimte is afgesproken om de Schipholcorridor op te pakken Er zijn middelen gereserveerd vanuit de MRA begroting 2018. Relaties met 1.1, 1.2, 1.5, 2.1 en ontwikkelrichting 5. Rijk: Maakt onderdeel uit van MRA Spoor, OV Toekomstbeeld en MRA Bereikbaarheid (Zuidwest)
1.9	De regionale hotelstrategie 2016-2020 op korte termijn herijken, en op middellange termijn uitbouwen tot een Regionale Accommodatiestrategie.	I	Economie	Edam – Volendam, Lelystad	Hans Schütt, Ed Rentenaar	Stan Kaatee, Geert-Jan Put	René van Schie, r.van.schie@metropoolregioamsterdam.nl , Rieneke Kanne	Fase: De uitwerking van de regionale accommodatie- en leisure-strategie is in december 2018 geagendeerd in het platform Economie. De strategie wordt vertaald naar lokale beleidskaders (maatwerk) Relaties met Acties 1.2 en 1.10 I: Betrekken buitenlandse investeerders
1.10	Gezamenlijk uitvoering geven aan de Strategische agenda Toerisme in de MRA 2025 en het daarbij behorende Actieprogramma Toerisme	I	Economie	Haarlem, Zandvoort, ABHZ partners, Amsterdam Marketing	Robbert Berkhout, Ellen Verheij	Stan Kaatee, Geert-Jan Put en Alexandra van Olst	Remco Rienties, r.rienties@metropoolregioamsterdam.nl	Fase: Het Uitvoeringsprogramma is geactualiseerd in platform Economie en in uitvoering. Relaties met Acties 3.7, 3.10 en ontwikkelrichting 5 I: Afspraken met internationale touroperators/investeerders
1.11	Het versnellen van de woningbouwproductie in de MRA voor 60.000 nieuwe woningen van 2016 t/m 2020.	R	Ruimte	Portefeuillehoudersoverleg Bouwen & Wonen, woningcorporaties en marktpartijen	Laurens Ivens, Maaïke Veeningen	Bregje van Beekvelt	Lex Brans, a.brans@amsterdam.nl , Lisan Wilkens, Jan Jaap Visser	Fase: Actie 1.11 is in uitvoering als onderdeel van het programma Bouwen en Wonen. De woningbouw met 15.000 woningen per jaar ligt voorsnog op schema. Voor 2025 worden 105.000 woningen voorzien. De uitvoering en de coördinatie wordt in samenhang met 1.1 opgepakt. Rijk: Actie 1.11 is betrokken bij de BO MIRT en de BO Wonen afspraken met BZK. Er zijn relaties met het programma Bouwen en Wonen, Programma Energietransitie en het Programma Bereikbaarheid
	Slimmer en innovatiever werken							
2.1	MRA Start-up, met gebruikmaking van (succesvolle) producten Start-up Amsterdam	I	Economie	Haarlem, Hilversum, Amsterdam, bedrijfsleven, start-up delta EU	Robbert Berkhout, Wimar Jaeger	Jorien Kaper	Ellen van der Vossen, evossen@haarlem.nl , Ruben Nieuwenhuis	Fase: het Startup in Residence-programma is in uitvoering.
2.2	De MRA-partijen maken op regionaal niveau afspraken over studentenhuisvesting en huisvesting voor pas afgestudeerden en internationale kenniswerkers	I	Economie, PHO Wonen	Haarlem, IN Amsterdam, Almere, Zaanstad, PHO Wonen, woningbouwcorporaties, projectontwikkelaars	Marie-Thérèse Meijs, Udo Kock	Stan Kaatee, Jorien Kaper	Internationaal talent: Noor Hulskamp, n.hulskamp@amsterdam.nl Studentenhuisvesting: Anneleen Lagae a.lagae@amsterdam.nl Tomas Postema	Fase: De service aan internationals is verbeterd en maakt onderdeel uit van het aanbod van IN Amsterdam R: BZK is betrokken bij de campagne. I: Gericht op internationaal talent
2.3	De MRA onderzoekt de mogelijkheden om samen met de							Afgerond

	regio Utrecht een regionaal fonds voor het innovatieve MKB op te richten							
2.4	Locaties aanwijzen in de nabijheid van de internetknooppunten in de MRA waar datacenters zich kunnen vestigen met aandacht voor energievoorziening en een optimale benutting van restwarmte.	R, EU	Ruimte, Economie	Noord-Holland, Amsterdam, Almere, Board, BZK	Jaap Bond, Marieke van Doorninck	Bregje van Beekvelt	Edwin Rem, Dirk van der Woude, Willem Koeman, Frank Halsema	Fase: Platform Ruimte heeft een voorstel voor vervolgonderzoek naar consequenties voor de energie-infrastructuur gehonoreerd. Het onderzoek is gestart en loopt tot medio 2019 Relaties met roadmap digitale connectiviteit Board, en Actie 1.5 Rijk: MRA aanpak is bouwsteen van nationale strategie datacenters.
2.5	De MRA richt zich op een betere aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt en het permanent scholen en opleiden van werknemers, om permanent een goed opgeleide beroepsbevolking te hebben in een snel veranderende economie	R, EU	Economie	Amsterdam, MRA partners Arbeidsmarkt en Onderwijs, AMEC Board, onderwijsraad, SER, bedrijfsleven	Udo Kock, Maaïke Veeningen, Jan Nico Appelman, Jur Botter	Stan Katee	Annelies Spork, a.spork@amsterdam.nl Petra ter Voert, Victor Bos	Fase: SER en OC&W zijn betrokken. Deze actie wordt uitgevoerd in het project House of Skills. In december is intentie-overeenkomst met 93 deelnemers ondertekend. Relaties met Roadmap Human Capital van de Amsterdam Economic Board . R: Aansluiten bij OCW beleid en SER afspraken EU: Uitvoering via EFRO
2.6	<i>De MRA voert het Techniekpact uit in samenwerking met het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen, gericht op praktijkgericht onderwijs en meer instroom op de technische arbeidsmarkt</i>							Opgenomen in 2.5
2.7	<i>Investeren in primair en voortgezet onderwijs, door meer excellentieprogramma's en aanbod voor coderen en programmeren</i>							Opgenomen in 2.5
2.8	<i>De MRA lobby bij het Rijk om geld voor banenplannen en scholing niet sectoraal, maar regionaal in te zetten.</i>							Opgenomen in 2.5
2.9	Het in triple-helix organiseren van de samenwerking overheden-bedrijfsleven-kennisinstellingen, met als doel de innovatie-kracht te versterken, en het realiseren van de vijf maatschappelijke uitdagingen van de Amsterdam Economic Board (gezondheid, mobiliteit, human capital, digitale connectiviteit en circulair). Via het organiseren van prijsvragen worden bedrijven en kennisinstellingen uitgedaagd om op bedrijfsmatige en innovatieve wijze bij te dragen aan het realiseren van de vijf Board-uitdagingen		Economie, AMEC Board	AMEC Board	Udo Kock, Jaap Bond, Gerard Ham	Stan Katee	Martin Bekker, m.bekker@metropoolregioamsterdam.nl Victor Bos	Fase: Prijsvraag bouwlogistiek is gepubliceerd en in uitvoering. Er zijn middelen gereserveerd in de begroting Economie voor vervolg prijsvragen.
2.10	Samen met universiteiten en hogescholen uitvoering geven aan het programma Open Amsterdam, gericht op het aantrekken van internationaal talent. Via IN Amsterdam ondersteuning geven aan de internationale nieuwkomers.	R, I	Economie.	MRA partners, IN Amsterdam	Robbert Berkhout	Stan Kaatee	Noor Hulskamp n.hulskamp@amsterdam.nl	Fase: In uitvoering
	De leefkwaliteit verbeteren							
3.1	Een actieprogramma opstellen en uitvoeren voor het metropolitane landschap.		Ruimte, PHO ML	Noord-Holland, MRA partners, gebiedsbeheerders	Adnan Tekin namens stuurgroep MRA Landschap	Maaïke Patist	Marijn Bos, bosm@noord-holland.nl werkgroep ML	De uitvoering van het actieprogramma ML vindt deels plaats binnen de acties 3.2 t/m 3.6 en deels in nieuwe acties. Op dit moment vinden de gebiedsateliers in de deelregio's plaats. De uitkomsten worden verwacht in Q2 2019. Relaties met vele ontwikkelrichtingen R: Landelijk ontstaat er weer aandacht in REOS voor ML.
3.2	Onderzoek doen naar een landschapsfonds en een landschapscompensatieregeling voor de MRA.		Ruimte, PHO ML	Zaanstad, MRA partners	Gerard Slegers namens stuurgroep MRA Landschap), Hans Krieger	David Beekhuis, Maaïke Patist	Suzanne Meijer, s.meijer@zaanstad.nl Marijn Bos	Fase: In uitvoering, met de dealmaker wordt een werkplan opgesteld. Relaties met 1.1

3.3	Een regionaal plan voor afstemming van evenementen waarbij rekening wordt gehouden met een optimale verdeling van overlast en inkomsten die bijdragen aan het beheer van gebieden.		Ruimte, PHO ML	Noord-Holland, Gooi en Vechtstreek, toeristische mantelorganisaties, gebiedsbeheerders.	Adnan Tekin, Astrid Nienhuis	Maaïke Patist, Bregje van Beekvelt	Tim Putting, t.putting@metropoolregioamsterdam.nl Remco Rienties	Fase: Voorstel voorzien voor begin 2019. Relaties met 3.1 en 1.10
3.4	Een verkenning uitvoeren naar de metropolitane potentie van het Markermeer-IJmeer voor de doelstellingen van de MRA.	R	Ruimte, PHO ML	Noord-Holland, Flevoland, Amsterdam, MRA partners, Rijk, natuurmonumenten, sportvisserij, watersport, bedrijfsleven	Cees Loggen, Marieke van Doorninck, Jan de Reus	Bregje van Beekvelt, Philippe Spapens	Charles van Schaik, schaikc@noord-holland.nl	Fase: Afgerond. Agendering in december 2017 in platform Ruimte. Vervolg is ondergebracht in lopende projecten. Relaties: 3.1
3.5	Een curator aanstellen voor het landschap, te beginnen met Waterland als voorbeeldproject, die in 10 jaar tijd het landschap op de kaart zet voor recreanten en toeristen.		Ruimte, PHO ML	Purmerend, Waterland, MRA partners	Luzette Kroon, Thijs Kroese	Joktan Cohen, Maaïke Patist	Rob van Aerschot, r.van.aerschot@metropoolregioamsterdam.nl Yvonne van der Zee	Fase: Kwartiermaker is aangesteld om curatorschap vorm te geven. Relaties met 3.1 en 3.2
3.6	De MRA-partners voeren een quick scan uit voor lopende landschappelijke projecten (zoals de Markermeerdijken) om na te gaan in hoeverre de in deze agenda gemaakte keuzes en acties daarin meegenomen worden.		Ruimte, PHO ML	Zie 3.4	Zie 3.4	Zie 3.4	Zie 3.4	Gereed, zie 3.4
3.7	<i>Het initiatief Stad in Balans van Amsterdam vertalen in een regionaal initiatief</i>							Gereed
3.8	De samenwerking in het sociale domein verkennen, gericht op de onderkant van de Arbeidsmarkt, verwarde mensen in de stad en gezondheidsverschillen.	R	MRA Agenda-commissie	Amsterdam, Haarlem, Zaanstad, Haarlemmermeer, Almere, GGD		5 directeuren Sociaal Domein	Herman Swen, h.swen@zaanstad.nl Frank van Hattem	Fase: Er zijn pilots uitgevoerd m.b.t. onderkant arbeidsmarkt en gezondheidspreventie. De pilot arbeidsmarkt wordt opgeschaald. Het thema inclusieve groei is na de lancering tijdens State of the Region opgenomen in het MRA Verhaal en maakt onderdeel uit van het procesplan voor MRA Agenda 2.0. Met de Brede Welvaarts Monitor MRA worden data opgebouwd. Afsproken is om voorstellen vanuit het sociaal domein naar voren te brengen in de bestaande platforms (betaalbare woningbouw in PHO Bouwen en Wonen/platform Ruimte; onderkant arbeidsmarkt in platform Economie. Relaties: Met programma Onderwijs en Arbeidsmarkt, programma Bouwen en Wonen en Board Roadmap Health Amsterdam Economic Board en Acties 2.6-2.9 Rijk: Afspraken over transformatie en ontschotting
3.9	<i>Kennisdelen over de preventie van sociale problemen in verouderde wijken.</i>							Opgenomen in 1.4
3.10	De MRA-partners geven uitvoering aan de Cultuurimpuls MRA, die zich richt op afstemming en versterking van het cultuuraanbod en toeristische profilering op MRA-schaal, en nieuwe functies voor leegstaande monumenten en erfgoedstructuren biedt	R, EU, I	Economie, Ruimte	Amsterdam, Noord-Holland, Haarlem, MRA partners, culturele instellingen	Touria Meliani, Jack van der Hoek, Udo Kock en Adnan Tekin, Marie-Thérèse Meijs	Olga Luiten, Annelies Maas-Van 't Hoff	Araf Ahmadali, a.ahmadali@amsterdam.nl	Fase: Een programma Cultuur MRA wordt op 29 oktober besproken door 10 portefeuillehouders Cultuur in de MRA. Hier worden generieke cultuurdata en de cultuurprofielen van de deelregio's vastgesteld en een uitvoeringsprogramma. Het deelprogramma Erfgoed wordt met het programma Metropolitane Landschap opgepakt in het project historische waardekaarten. Relaties met 1.10, 3.1 en mobiliteit I: Aansluiting bij World Cities Forum en handelsmissies EU: Er zijn kansen mbt kunst en erfgoedprogramma's

								R: De nieuwe convenantstructuur van OCW heeft geleid tot een MRA aanvliegroute.
	Versnellen van de transitie naar een schone economie							
4.1	Een plan opstellen met koplopers in het bedrijfsleven voor het circulair maken van grondstoffenketens in de regio.	R, EU	Economie, Ruimte, PHO DHZ	Flevoland, MRA partners	Jop Fackeldey	Peter Bijvank	Lex Hendriksen, Jolein Baidenmann, j.baidenmann@amecbo.aord.com , Marc Maassen	Fase: Het Ontwikkelplan Circulaire Economie is vastgesteld en in uitvoering inclusief circulaire inkoop. Relatie met 4.3, 4.4 en 4.5 en roadmap Board. R: Aansluiting op Rijksprogramma I&M EU: Kansen EU programma's en Urban Agenda
4.2	Roadmap opstellen voor versnelling en vereenvoudiging van vergunningverlening en aanpassing wetgeving	R	Ruimte, PHO DZH	Lelystad en Beverwijk, MRA partners	Geert-Jan Put	Geert-Jan Put	Guido Vermeer, g.vermeer@lelystad.nl , Niels Tjihuis	Fase: Gereed
4.3	De Westas, grondstoffenrotonde Zaanstad, Gooi en Vechtstreek, Schiphol Trade Park en Floriade Almere aanwijzen als pilotgebieden voor circulaire economie.	R	Economie, PHO DZH	Noord-Holland, Haarlemmermeer, AMEC Board, Haven, Westpoort, Schiphol, Greenport Aalsmeer, Almere, Gooi en Vechtstreek, EU, Haarlemmermeer	Jaap Bond	Annelies Maes-Van 't Hoff	Lex Hendriksen	Fase: Aanwijzing pilotgebieden is gereed. De coördinatie van het gebied Westas is door de MRA overgenomen. Floriade: Gunningsprocedure EU aanbesteding afgerond. Grondstoffenrotonde Zaanstad wordt opgestart. Aanpak in Gooi en Vechtstreek is een jaar uitgesteld. Relatie met Roadmap Circulaire Economie Amsterdam Economic Board, programmalijn Bouwlogistiek en Acties 4.1 en 4.4. Knelpunt: Capaciteit en organisatie Rijk: Speerpunt vanuit MRA Lobby, kansen voor 2 ^e hotspot NL, REOS
4.4	Een MRA-brede grondstoffenatlas opstellen, met grondstoffenanalyse.	R	Economie, Ruimte, PHO DZH	Flevoland, AMEC Board, Zaanstad, Velsen, Haarlemmermeer, Amsterdam, NH, Haven, bedrijfsleven, EU	Jop Fackeldey	Peter Bijvank, Bregje van Beekvelt	Carina van Dijk, carina.vandijk@flevoland.nl	Gereed
4.5	De MRA wijst plekken aan voor tijdelijke opslag van hoogwaardige bouwmaterialen die vrijkomen bij sloop en zet een digitale marktplaats op om dit sloopafval op regioschaal weer te verhandelen		Economie, AMEC Board, PHO DZH	MRA partners	PHO Duurzaamheid	Stan Kaatee	Lex Hendriksen, ahendriksen@haarlem.nl , Jolein Baidenmann	Fase: In uitvoering, deel van Ontwikkelplan Circulaire Economie Relatie met roadmap circulaire economie Board en met 4.1
4.6	Inventarisatie van braakliggende terreinen die in de komende 5 tot 10 jaar gebruikt kunnen worden voor de opwerking van zonne-energie of voor de verbouw van gewassen zoals vlas, hennep, olifantsgras en hop voor bio-based producten	R, EU	Economie, Ruimte, PHO DZH	Almere, Purmerend, MRA Partners	Maaïke Veeninge, Thijs Kroese	Jan Vogel	Erwin Lindeijer, elindeijer@almere.nl , Lex Hendriksen	Fase: Eerste deel m.b.t. zonne-energie is gereed en gecommuniceerd op de website. Inventarisatie m.b.t. biogewassen is gestart Relaties: Met Actie 3.1, 1.5 en 4.8 en Nationale Energie Atlas Herformulering actie naar biomassa/vergisting noodzakelijk R: Onderdeel MRA Lobby, kansen voor EU programma's
4.7	Onderzoeken van de regionale afvalinzameling- en verwerking en voorstellen doen voor verbetering.		Ruimte, Economie PHO DZH	Lelystad, Gooi en Vechtstreek, Afval Energiebedrijf, AMEC Board, bedrijfsleven, EU	Elly van Wageningen, vacature G&V	Geert-Jan Put	Guido van der Meer, Marc Maassen	Fase: In uitvoering. Relaties: Verankerd in 4.1
4.8	Opstellen en uitvoeren van een regionale programma voor energie waarin de MRA-partners invulling geven aan het landelijke Energieakkoord en een bijdrage aan de Nationale Energieatlas.	R, EU	Ruimte, PHO DZH	Flevoland, NH, A'dam, Haarlem, Zaanstad, woningbouwcorporaties, bedrijfsleven	Jop Fackeldey, Jack van der Hoek, Sanne Munnikendam, Marieke van Doorninck, Robbert	Peter Bijvank	Edwin Oskam, e.oskam@amecboard.nl	Fase: Na ondertekening intentieverklaring aardgasvrije wijken, begrotingsvoorstellen in het kader van herbestemming en afspraken in relatie tot RESsen wordt gewerkt aan samenhangend

					Berkhout			programma voor de verschillende onderdelen voor agendering in maart 2019 Relaties: Met Actie 4.1, 4.9, 4.10 en 4.11 R: Kansen voor regionaal Energie/Klimaatakkoord EU: Kansen voor EU programma's.
4.9	Opschalen van pilots van slimme en flexibele energiesystemen zoals smart grids, waarbij vraagsturing en energieopslag een rol spelen.	R, EU	Ruimte, PHO DZH	Zaanstad, Amsterdam, Alliander	Sanna Munnikendam	David Beekhuis	Jan Schreuder, j.schreuder@zaanstad.nl , Vivienne Bolsing	Fase: In uitvoering. Zaanstad, Amsterdam en Alliander hebben opdracht verstrekt aan Royal Haskoning/DHV voor PvA Smart Grids R: Kansen Rijksprogramma's EU: Kansen EU programma's
4.10	Uitbreiden en verknopen van warmte/koudenetwerken in de MRA voor grotere efficiëntie en aansluiting van 300.000 extra woningequivalenten. <i>In PRO 23 maart 2016 is afgesproken om 4.10 en 4.11 qua uitvoering te combineren</i>	R, EU	Ruimte, AMEC Board, PHO DZH, SG Warmte en Koude	NH, A'dam, Zaanstad, H'meer, Almere, Haarlem, Velsen, Alliander, Tata, Greenport	Jack van der Hoek, Sanna Munnikendam, Jan Hoek	David Beekhuis, Piet Eilander, Bregje van Beekvelt	Jan van der Meer, j.vandermeer@amecboard.com , Teun Koelemij, Bob Mantel	Fase: Uitvoering loopt via stuurgroep Warmte en Koude Voortgang via stuurgroep Duurzaamheid en PRO, zie ook: http://www.warmteischool.nl/ Warmteregisseur aangesteld, gefinancierd vanuit deelnemende partners. Voortgang agenderen in november 2017 R: Kansen voor Rijksprogramma's, exportatie-overeenkomst met EZK en EBN EU: Kansen voor EU programma's
4.11	Opstellen en uitvoeren van een regionaal programma voor het versnellen van energiebesparing.	R, EU	Ruimte, PHO DZH	Haarlem, Amsterdam, MRA-partners, AMEC Board, woningbouwcorporaties, bedrijfsleven	Robbert Berkhout, Maaïke van Doorninck	Maaïke Patist	Margreet van der Woude, mvdwoude@haarlem.nl	Fase: In uitvoering, onderzoeksrapportage gereed. Wordt geagendeerd in PHO Duurzaamheid. Relaties met Acties 4.1, 4.8, Roadmap Board R: Kansen voor Rijksprogramma's EU: Kansen voor EU programma's
	Beter Verbinden							
5.1	Uitbreiding en verbetering knooppunt Schiphol Plaza	R	Mobiliteit	Vervoerregio Amsterdam, Haarlemmermeer, Rijk, Schiphol, ProRail	Vacature platform Mobiliteit	Anne Joustra	Peter van Halteren, p.vanhalteren@vervoerregio.nl	Fase: In voorbereiding met het Rijk. Wordt onderzocht in diverse trajecten. R: Onderdeel van MIRT afpraken
5.2	Eén geïntegreerde lijnennetkaart van de MRA met een herkenbare lijnvoering op MRA-schaal	R	Mobiliteit	Vervoerregio Amsterdam, MRA partners	Vacature platform Mobiliteit	Anne Joustra	Nico van Paridon, n.vanparidon@vervoerregio.nl	Fase: In uitvoering Relatie met Actie 1.10 R: Afspraken met nationale vervoerders
5.3	Eén aantrekkelijk, metropolitaan fietsnetwerk tot stand brengen door onder meer het aanleggen van ontbrekende schakels en verbetering van bestaande routes.		Mobiliteit, Ruimte	Vervoer Amsterdam, NH, MRA-partners	Vacature platform Mobiliteit, Bram Diepstraten, Ed Rentenaar	Hans de Neef	Martijn Sargentini, msargentini@vervoerregio.nl , Sietze Faber	Fase: In uitvoering, diverse cofinancieringsafspraken MIRT. Tweede rapportage in december in platforms geweest. Relaties met 3.1 Agenda Landschap en Roadmap Smart Mobility Board
5.4	Opstellen van een bereikbaarheidsagenda voor goederen, waarbij ook nadrukkelijk aandacht is voor efficiënte en schone stedelijke distributie met zo min mogelijk hinder	R	Mobiliteit	Vervoerregio Amsterdam, Cluster Logistiek, Haven, Greenport, Schiphol, TLN, NS, Waternet, NZKG	Vacature platform Mobiliteit, Bram Diepstraten	Anne Joustra	Martijn Kas, m.kas@vervoerregio.nl , Richard Hoving	Fase: Samenwerkingsagenda Logistiek in de MRA is geagendeerd geweest bij alle MRA platforms. 5.4 wordt in samenhang met 5.9 uitgevoerd. Relatie met Roadmap Smart Mobility Amsterdam Economic Board en cluster Logistiek. De actie wordt gecombineerd uitgevoerd met 5.9 R: Afspraken met nationale vervoerders via tafel R&I.
5.5	Onderzoeken welke nieuwe infrastructuurinvesteringen prioriteit hebben na 2025, zoals uitbreiding metronet, de IJmeerverbinding, A1, N23 en voltooiing van een 2° ring rond Amsterdam	R	Mobiliteit, Ruimte	Provincie NH, MRA-partners, NS, ProRail, ministerie I en M	Elisabeth Post, Sharon Dijkema, Jan de Reus	Peter Paul Horck, Hans de Neef, Martin Visser, Piet Eilander	Björn Hutten, Frans Hasselaar, f.hasselaar@vervoerregio.nl , Ad Otte	Fase: Actie 5.5 is 'on hold' gezet. Eerst wordt nagegaan of het Programma Bereikbaarheid van, in en naar de MRA, invulling geeft aan deze actie of dat een aanvullende actie nodig is. Met de vaststelling van het Programmaplan in het BO MIRT van 15 maart is het Programma van start gegaan. Relaties: Met overige acties ontwikkelrichting 5 en

								met Acties 1.1, 1.2, 1.5 R: In lijn met MIRT afspraken
5.6	<i>De MRA-partners brengen de financiering van de capaciteitsvergroting van de A1 en A9 bij het Rijk onder</i>							Gereed
5.7	De MRA stelt een innovatie- en duurzaamheidsagenda 'smart mobility' op	EU	Mobiliteit	Vervoerregio Amsterdam, Provincie NH, MRA partners, AMEC Board, REOS partners, Kennisinstellingen, vervoerbedrijven	Elisabeth Post	Hans de Neef	Julie van Heeteren, j.vanheteren@vervoerregio.nl , David Uiterwaal	Fase: In uitvoering Relatie met Roadmap Smart Mobility Amsterdam Economic Board EU: Kansen EU programma's
5.8	Onderzoeken toekomstige bekostiging van het openbaar vervoer		Mobiliteit	Vervoerregio	Vacature platform Mobiliteit			Met actualisatie van september onterecht afgevoerd
5.9	Het efficiënter vormgeven van het stedelijk distributienetwerk	EU						Samengevoegd met 5.4.
5.10	MRA-partijen stellen in samenwerking met het Rijk een multimodale regioregisseur aan	R	Mobiliteit	Amsterdam, MRA partners, Rijk	Fred Delpout, Sharon Dijkma	Nanou Beekman, Senta Modder	Gert Oosting	Gereed, in uitvoering via Bereikbaarheidsprogramma A'dam Zuid.
	De metropool klimaatbestendiger maken							
6.1	Een regionaal plan uitwerken voor de waterhuishouding waarin maatregelen staan op het gebied van calamiteitsvoorzieningen, waterberging, meerlaagse waterveiligheid, waterkwaliteit, verzilting van de landbouwgronden, bodemdaling en beperking van het watergebruik, onder meer in samenwerking met het Nationaal Deltaprogramma en andere rijksprogramma's	R	Ruimte	AGV A'dam en Haarlem, Noord-Holland, Flevoland, IJmond, Haarlemmermeer, Amsterdam	Rolf Steenwinkel, Robbert Berkhout	Bregje van Beekvelt, Jaap Kelderman	Joram de Ruijter, jderuijter@haarlem.nl	Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie is in december geaccordeerd. Eerste toetsing vindt plaats vijf MRA Sleutelprojecten. Relatie met 1.1, Landschap, Energietransitie, Bereikbaarheid R: Relatie met Deltaplan
6.2	<i>Provincies, gemeenten en waterschappen wijzen waterbergingslocaties aan om zware buien op te kunnen vangen.</i>							Opgenomen in 6.1
6.3	<i>Borgen dat bij beslissingen over grote infrastructurele ingrepen en vestiging van grote watervragers de veranderende klimaatopgave wordt meegenomen in omgevingsvisies.</i>							Opgenomen in 6.1
6.4	Samenwerken met kennisinstututen en benutten van manifestaties zoals de Floriade 2022, om innovaties voor waterbestendigheid en voedselvoorziening in de regio te stimuleren en start-ups aan te trekken die zich op dit onderwerp richten.		Economie	Almere, MRA partners, Onderwijsinstellingen, bedrijfsleven		Jan Vogel		Er wordt gewerkt aan Plan van Aanpak
	De metropoolregio weerbaarder maken							
7.1	Verbeteren van de bestuurlijke en ambtelijke samenwerking in de MRA.		Regiegroep en Agendacommissie MRA	Alle MRA partners	Regiegroep en Agendacommissie	Rijk van Ark	Remco Rienties, r.rienties@metropoolregioamsterdam.nl	Fase: MRA Convenant is getekend op 6 maart. Regiegroep, Agendacommissie, PHO's en MRA Bureau zijn ingericht.
7.2	Structureel monitoren van relevante trends en ontwikkelingen op (inter)nationale en MRA-schaal (MRA dashboard), met medeneming van signalen uit de samenleving.	I	AMEC Board, Agendacommissie MRA	Board, MRA partners, O&S A'dam, Kennisinstellingen, bedrijfsleven	Agendacommissie	Rijk van Ark	Antonio Carretero, a.carretero@amecboard.com , Martin Bekker	Fase: Dashboard omgeving Economic Board is online ontsloten: https://www.amsterdameconomicboard.com/feit-en-en-cijfers Onderzoeken EVMRA, WIMRA en Brede welvaartsmonitor gepubliceerd en gepresenteerd. Geldt ook voor Plabekamonitor, Monitor plancapaciteit Woningbouw, Cultuurmonitor. Wordt nu structureel voortgezet

7.3	Om de betrokkenheid bij de opgaven van de MRA raadsleden, vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven, kennisinstellingen en de deelregio's te borgen gaan de MRA-partners jaarlijks bijeenkomsten organiseren.		Regie-groep en Agenda-commissie	MRA Bureau	Regiegroep en Agendacommissie	Rijk van Ark	Arjen Overbeek, a.overbeek@metropoolregioamsterdam.nl	Fase: Conferentie Raden en Staten, State of the Region en MRA Congres hebben in 2018 plaatsgevonden.
-----	--	--	---------------------------------	------------	-------------------------------	--------------	---	--

Toelichting

De stoplichtenrapportage MRA Agenda laat zien hoe het er met de uitvoering van de actie voorstaat. De betekenis van de kleuren is als volgt:

Geel :	De actie is afgerond
Groen:	De actie is in uitvoering conform planning
Oranje:	Er is sprake van een knelpunt, waarop door bestuurlijk en ambtelijk trekker c.q. betrokken manager op bijgestuurd dient te worden
Rood:	De actie staat on hold. Er vinden mogelijk wel gesprekken plaats deze op te lossen, maar dit komt nog niet tot uiting in de voortgang.
Lichtblauw:	Er is behoefte aan een herformulering die in de volgende actualisatie van de MRA Agenda wordt meegenomen.

De kolom R, EU, I geeft aan waar betrokkenheid van het Rijk, EU en/of de Internationale agenda aan de orde is. Deze wordt nader verklaard in de kolom Status.

Met vragen of opmerkingen kunt u terecht bij Steef de Looze, s.looze@haarlem.nl

Meer richting en resultaat

Evaluatie bestuurlijke samenwerking
Metropoolregio Amsterdam

Staf Depla, Hannie te Grotenhuis, Ralph Pans

Voorwoord

Regio's zijn in de afgelopen decennia een niet meer weg te denken figuur geworden in het openbaar bestuur. De relevantie van regionaal beleid en regionale samenwerking is onmiskenbaar toegenomen. Dit heeft alles te maken met de aantrekkingskracht die stedelijke agglomeraties op mensen en bedrijven hebben, waardoor grote steden belangrijker zijn geworden voor het welzijn en de welvaart in ons land. Een ontwikkeling overigens die wereldwijd plaatsvindt, en die ook wel 'agglomeratiekracht' wordt genoemd. De grote vraagstukken van de toekomst kunnen echter niet door de steden alleen van duurzame antwoorden worden voorzien. Steden beseffen in toenemende mate dat zij hun omgeving nodig hebben en omgekeerd beseffen gemeenten in de regio dat zij niet zonder de voordelen van de stad kunnen. Of zoals één van onze gesprekspartners het uitdrukte: 'Geen topregio zonder topstad, en geen topstad zonder topregio.'

De Metropoolregio Amsterdam (MRA) is een voorbeeld van regiovorming die je overal in ons land, maar ook in andere Europese landen, ziet. Wel kenmerkt de MRA zich door specifieke omstandigheden. Economisch gaat het de regio bijzonder goed. Gevolg is dat er een enorme druk op de beschikbare ruimte en infrastructuur in en rondom Amsterdam ontstaat. De oververhitte woningmarkt werkt daarbij maatschappelijk risicovolle verdringingseffecten in de hand. De arbeidsmarkt heeft inmiddels met een toenemende krapte te maken. Deze dynamiek creëert ongekende uitdagingen voor de gehele regio - uitdagingen waarvoor geen vastomlijnde plannen of beproefde oplossingen bestaan.

De urgentie en de complexiteit van de uitdagingen is groot. Overheden en hun beleid doen ertoe. Daarom heeft de MRA bevlogen en geëngageerde bestuurders nodig die eensgezind en capabel de handen aan de ploeg slaan. Deze noodzakelijke mix van samenwerkingsingrediënten hebben wij in ons onderzoek naar de MRA-samenwerking echter te weinig aangetroffen. We zagen daarentegen een opvallende verdeeldheid in allerlei vormen, afgewisseld met handelingsverlegenheid.

Onze aanbevelingen richten zich dan ook vooral op de genoemde voorwaarden voor een succesvolle MRA-samenwerking. Voorwaarden die ons inziens niet facultatief kunnen zijn in een regio waar de hoge kwaliteit van

leven tezamen met een goed voor de hedendaagse samenleving toegewezen en gelukkige bevolking het economische succes van de regio verklaren, maar tegelijkertijd serieus onder druk staan.

De kern van ons advies luidt: verminder de papierproductie en het vrijblijvend praten, geef meer richting aan de samenwerking en boek belangrijke resultaten. Om dit te kunnen bereiken is nodig dat de MRA een heldere, gezamenlijke koers bepaalt en voor de topprioriteiten sterke uitvoeringsprogramma's opstelt. Daarnaast adviseren wij stroomlijning van de governance, zodat die beter dan nu het succes van de inhoudelijke inzet kan dienen.

Wij hopen dat voorliggend rapport een wake-up-call is voor gemeenten en provincies in de MRA, en hen van dienst is om maatregelen te treffen voor een regionale samenwerking die verschil maakt.

Op deze plaats willen wij tot slot de medewerkers van het MRA Bureau bedanken voor de goede ondersteuning die zij ons op tal van momenten hebben geboden en de welkome ontvangst die wij maandenlang hebben ervaren. Daarnaast willen wij alle gesprekspartners bedanken voor de openhartige en informatieve gesprekken die wij met hen mochten voeren.

*Het evaluatieteam,
Staf Depla, Hannie te Grotenhuis en Ralph Pans*

Amsterdam, 12 juli 2019

Inhoudsopgave

I. Inleiding	9
1.1 Evaluatieopdracht	9
1.2 Werkwijze	9
1.3 Leeswijzer	10
2. Uit de gesprekken	11
2.1 Wat vooraf ging	11
2.2 MRA-samenwerking in 2019	12
2.2.1 Waardering van de samenwerking	12
2.2.2 Effectiviteit van de samenwerking	12
2.3 Er kan nog zoveel beter	16
2.3.1 Zaken voor elkaar krijgen	17
2.3.2 Besturing	19
2.3.3 De rol van Amsterdam	23
2.4 Dát alsjeblieft niet!	25
2.5 De blik van buitenstaanders	25
3. Beschouwing	29
3.1 Bevlogen urgentiebesef	29
3.2 Bedrijfsverzamelgebouw op toplocatie	30
3.3 De spagaat van Amsterdam	31
3.4 De kwetsbaarheid van een lichte structuur	31
3.5 Verpletterende versplintering	31
3.6 Onderschatting van de gemeenteraden	32
3.7 Onderbenutting van externe partijen	32
3.8 Vervoerregio en Amsterdam Economic Board	33
4. Aanbevelingen	35
4.1 Kies voor samenwerking die ertoe doet	35
4.1.1 Schep vreugde in het maken van een regionale visie	35
4.1.2 Stuur op koers en resultaten	36
4.2 Leiderschap van Amsterdam	37
4.3 De besturing	38
4.3 Zet de luiken open	43
4.4 Wees voortvarend	43
Bijlage 1 - Onderzoeksvragen	47
Bijlage 2 - Lijst gesprekspartners	49

I. Inleiding

1.1 Evaluatieopdracht

Twee jaar eerder dan voorzien, heeft de Regiegroep van de MRA besloten het samenwerkingsconvenant uit 2017 te evalueren. De opdracht die wij, als onafhankelijk evaluatieteam, meekregen luidde:

“In hoeverre heeft het in 2017 ondertekende Convenant Versterking samenwerking Metropoolregio Amsterdam, en de werkwijze die daaruit voortvloeit, bijgedragen aan verwezenlijking van de ambities die in het Convenant zijn verwoord? En wat kan er worden gedaan om de regionale bestuurlijke samenwerking in de MRA-regio te versterken, inclusief de betrokkenheid van raden en staten?”

In de bijlage treft u de gehele onderzoeksvraag aan.

1.2 Werkwijze

Ten behoeve van ons werk hebben wij vanaf februari 2019 tot en met de eerste week van juni 2019 gesprekken gevoerd met leden van de Regiegroep, de Agendacommissie, de bestuurlijke platforms en de portefeuille overleggen. We hebben een gesprek gevoerd met de colleges van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland en Flevoland. We hebben medewerkers van het MRA Bureau geïnterviewd, alsmede de voorzitters van de directeuren-overleggen Mobiliteit en Economie. Er is een schriftelijke vragenlijst uitgezet onder raads- en Statenleden en met een deel van hen hebben we aansluitend een groepsgesprek gevoerd. Daarnaast hebben we ons licht opgestoken bij een twintigtal deskundigen en bij externe partijen die bij de regio zijn betrokken; zij zijn afkomstig van onder meer het Rijk, de Amsterdam Economic Board, het bedrijfsleven en kennisinstellingen.

Zo hebben we in totaal ruim 80 mensen gesproken. Meestal waren het individuele gesprekken, af en toe waren het gezamenlijke gesprekken. In de bijlage treft u een overzicht aan met de namen van alle gesprekspartners.

Naast het voeren van gesprekken hebben we relevante MRA-documenten bestudeerd en enkele studies naar regionale samenwerkingsverbanden.

In de eindfase van de evaluatie hebben we drie deskundige buitenstaanders –Carolien Gehrels, Frank Kalshoven en Coen Teulings - uitgenodigd om ons conceptadvies kritisch te lezen en ons van feedback te voorzien. Daarna hebben we onze bevindingen eind juni in de Regiegroep gepresenteerd, en begin juli aan de colleges van B&W in de deelregio's. De verschillende reacties hebben wij benut om ons rapport te verbeteren.

1.3 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk gaan we in op de opvattingen en ervaringen van onze gesprekspartners. In het hoofdstuk erna onderwerpen we de gespreksopbrengsten aan een nadere beschouwing, om ten slotte in het laatste hoofdstuk aanbevelingen te doen voor verbetering van de samenwerking.

2. Uit de gesprekken

2.1 Wat vooraf ging

In de regio Amsterdam heeft zich in de afgelopen decennia een geschiedenis van overleg en samenwerking gevormd. Ruim dertig jaar geleden werd het 'Regionaal Overleg Amsterdam' opgericht, later omgedoopt tot 'Regionaal Orgaan Amsterdam'. Er werd in die periode toegewerkt naar een 'stadsprovincie', een bestuurlijke vernieuwing die het uiteindelijk in de Tweede Kamer niet haalde. Als alternatief kwamen er 'kaderwetgebieden', de zogenoemde Wgr+-gebieden, en zo ontstond in 2006 de Stadsregio Amsterdam, waaraan 15 gemeenten deelnamen. Gaandeweg gingen deze 15 gemeenten op steeds meer beleidsterreinen samenwerken.

Toen in 2015 de Wgr+-regio's werden afgeschaft, bleef de behoefte aan een goed georganiseerde regionale samenwerking bestaan. In 2016 werd dan ook op initiatief van burgemeester Van der Laan van Amsterdam naar een passende structuur gezocht voor de voortzetting van de samenwerking. Dit initiatief mondde in 2017 uit in een convenant dat werd ondertekend door toen nog 33 gemeenten, 2 provincies en de Vervoerregio. In het convenant worden het doel van de samenwerking alsmede de bestuurlijke inrichting en organisatie uitvoerig beschreven.

De geschiedenis van de samenwerking in de regio Amsterdam laat een afwisseling zien van lichte en zwaardere vormen van samenwerking. In tijden van verplichtende samenwerking werd deze soms als knellend ervaren, terwijl in tijden van vrijblijvende samenwerking soms doorzettingskracht werd gemist.

Met het MRA Convenant is bewust gekozen voor een lichte structuur, met alle voor- en nadelen die daaraan verbonden zijn. Een klein bureau ondersteunt de samenwerking. Het mandaat voor besluitvorming blijft nadrukkelijk bij de individuele bestuursorganen. De zeven deelregio's, waar de MRA in is onderverdeeld, hebben een taak in de voorbereiding en uitvoering van afspraken. Een strategische agenda, die op dit moment wordt herijkt, geeft de samenwerking inhoudelijk richting. Door alle jaren heen, en ook nu weer, is de kern van de regionale samenwerking steeds geweest: economie, ruimte en mobiliteit.

2.2 MRA-samenwerking in 2019

2.2.1 Waardering van de samenwerking

Anno 2019 vinden alle gemeenten en provincies de samenwerking in MRA-verband vanzelfsprekend. Het belang van de samenwerking staat buiten kijf. Velen merken op dat de houding ten opzichte van Amsterdam in de achterliggende jaren is veranderd. 'De stad is meer van ons allemaal geworden', zo vatte één van hen dit samen. Voorts wordt positief gewaardeerd dat zowel grote(re) als kleine(re) gemeenten goed worden vertegenwoordigd en erkend. Dat laatste ziet men overigens ook als een resultaat van de omvangrijke MRA Agenda: daar zit voor iedereen iets in.

Het feit dat men elkaar regelmatig ontmoet en kent, dat men elkaar gemakkelijk weet te vinden als dat nodig is, dat men kennis en ervaringen uitwisselt, dat men weet wat er speelt: het zijn de immateriële resultaten van het regionale netwerk waar men zeer over te spreken is. Tegelijkertijd wordt door velen de bestuurlijke drukte en de grote papierstroom gehekeld.

De MRA-samenwerking heeft naast de immateriële uitkomsten concrete resultaten opgeleverd. Genoemd worden: het Bidboek voor de acquisitie van de EMA, afspraken over bedrijventerreinen en kantoren in het Platform Bedrijven en Kantoren (Plabeka), House of Skills, gezamenlijke maatregelen om toeristenstromen te spreiden, het inzichtelijk krijgen van de totale woningbouwopgave, de activiteiten die samen met de Amsterdam Economic Board worden ondernomen op het terrein van de circulaire economie, de gerealiseerde verbinding tussen Amsterdam en Almere en andere infrastructurele projecten. Op dit moment wordt nagedacht over een fonds (Invest-MRA), waarmee strategische en majeure projecten kunnen worden gefinancierd en waardoor gemakkelijker kan worden aangesloten bij Europese en nationale geldstromen alsmede bij Invest-NL.

Bovenstaande neemt echter niet weg dat een groot deel van de gesprekspartners – en vrijwel alle externe gesprekspartners - kritisch is over de geboekte resultaten. Zij vinden dat de opbrengst van de samenwerking niet in verhouding staat tot de aard en urgentie van de regionale opgaven.

2.2.2 Effectiviteit van de samenwerking

Regelmatig werd ergens in de gesprekken gezegd: '...maar het gaat de regio heel goed', alsof men zich wilde verontschuldigen voor de

samenwerkingsresultaten tot nog toe. De uitspraak echter dat het de regio heel goed gaat, verdient wel enige nuancering. Het is met name de magneetfunctie van Amsterdam die de groei veroorzaakt, het gaat niet overall in de regio even goed en er doen zich ontwikkelingen voor die de economische groei op termijn kunnen belemmeren.

Bovendien wordt nog iets anders over het hoofd gezien. De MRA draagt een vijfde bij aan de economie van Nederland, uitgedrukt in het BNP. Dit betekent dat de nationale economie behoorlijk afhankelijk is van hoe het er in de MRA aan toe gaat. Wanneer de MRA-samenwerking suboptimaal presteert, dan heeft dit consequenties voor de rest van Nederland. In de gesprekken hebben we niet de indruk gekregen dat er een algeheel besef bestaat van deze 'noblesse oblige'.

Hieronder schetsen we een aantal bepalende ontwikkelingen in de MRA - ontleend aan het rapport 'De stad verbeeld' van het Planbureau voor de Leefomgeving en de 'Economische Verkenningen MRA 2019'.

De bevolking in de MRA groeit bovengemiddeld, en dat is met name zichtbaar in de cijfers voor Amsterdam en de deelregio's Amsteland-Meerlanden en Zuid-Kennemerland. Daar is sprake van een bijna dubbele bevolkingsaanwas vergeleken met landelijke cijfers. Jaarlijks groeit de MRA met 20.000 tot 25.000 inwoners.

De groei lijkt ook in de komende jaren door te gaan, en wordt met name veroorzaakt doordat er meer mensen geboren worden dan er overlijden en doordat mensen uit het buitenland in de MRA-regio gaan wonen. Het binnenlandse migratiesaldo is juist negatief: er vertrekken meer mensen uit de MRA naar andere delen van Nederland dan omgekeerd. Het ligt voor de hand te veronderstellen dat dit een verdringingseffect is als gevolg van de oververhitte woningmarkt.

Woningbehoefteonderzoek laat zien dat er tussen nu en 2040 230.000 woningen moeten worden gebouwd om aan de toenemende vraag te kunnen voldoen.

De economische groei in de MRA, uitgedrukt in het Bruto Regionaal Product, is eveneens bovengemiddeld. De MRA neemt niet alleen een

vijfde van de nationale economische groei voor zijn rekening, uitgedrukt in het percentage van het BNP, ook in vergelijking met andere grootstedelijke regio's in Europa doet de MRA het bijzonder goed; de MRA behoort in dit opzicht onmiskenbaar tot de Europese top. De economische groei weerspiegelt zich onder andere in een jaarlijkse toename van het aantal banen dat varieert van 25.000 tot 45.000.

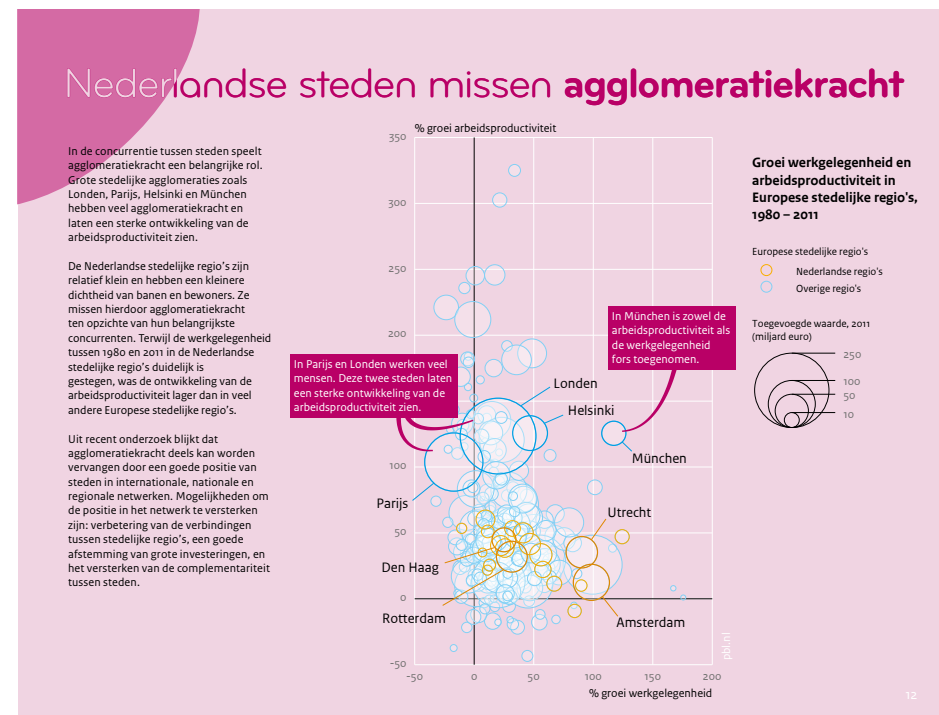
Voor de stad Amsterdam en de deelregio Amstelland-Meerlanden dragen bij aan de grote economische groei. Tegelijkertijd is in sommige andere deelregio's sprake van een minder goede ontwikkeling van economische sectoren en werkgelegenheid. De groei vlakt sinds 2015 wel af en de verwachting is dat deze de komende jaren richting het MRA-gemiddelde gaat.

Sectoren die het sterkst aan het BRP bijdragen, zijn de financiële sector en andere deelsectoren in de zakelijke dienstverlening, de groothandel en de ICT-sector. De MRA blinkt ten opzichte van andere regio's in het land uit in de financiële sector en in andere (specialistische) zakelijke diensten. Qua werkgelegenheid dragen behalve zakelijke dienstverlening en ICT ook detailhandel en horeca relatief veel bij. Hoewel industrie, vervoer en opslag nog steeds belangrijke economische sectoren zijn, zijn het duidelijk 'krimpende' sectoren.

Een andere opvallend verschijnsel is dat de regio relatief veel bedrijven huisvest die grootgebruikers van energie kunnen worden genoemd. Met het oog op de energietransitie is dit een relevant gegeven.

Het gemiddelde opleidingsniveau is vergeleken met landelijke cijfers hoog en stijgt nog steeds. De werkloosheid is laag en de participatiegraad ligt net boven het landelijke gemiddelde. Krapte op de arbeidsmarkt is inmiddels in vrijwel alle sectoren en op alle functieniveaus merkbaar. Tegelijkertijd neemt de arbeidsparticipatie al jaren nauwelijks meer toe, en verwacht wordt dat dit mede door de vergrijzing ook niet meer veel zal veranderen. Tevens laat de arbeidsproductiviteit een vertragende groei zien. Deze combinatie van dalend arbeidsaanbod en vertragende toename van arbeidsproductiviteit zet de toekomstige economische groei onder druk. Om ongewenste ontwikkelingen te voorkomen, zijn blijvende investeringen in menselijk kapitaal en economische innovatie cruciaal.

In onderstaand plaatje, ontleend aan 'De stad verbeeld' (2015) van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), is eveneens te zien dat Amsterdam het landelijk en Europees gezien bijzonder goed doet wat betreft werkgelegenheid, maar minder wat betreft arbeidsproductiviteit, indicator voor innovatie en concurrentiekracht. Gezien de schaal van de Nederlandse steden is dat niet zomaar te veranderen; het PBL geeft aan dat Nederlandse steden en regio's elkaar daarvoor nodig hebben. De agglomeratiekracht kan worden versterkt door verbetering van de verbindingen, afstemming van grote investeringen en versterking van de complementariteit tussen de steden. De laatste ontwikkeling, een forse groei van de woon-werkpendel, laat zien dat regiogrens- overstijgende bewegingen in de praktijk al volop gaande zijn. De toename van woon-werkpendel wordt veroorzaakt door zowel inwoners in de MRA als mensen die buiten de regio wonen en in de MRA werken. De groter wordende pendel betekent een verdere overbelasting van de huidige infrastructuur voor OV en wegen.

Amsterdam en omgeving hebben een onovertroffen aantrekkingskracht op woningzoekenden, toeristen, bedrijven en ondernemende, energieke mensen. De groei ontketent echter een regionale dynamiek waarop nog lang geen adequate antwoorden zijn gevonden: tekort aan (betaalbare) woningen en daardoor verdringingseffecten, een groeiende inkomende en uitgaande pendel en daardoor een toenemende bereikbaarheidsproblematiek, een kolossale ruimtelijke claim van verschillende, noodzakelijke functies en daardoor gebrek aan ruimte voor nieuwe ontwikkelingen, druk op de voorzieningen, en toenemende krapte op de arbeidsmarkt in combinatie met een stagnerende arbeidsproductiviteit.

Uit studies van het Planbureau voor de Leefomgeving blijkt dat overheden aan verschillende knoppen moeten (en kunnen!) draaien om een dynamiek als deze in goede banen te leiden. Dat vereist de vaardigheid om samen met anderen oplossingsrichtingen te vinden die nog niet eerder zijn beproefd. Bovendien moeten oplossingen toekomstbestendig zijn, dus passend bij maatschappelijke ontwikkelingen en behoeften die zich pas op termijn voordoen. Al met al staat de MRA voor een bestuurlijke uitdaging van jewelste.

Gesprekspartners gaven aan dat MRA-bestuurders de juiste knoppen nog niet weten te vinden, en dat de effectiviteit van de samenwerking daarom nog onvoldoende is.

Steeds opnieuw hoorden wij dat het de MRA-deelnemers ontbreekt aan:

- een gezamenlijke opvatting over wat voor regio de MRA wil zijn en wat dit voor de ontwikkeling van de deelregio's betekent;
- een eensgezind beeld van en focus op de opgaven die het meest bepalend zijn voor de toekomst van de MRA;
- een heldere uitvoeringsstrategie en doorzettingsmacht om afgesproken doelen te bereiken.

Dat zijn forse uitspraken, gezien de urgentie en complexiteit van de regionale opgaven. De effectiviteit van de regionale samenwerking moet zich dus nog bewijzen.

2.3 Er kan nog zoveel beter

Voor enkele bestuurders komt de evaluatie te vroeg: 'We zijn nog jong als MRA; geef de samenwerking eerst een kans.' Maar meer overheersend is een ander gevoel, dat door één van de gesprekspartners treffend werd weergegeven: 'Er gebeurt veel goeds, maar er kan nog zoveel beter.'

Duidelijk is dat de wisseling van bestuurders die de afgelopen tijd heeft plaatsgevonden, invloed heeft op eigenaarschap en collectief geheugen. Het is logisch dat dan vragen worden gesteld zoals: 'Waarom doen we de dingen zoals we ze doen?' De gezamenlijke basis van uitgangspunten en werkwijzen moet opnieuw worden verinnerlijkt.

Dit gezegd hebbende, is niettemin opvallend hoeveel commentaar er wordt geleverd op de governance. Niemand is tevreden over hoe de samenwerking op dit moment wordt bestuurd. Daarbij wordt dan al snel naar Amsterdam gekeken. Als Amsterdam meer leiderschap zou tonen, zou dat alle partijen helpen. Maar hieronder ligt in feite het meer fundamentele punt dat we al hebben aangestipt: met name gemeenten ervaren onvermogen om de meest cruciale en urgente opgaven samen vast te pakken en verder te brengen.

2.3.1. Zaken voor elkaar krijgen

Steeds werd in de gesprekken gezegd dat de MRA inhoudelijk scherper moet zijn en een eensgezinde koers moet volgen. Wat willen we op de meest bepalende thema's voor de toekomst bereiken en hoe gaan we dat dan doen samen? Die scherpere vinden betekent dat je stevige discussies voert, dilemma's bespreekt, commitment bereikt en zodoende een weg creëert om door te zetten en concrete afspraken te maken. In vrijwel alle gesprekken hoorden we dat dilemma's onvoldoende op tafel komen; in de voorbereidende stukken en ambtelijke annotaties zijn ze dikwijls verdwenen en wordt van meet af aan naar compromissen toegewerkt. Daardoor komt het vervolg ook niet aan bod: tot de kern van de zaak komen en harde afspraken te maken. Eén van de bestuurders verwoordde de gang van zaken als volgt: 'We zijn meer op consensus dan op doorbraken gericht.'

Bestuurders in de MRA zijn ambivalent wat betreft het maken van 'harde afspraken'. De één vindt dat er minder vrijblijvendheid moet zijn; een ander vindt juist het informele karakter, waar het vooral gaat om 'puzzelstukjes bij elkaar leggen', een groot pluspunt. Opvallend is dat vrijwel iedereen zowel de Vervoerregio als Plabeka als positieve voorbeelden noemt waar het lukt om concrete, belangrijke resultaten te bereiken. Het is met name bij 'wonen' waar de ambivalentie scherp aan het daglicht treedt.

Zodra het over wonen gaat en over het maken van afspraken over aantallen en soorten te bouwen woningen, is er veel weerstand. 'Ik heb maar

één baas en dat is de gemeenteraad', zo klinkt het dan en: 'Ik heb me hier te houden aan het collegeakkoord.' Anderen menen juist dat hier de zwakte van de MRA-samenwerking aan de oppervlakte treedt: het lukt ons niet om bij zo'n belangrijk thema knopen door te hakken.

Wonen is overigens niet het enige thema waar de frustraties soms hoog oplopen. Dat is ook bij het thema mobiliteit het geval. Vooral bij de prioritering en tijdsfasering worden tegengestelde belangen merkbaar, wat besluitvorming en eensgezinde lobby richting het Rijk hindert.

Verschillende gesprekspartners waarschuwen voor maatschappelijke tweedeling met alle gevolgen voor de kwaliteit van leven en duurzame groei van dien. Toch is er niemand die vindt dat de MRA sociaal beleid moet maken. Wel meent men dat de huidige samenwerkingsthema's meer doordacht moeten worden op hun relatie met en gevolgen voor een 'inclusieve samenleving' en dat de groei ook kan worden gebruikt om die tweedeling juist tegen te gaan.

De inhoudelijke agenda bevat erg veel thema's en actiepunten, zo vindt iedereen. Maar het voordeel daarvan weegt bij velen uiteindelijk op tegen het nadeel, want nu zit er voor iedere gemeente, groot en klein, iets in. Er is in het algemeen geen diepe behoefte om de agenda klein(er) te maken, hoewel velen voor meer focus pleiten. De enkeling die wel een kleinere agenda wil, weet geen onderwerpen te noemen die eruit kunnen. Verschillende bestuurders menen dat er meer onderscheid kan worden gemaakt tussen onderwerpen die bestuurlijke aandacht nodig hebben en onderwerpen die evengoed door ambtenaren kunnen worden verder gebracht.

Dit raakt aan een ander punt. Regionale samenwerking kan verscheidene functies vervullen: 1) netwerken, kennisuitwisseling en afstemming, 2) analyse, visie- en strategievorming, 3) uitvoering en realisatie, 4) incubator en 5) lobby. Deze functies worden binnen de MRA, zo blijkt uit de gesprekken, onvoldoende onderscheiden en lopen door elkaar heen. Dit versterkt het onbehaaglijke gevoel dat er geen middelpunt is, geen maatvoering die past bij wat urgent en/of belangrijk is.

Impliciet is er zeker wel een gedeelde opvatting over de belangrijkste thema's voor de regionale ontwikkeling: interne en externe bereikbaarheid, woningbouw, een duurzame economische ontwikkeling, energietransitie en behoud van het karakteristieke landschap. Maar betrokkenen

missen, zoals gezegd, een verbindende en sturende richting: wat voor regio willen we als MRA zijn, welke plek of functie heeft elke deelregio daarin, hoe lossen we de grote en samenhangende uitdagingen op het terrein van wonen, werken, bereikbaarheid, energietransitie en landschap op, mede in het licht van ons regionale toekomstbeeld? Nu worden de inhoudelijke domeinen vanuit de verschillende bestuurlijke platforms en portefeuille-overleggen ingevuld. Omdat er niet één samenhangende visie is, ontbreekt ook een integrale koers.

2.3.2 Besturing

Het informele karakter van de MRA-samenwerking wordt door vrijwel alle gesprekspartners als een belangrijk pluspunt van de MRA beschouwd. De mix van elkaar kennen, regelmatig ontmoeten en uitwisseling van kennis en ervaringen is het vertrouwenwekkende bindmiddel voor de samenwerking. Die biedt iedereen, klein en groot, een plek onder de zon en zorgt voor een bevredigende afstemming. Maar vervolgens is er, zoals gezegd, veel commentaar op de governance.

Wie stuurt er eigenlijk op visie en koers? Wie is de opdrachtgever, wie is de opdrachtnemer en wat is het beoogde resultaat? Wie monitort de uitvoering en resultaten? Wat is ieders taak en bijdrage in het geheel? Hoe wordt besluitvorming georganiseerd en wie voelt zich daarvoor verantwoordelijk? Op papier staat het allemaal bijzonder uitvoerig beschreven, getuige het convenant en een recente notitie¹ van 28 pagina's. Functies en taken zijn helder omschreven en belegd. In de praktijk echter lijkt elk gremium min of meer z'n eigen gang te gaan. Hieronder alle opvattingen op een rij.

Regiegroep

- Is te groot ('Poolse landdag'), komt te weinig bijeen (tweemaal per jaar), is te veel een club van burgemeesters, en het gaat er te vaak over 'posities', 'macht' en deelbelangen (provincies, kleine versus grote gemeenten, deelregio's)
- Ambtenaren verzuchten: 'Wat zetten we deze keer weer op de agenda van de Regiegroep?'
- Kortom: de Regiegroep voert geen regie

¹ Werkwijze Metropoolregio Amsterdam. Uitwerking van de afspraken uit het Convenant Versterking Samenwerking Metropoolregio Amsterdam. Conceptnotitie MRA Bureau (1 februari 2019).

Agendacommissie

- Idee was dat deze commissie als een soort van dagelijks bestuur zou functioneren, maar het vervult deze functie niet. Zou voor de inhoudelijke verbindingen tussen de drie bestuurlijke platforms moeten zorgen, maar heeft die positie niet ingenomen

Bestuurlijke platforms en portefeuille-overleggen

- Gaan hun eigen gang en functioneren wisselend. Platform Mobiliteit functioneert het beste, maar heeft dan ook de Vervoerregio bij zich. Platform Ruimte functioneert het minst: veel onderzoek en intenties, weinig actie en daden. Terwijl er juist op het terrein van ruimtelijke ontwikkeling veel op het spel staat
- Er is te weinig lijn tussen het werk in de platforms en het werk in de portefeuille-overleggen. De collectief te bereiken resultaten worden niet centraal afgesproken; een structurele feedback-loop ontbreekt.
- Er is veel waardering voor het feit dat klein en groot in de platforms en portefeuille-overleggen hun plek vinden, elkaar ontmoeten, kennis uitwisselen en onderling afstemmen

Vervoerregio

- Bestuurders binnen de Vervoerregio zijn tevreden over het functioneren daarvan. 'De VRA heeft geld, daar kunnen we dingen doen.' De meerwaarde van een apart bestuurlijk MRA-platform Mobiliteit wordt door de bestuurders uit de Vervoerregio niet erg gezien.
- De meeste bestuurders vinden dat alle gemeenten deel moeten uitmaken van bestuurlijk overleg over mobiliteit. Bereikbaarheid, zo zeggen zij, is één van de meest urgente en relevante MRA-thema's. Nu oefent een deel van de gemeenten geen rechtstreekse invloed uit op de koers, maar worden zij vertegenwoordigd door de provincie. Bovendien: verkeer en vervoer hangen nauw samen met de inrichting en het gebruik van de ruimte en hebben daarmee een sterke relatie met de overige grote MRA-thema's. Die integraliteit vraagt van colleges en deelregio's dat zij op alle onderdelen aangesloten zijn en direct vertegenwoordigd zijn

Amsterdam Economic Board

- Wordt door velen als 'iets van Amsterdam' en niet 'van de regio' beschouwd. Staat vrij los van de MRA; alleen de directeur zit als toehoorder in het Directeurenoverleg Economie en een andere vertegenwoordiger neemt deel aan het Platform Economie. De Economic Board

voert een eigen agenda met eigen projecten. Is daarmee één van de vele gremia of 'tafels'

- Wordt wel zeer aantrekkelijk gevonden omdat de Board gemeenten, kennisinstellingen, bedrijfsleven en maatschappelijke ondernemingen samen brengt. Bestuurders zouden daarom best meer van de Economic Board willen profiteren

Raden²

- Raadsleden vinden dat de MRA aan het 'syndroom van Brussel' lijdt: een algeheel gevoel dat de MRA bepaalt wat er moet gebeuren, en Raden daar achteraan hobbelen. Raadsleden willen dit niet, maar de MRA voelt ver van hun bed. Ze hebben er geen grip op en kunnen er niet op sturen. Ruim 60% van de raadsleden die de enquête invulden, vindt dat zij onvoldoende in staat worden gesteld om hun rol te vervullen
- En dat terwijl raadsleden er over willen gaan. Ze zijn spits op de democratische legitimatie van besluitvorming die de gemeenten direct raakt, en tegen werkwijzen of instrumenten die de raad buiten spel zetten
- De MRA is belangrijk, zo zeggen raadsleden. Net als bestuurders missen ook raadsleden de Amsterdamse collega's: 'Jammer dat Amsterdam nooit bij dit soort bijeenkomsten is'
- De regionale samenwerking biedt – in principe - schaalvoordelen en genereert lobbykracht, leidt tot kennisuitwisseling en innovatie. Maar eigenlijk weten raadsleden niet goed wat de resultaten van de MRA-samenwerking zijn. Ze vinden de terugkoppeling door de eigen bestuurders onvoldoende, en ook dat hun te weinig om input wordt gevraagd. Er is waardering voor bestuurders die werk maken van terugkoppeling en het betrekken van de raad bij de MRA
- Verschillende raadsleden menen dat de MRA niet te veel moet willen en keuzes moet maken. Dan kan de betrokkenheid van raden ook gemakkelijker worden georganiseerd. Evidente MRA-thema's volgens raadsleden zijn: bereikbaarheid, wonen, economische ontwikkeling en energietransitie. En die thema's vanuit 'inclusiviteit' benaderen
- Zorg voor transparante besluitvorming. Als dat goed wordt gedaan, groeien gemeenteraden uiteindelijk ook wel toe naar meer bindende

² Wij hebben zowel onder raads- als Statenleden een enquête uitgezet en hen voor een collectief gesprek uitgenodigd. Hierop hebben 113 raadsleden enquêtevragen ingevuld (waarvan 72 alle vragen) en 18 raadsleden hebben aan het gesprek deelgenomen. Eén Statenlid van Flevoland heeft de enquête ingevuld; geen Statenleden hebben deelgenomen aan het gesprek. Wij kunnen in ons rapport daarom geen uitspraken doen over Provinciale Staten. In de bijlage staat een link naar de volledige enquêteresultaten.

afspraken, zo werd gezegd. Want raadsleden zien wel dat de samenwerking nu erg vrijblijvend is, en dat dat voor bepaalde onderwerpen zoals wonen eigenlijk niet kan

- In de enquête geeft ruim de helft van de raadsleden aan dat een overkoepelende visie voor de regio nodig is. Ruim een derde vindt dat niet nodig en de overige raadsleden kunnen hier geen antwoord op geven
- Wat het maken van bindende afspraken betreft, lijken de raadsleden op hun bestuurders. Ruim een derde van de respondenten meent dat bindende afspraken gemaakt moeten worden over concrete uitvoeringsprojecten; evenveel raadsleden zijn het hiermee oneens

Deelregio's

- De deelregio's vullen hun rol binnen de MRA verschillend in, en ook is er geen vanzelfsprekende en algemeen erkende opvatting over wat die rol binnen de MRA moet zijn. In sommige deelregio's wordt de inbreng in de MRA tot op het niveau van portefeuillehouders afgestemd, in andere deelregio's gebeurt dit niet. Sommige deelregio's hebben een gemeenschappelijke regeling, andere niet. Sommige deelregio's organiseren actief de betrokkenheid van de gemeenteraden, andere deelregio's doen dat niet. In sommige deelregio's heeft de grootste stad een erkende verbindende rol, in de andere deelregio's is de rol van de centrumgemeente minder duidelijk geregeld of geaccepteerd
- Tegelijkertijd menen bestuurders dat de deelregio's een cruciale schakel zijn in de MRA-samenwerking. Op het niveau van de deelregio zou de inbreng in de MRA-gremia afgestemd en afgesproken moeten worden en zouden de MRA-afspraken op hun gevolgen voor en doorwerking naar de deelregio's en inliggende gemeenten vertaald moeten worden
- Gemeenten vinden dat de grootste gemeente in de deelregio's de verantwoordelijkheid heeft en/ of moet krijgen om deze verbindende rol in te nemen

Provincies

- Provincies en gemeenten zien de deelname van provincies in de MRA als vanzelfsprekend en noodzakelijk. Beide provincies vullen hun rol wel verschillend in. Discussiepunt vormt de positie van de provincies rondom mobiliteitsvraagstukken

Ambtelijke ondersteuning

- De ambtelijke ondersteuning bestaat uit een klein bureau van 11 mensen met daaromheen een betrokken en actieve ring van ambtenaren van gemeenten en provincies, die bovendien steeds hechter wordt. Er is een Directeurenoverleg Economie, Mobiliteit en Ruimte. In die drie overleggen worden de stukken behandeld voordat die naar de bestuurders gaan
- Doordat ambtenaren nauw samenwerken voor en in de MRA kennen zij elkaar steeds beter en wisselen zij kennis, ideeën en ervaringen uit waar de eigen organisatie dan weer zijn voordeel mee doet. Kleinere gemeenten kunnen hierin minder meedoen dan de grotere gemeenten en de provincies omdat zij minder mensen kunnen leveren. Dat wordt jammer gevonden door de kleinere gemeenten
- Kwaliteit van de ondersteuning is goed. Maar twee punten van kritiek zijn veel te horen. Het eerste is dat er te veel papier wordt geproduceerd. Het aantal stukken en de hoeveelheid weg te werken informatie zijn overweldigend. Het tweede punt van kritiek (en waarschijnlijk hangt dit samen met het eerste punt) is dat er ambtelijk een sterke neiging is om kwesties en dilemma's die op de bestuurstafel horen en de bestuurlijke discussie ten goede komen, in de ambtelijke voorbereiding 'weg te masseren'. Bestuurders willen richting geven en dilemma's op de bestuurlijke tafel hebben; ze pleiten voor minder 'ambtelijke voorwas'

2.3.3 De rol van Amsterdam

Er wordt naar een leidende rol van Amsterdam verlangd. Natuurlijk omdat Amsterdam verreweg de grootste gemeente is en dé factor voor het succes van de MRA. In de bijeenkomst met raadsleden werd wat heen en weer gesproken over branding van de MRA, waarop uiteindelijk één van de aanwezigen zei: 'Wat zitten we toch te doen? Is Amsterdam niet gewoon onze brand?'

Maar de roep om een leidende rol van Amsterdam is meer dan de stad de plek geven die hij verdient. Het verraadt ook de machteloosheid die velen op dit moment ervaren om tot de zo gewenste volgende stap in de samenwerking te komen.

Er is veel lof te horen voor de rol die in 2015 en 2016 door burgemeester Van der Laan is ingenomen. Met zijn ziekte en overlijden is in eerste instantie een vacuüm ontstaan. Er bestaat bij alle gemeenten de wens en goede hoop dat burgemeester Halsema haar rol van voorzitter en

boegbeeld met verve zal oppakken zodra haar opstartperiode in Amsterdam voorbij is. Een sterke rol van de burgemeester van Amsterdam is immers een cruciale succesfactor.

In december 2018 stuurde het college van Amsterdam de MRA-deelnemers een brief³ die een flinke schokgolf veroorzaakte. Er werd gemopperd over het medium en de toon van de boodschap, er was bezorgdheid over het commitment van Amsterdam, maar er was ook begrip. Want Amsterdam raakte met de brief een gevoelige snaar: het enorm aantal bestuurlijke overleggen, niet alle onderwerpen hebben bestuurlijke aandacht nodig, en er zijn onderwerpen die meer prioriteit verdienen dan andere. Op zijn minst was deze brief een schitterende aanleiding voor een goed gesprek.

Dat is er (nog) niet geweest, wat past bij het feit dat bestuurders sowieso weinig schurende gesprekken hebben met elkaar. Op dit moment leeft bij een aantal gemeenten het gevoel dat Amsterdam vooral thuis geeft als het iets kwijt moet (toeristen, bepaald type bedrijven). Voor het overige gaat Amsterdam erg zijn eigen gang (Haven-Stad, fietsbrug over het IJ en de A9; ontwikkelingen Westallee/ A10.) De ergernis die dit soort acties oplevert, wordt wel kenbaar gemaakt, maar de onderliggende dilemma's of zorgen worden onvoldoende gedeeld, geanalyseerd en tot een gezamenlijk vraagstuk gemaakt.

Overigens erkennen deze bestuurders tegelijkertijd: 'We gebruiken de MRA waar het ons uitkomt en waar het niet uitkomt gaan we ons eigen gang.' In deze zin lijken Amsterdam en de andere gemeenten dus wel op elkaar, zo geeft men toe.

De bestuurders beseffen maar al te goed dat leiding nemen door de grootste gemeente helemaal niet zo gemakkelijk is. Enerzijds vragen gemeenten om het leiderschap van Amsterdam (regionaal, landelijk en internationaal), anderzijds wil men niet dat Amsterdam de gang van zaken bepaalt of te veel ruimte inneemt.

Dat is ook precies hoe Amsterdam het zelf ervaart, en deze ambivalente opstelling brengt de stad in een spagaat. Wanneer doe je het goed als Amsterdam? De bestuurders voelen een dagelijkse urgentie om meters

³ In deze brief maakte het college van Amsterdam bekend dat het niet langer alle 44 bestuurlijke overleggen in de regio zou bijwonen, en dat het vaker via ambtelijke vertegenwoordiging zou deelnemen. Het college maakte duidelijk dat de regionale agenda veel thema's bevat die voor Amsterdam geen prioriteit hebben; daarop benoemde het zijn eigen samenwerkingsprioriteiten: wonen, bereikbaarheid, energietransitie, arbeidsmarkt en toerisme.

te maken, maar het betrekken van de regio en het vinden van draagvlak en afstemming kosten veel tijd. Hoe breng je deze twee bij elkaar? De stad wil kunnen doorpakken, maar ervaart terugtrekkende bewegingen op het moment dat het echt op besluiten en afspraken aankomt. Hoe doorbreek je dit patroon?

Zeker, Amsterdam opereert soms zeer onhandig en 'we kunnen af en toe wel wat genereuzer zijn'.

Maar is er voldoende begrip voor de nijpende kwesties van de stad en is er bereidheid om in het belang van de regionale ontwikkeling over de grenzen van het eigenbelang heen te kijken?

2.4 Dát alsjeblieft niet!

In de interviews stelden wij bestuurders en ambtenaren de vraag: 'Wat moeten we als evaluatieteam zeker **niet** adviseren?' De antwoorden luiden:

- Veranderingen in samenstelling van de MRA
- Fundamentele veranderingen in besturing en inrichting
- Gemeentelijke herindeling
- Sterke formalisering of gemeenschappelijke regelingen
- Een MRA waarin groot en klein uiteenlopende posities innemen

We kunnen hier rustig stellen dat de regio beter weet wat zij niet wil dan wat zij wél wil.

2.5 De blik van buitenstaanders

We hebben ruim 20 personen gesproken die geen deel uitmaken van de MRA maar er wel op uiteenlopende wijze bij betrokken zijn (geweest). Uit deze gesprekken kwam een duidelijke lijn tevoorschijn:

- Externe betrokkenen zijn blij met de MRA, want hebben belang bij regionale samenwerking in dit deel van de Randstad en bij één regionaal geluid;
- Ze zien de worsteling van gemeenten om eensgezind regionaal te denken en te handelen. Daarom is er wel enige twijfel te horen of de gemeenten in staat zijn om over de urgente kwesties onderling echt afspraken te maken en die ook uit te voeren;
- Bij het Rijk bestaat het beeld dat de MRA uit deelverzamelingen bestaat die bij keuzes of verdeling van middelen als eerste voor zichzelf gaan; besluitvorming wordt dan ingewikkeld. Rijkspartijen zien te vaak een houding van 'United we stand, divided we fight';

- Ook in meer algemene zin missen externen regionaal denken. Gemeenten hebben een sterke neiging vanuit het lokale belang te denken, terwijl juist denken vanuit het regionale belang nodig is om betekenisvolle besluiten te kunnen nemen. Men zou zichzelf en elkaar vaker de vraag moeten stellen: wat levert het meeste op voor de gehele MRA-samenleving?;
- Als urgente kwesties in de MRA worden wonen (aantallen, betaalbaarheid en bouwsnelheid), bereikbaarheid en (OV-)infrastructuur, energietransitie en krapte op de arbeidsmarkt genoemd. Verschillende externe gesprekspartners waarschuwen daarbij voor het onbetaalbaar en onbereikbaar worden van woningen en werk voor mensen met lagere en middeninkomens, en voor te grote contrasten binnen de MRA. Men benadrukt dat de toekomst vernieuwende concepten en oplossingsrichtingen vraagt, waarbij er een krachtig functionerende samenhang wordt aangebracht tussen wonen, werken en mobiliteit. Ook wijst men op het grote belang van zowel economische innovatie als de ontwikkeling van 'menselijk kapitaal'. Wat dat laatste betreft, worden drie typen interventies genoemd: verhoog de graad van arbeidsparticipatie, zorg dat alle inwoners zich deel kunnen voelen van het MRA-succes en investeer structureel in de ontwikkeling van mensen;
- Externe betrokkenen hebben de indruk dat zij de urgentie en het grote belang van de regionale vraagstukken meer voelen dan de MRA zelf. Ze merken dat ontwikkelingen in en rondom Amsterdam stagneren, en menen dat de MRA dat laat gebeuren. 'Ik mis het vuur', zo zegt één van hen. 'Ze sukkelen in slaap', meent een ander;
- In dit verband wordt ook wel gewezen op de verantwoordelijkheid die de MRA heeft voor de welvaart in het hele land. Wanneer de MRA minder bereikt dan zou kunnen, heeft het hele land daar nadeel van. Is dit besef wel bij de MRA aanwezig?;
- Sommigen brengen ook de schaal van de MRA op tafel. Enerzijds is de geografische omvang van de MRA te groot, stellen zij, omdat agglomeratievoordelen zich voordoen dichter rondom Amsterdam. Anderzijds waarschuwt men voor 'te klein' denken: bezie de mogelijkheden en oplossingsrichtingen mede in relatie tot omringende regio's. En positioneer je nadrukkelijk in het Europa van de regio's;
- Men vindt dat de MRA te weinig investeert in partnerschappen met het Rijk en niet-overheden. Inspireer en mobiliseer partijen die samen met de MRA grote maatschappelijke uitdagingen zoals bereikbaarheid of energietransitie kunnen aangaan. 'De regio komt niet naar ons toe', zo zei een woordvoerder van een groot bedrijf. 'Je merkt niets van de

MRA', zei een volgende. En een derde riep de MRA op: 'Bekijk andere actoren niet met wantrouwen, maar mobiliseer ze voor MRA-vraagstukken.' Niet-overheidspartijen, maar ook het Rijk, zijn nodig en inzetbaar voor informatie en denkkraft, lobby, geld, experimenten en concrete uitvoering. Op al die aspecten kunnen partijen worden aangesproken, maar alleen als ze ook partner zijn en vanaf het begin mogen meepraten;

- Voor buitenstaanders is de governance onhelder en complex. Bij het Rijk vraagt men zich soms af: 'Met wie maken we nu eigenlijk afspraken?' En anderen vragen zich af wie ze waarvoor moeten hebben.

Het is opvallend dat de verwachtingen van buitenstaanders een stuk hoger liggen dan die van de MRA-bestuurders. Misschien verwacht de buitenwereld te veel van de MRA. Maar het kan ook zijn dat de MRA te weinig van zichzelf vraagt.

3. Beschouwing

In ons voorwoord schreven we: 'De urgentie en complexiteit van de uitdagingen is groot. Overheden en hun beleid doen er toe. Daarom heeft de MRA bevlogen en geëngageerde bestuurders nodig die eensgezind en capabel de handen aan de ploeg slaan. Deze noodzakelijke mix van samenwerkingsingrediënten hebben wij in ons onderzoek naar de MRA-samenwerking echter te weinig aangetroffen. We zagen daarentegen een opvallende verdeeldheid in allerlei vormen, afgewisseld met handelingsverlegenheid.'

In dit hoofdstuk lichten we, bij wijze van beschouwing, deze kernboodschap nader toe voordat we naar onze aanbevelingen gaan.

3.1 Bevlogen urgentiebesef

Eén van de externe gesprekspartners reikte ons een brief aan die de MRA ten tijde van de kabinetsformatie in 2017 naar de Informatie stuurde. Later stuurde de MRA nog een 'propositie' rondom de thema's wonen en energietransitie⁴. De ambitie en het enthousiasme die in beide brieven doorklonk, troffen ons. Deze geestdrift bedoelen we als we schrijven dat de MRA bevlogen en geëngageerde bestuurders nodig heeft, die eensgezind en capabel ongekende uitdagingen tegemoet treden. Wat wel opvalt is, dat de MRA geen opvolging heeft gegeven aan deze voorstellen.

De uitdagingen waarmee de MRA zich geconfronteerd ziet, vragen actie op korte termijn en tegelijkertijd oplossingsrichtingen die toekomstbestendig zijn. Woningbouw, infrastructuur voor verkeer en openbaar vervoer, energietransitie en duurzaamheid, en een evenwichtige sociaal economische ontwikkeling hebben samenhangende analyses, innovatieve concepten en slagvaardige, integrale uitvoering nodig. Met name verdringingseffecten als gevolg van de oververhitte woningmarkt en daarmee het risico van maatschappelijke tweedeling hebben ons inziens meer aandacht nodig dan ze nu krijgen. Want maatschappelijke cohesie en een vanzelfsprekend investeren in mensen betekenen niet alleen een leefbare, ontspannen samenleving, maar zijn ook een belangrijke vestigingsfactor voor (internationaal) talent en bedrijven.

⁴ Het betreft hier: 'Inbreng Kabinetsformatie Metropoolregio Amsterdam' (6 maart 2017) en 'Inbreng Kabinetsformatie Metropoolregio Amsterdam – Uitwerking Woningbouwopgave en Energietransitie vanuit Proeftuin Maak Vershil' (27 maart 2017).

Oude oplossingen volstaan niet meer en de aard van de uitdagingen vereist nieuwe werkwijzen, zoals ontwerpend onderzoeken⁵ of het van meet af aan samenwerken in publiek-private consortia.

Leren van eerdere successen is overigens een andere goede manier om voort te gaan. Neem bijvoorbeeld Plabeka, waarover velen enthousiast zijn. Het heeft wel iets van een Gideonsbende. De succesfactoren zijn in wezen simpel: deelnemende bestuurders ervoeren allemaal urgentie. Er werden harde, meetbare afspraken gemaakt. Zij waren gemotiveerd om de kwestie op te lossen en zich er persoonlijk voor in te zetten. Zij wisten dat besluitvorming in de eigen gemeenteraad van doorslaggevend belang was en daarom werden raadsleden goed aangesloten. In feite zien we hier voorwaarden die er altijd moeten zijn, wanneer bestuurlijk vakmanschap ertoe doet.

3.2 Bedrijfsverzamelgebouw op toplocatie

Eerder schreven we: “(..) een groot deel van de gesprekspartners – en vrijwel alle externe gesprekspartners – (is) kritisch is over de geboekte resultaten. Zij vinden dat de opbrengst van de samenwerking niet in verhouding staat tot de aard en urgentie van de regionale opgaven.”

De MRA heeft goud in handen, maar lijkt nu meer op een bedrijfsverzamelgebouw op toplocatie dan op een stedelijke agglomeratie die in de gewenste ontwikkeling wordt geleid door een groep van bestuurders die weten aan welke knoppen ze moeten draaien. Verbindend leiderschap, analyse, visie en een intelligente koers of strategie zijn onontbeerlijk voor een regio die zo'n cruciale rol vervult in de nationale economische ontwikkeling en die een blijvende toppositie kan innemen binnen Europa.

Waar de regio naar toe wil en wat daarvoor nodig is, zit in de hoofden van een paar mensen, maar staat (nog) niet op papier, laat staan dat het een sturend en inspirerend kader is voor alle deelnemers. Op dit moment wordt door een kleine groep gewerkt aan een verstedelijkingsstrategie. Dat is een eerste, goede zet. Maar analyse, visie en koers vragen meer, zoals een breed draagvlak en een diep gevoelde verantwoordelijkheid. Tevens is borging gewenst met instrumenten die juridische zekerheden bieden.

⁵ Ontwerpend onderzoeken is een creatieve methode die wordt ingezet ten behoeve van toekomstgericht beleid in een context die veranderlijk en onzeker is. Atelier IJmeer en Panorama Nederland zijn voorbeelden van ontwerpend onderzoeken.

3.3 De spagaat van Amsterdam

Urgentie wordt, algemeen gesproken, het sterkst gevoeld door Amsterdam. De druk die Amsterdamse bestuurders ervaren om resultaten te bereiken, staat op gespannen voet met de tijd en inspanningen die nodig zijn om regionale partners mee te krijgen en aan opgaven te binden. Amsterdam kan en moet voorop gaan, maar als zij dat doet krijgt zij snel het verwijt arrogant te zijn of eigengereid. Amsterdam kan wel wat geneuzer zijn, maar als zij dat is wordt zij gemakkelijk gewantrouwd. De balans tussen een leidende rol van Amsterdam en door de regio gesteunde oplossingen voor de grote regionale uitdagingen moet nog worden gevonden. Dat is een leerproces voor zowel de bestuurders van Amsterdam als de overige bestuurders dat veel omvat. Zoals regionaal denken, eigentijdse procesregie, structureel investeren in de kwaliteit van de onderlinge relaties, en gezond ruzie maken. Maak de olifant in de kamer bespreekbaar!

3.4 De kwetsbaarheid van een lichte structuur

Het informele karakter van de samenwerking wordt door velen geprezen, en vrijwel niemand wil naar bijvoorbeeld een gemeenschappelijke regeling. Maar het informele karakter maakt de regio kwetsbaar. Blijvende voorspoed en duurzaam succes van de regio zijn afhankelijk van de realisatiekracht die de regio bij de cruciale opgaven weet vrij te maken. Realisatiekracht die zich niet verdraagt met vage resultaatsafspraken die onvoldoende worden geborgd. De toekomst van de MRA hangt af van de mate waarin gemeenten en provincies dit dilemma van een lichte structuur enerzijds en nut en noodzaak van verplichtende afspraken anderzijds weten op te lossen.

3.5 Verpletterende versplintering

Als we één ding zouden moeten noemen wat ons het meest opvalt aan de MRA, dan is het een verpletterende versplintering. Dé verzuchting die we vele keren hebben gehoord luidt: 'Er zijn zoveel tafels, maar er gebeurt zo weinig.'

De verpletterende versplintering doet zich op tal van manieren voor:

- In de MRA-gremia die los van elkaar 'hun ding doen', zonder een integrerende visie of strategie, zonder een 'opdrachtgever';
- In de veelheid aan thema's, deelvisies, onderzoeken, plannen, projecten en acties zonder dat er een centrale bedoeling of koers is, of een eenduidig onderscheid tussen hoofd- en bijzaken;

- In het grote aantal overleggen en clubjes, binnen de MRA en tussen MRA en andere partijen die allemaal hun eigen agenda's hebben;
- In de 'bypasses' die met nieuwe groepjes (de zes grote steden; de groep van de verstedelijkingsstrategie) worden georganiseerd;
- In de wijze waarop gemeenten naar eigen inzicht en smaak de deelregio's organiseren en met de MRA-agenda verbinden of hun raden informeren en betrekken;
- In de wijze waarop afstemming wordt omgezet in concrete besluiten en daden;
- In de niet te onderdrukken neiging om uit het eigen belang te denken en te handelen, in plaats van uit een regionaal belang;
- In uiteenlopende opvattingen over hoe de samenwerking kan worden verbeterd.

Hieruit blijkt dat de MRA sturing ontbeert. Verspilling van kostbare tijd en energie en ondoorzichtigheid zijn het gevolg. Maar bovenal: het staat aansprekende resultaten in de weg.

3.6 Onderschatting van de gemeenteraden

Raadsleden erkennen het belang van de MRA. Zij willen er invloed op kunnen uitoefenen, maar zien ook wel in dat dit een regionaal denken vereist dat zij zichzelf nog moeten aanleren. Zij zijn op dit moment slecht aangesloten op de MRA, weten onvoldoende wat de MRA-samenwerking tot stand brengt en hoe zij hun rol kunnen vervullen. Colleges hebben hier als eerste een schone taak te vervullen. Maar de taak is meer dan 'schoon'. Hij is cruciaal voor politiek draagvlak op langere termijn. En dit geldt ongetwijfeld evenzeer voor Provinciale Staten.

Op dit moment is voor de raden ondoorzichtig hoe besluiten tot stand komen. Als de ambitie bestaat om als MRA strategische keuzes te maken op prioritaire gebieden, dan is een zorgvuldig en transparant proces voor het samenspel tussen MRA en de aangesloten gemeenten en provincies een absolute eis. Van een dergelijke procesregie is op dit moment geen sprake.

3.7 Onderbenutting van externe partijen

Overheden doen ertoe in de ontwikkeling van regio's, zo toont onderzoek van het Planbureau voor de Leefomgeving aan. Ze hebben verschillende knoppen tot hun beschikking, waar ze aan kunnen draaien. Essentieel hierbij is dat bestuurders en ambtenaren de handen ineen slaan met

zowel andere overheden als bedrijfsleven en maatschappelijke ondernemingen, kennis- en onderwijsinstellingen.

Externe partijen verbazen zich erover dat de MRA hen niet mobiliseert, aanvuurt en inzet. Het is inderdaad opvallend dat de MRA geen triple helix heeft georganiseerd met bedrijfsleven en kennis- en onderwijsinstellingen. In andere belangrijke regionale samenwerkingsverbanden in Nederland wordt hier juist actief en bewust op gestuurd, omdat men erkent dat regionaal succes afhankelijk is van samenwerking met deze partijen. De enige uitzondering vormen de vier waterschappen die via één van de dijkgraven in het bestuurlijk Platform Ruimte zijn vertegenwoordigd.

Structureel partnerschap met externe partijen is nodig om de grote opgaven rondom bereikbaarheid, woningbouw, economie en energietransitie verder te brengen. Op losse onderdelen, zoals House of Skills en Plabeka, wordt die samenwerking wel georganiseerd, zo zien we. Maar wat een meer structurele relatie met die partijen betreft, wordt door MRA-bestuurders met enige jaloezie naar de Amsterdam Economic Board gekeken. Daar zijn die andere partijen wel structureel aangehaakt.

Maar ook de relatie met het Rijk kan (z)inniger. Net als bij elke andere relatie geldt ook hier dat voortdurend in de kwaliteit van de relatie moet worden geïnvesteerd; daar hoort oprechte belangstelling bij voor de ander en jezelf laten kennen. Samenwerken heeft vertrouwen nodig en is per definitie halen én brengen, delen en vermenigvuldigen. De relatie tussen de MRA en het Rijk kan op al deze facetten nog groeien. Wat overigens een leer- en gewenningsproces aan beide kanten veronderstelt.

3.8 Vervoerregio en Amsterdam Economic Board

Rondom de MRA zijn organisaties aan het werk in en voor de regio. We noemen hier met name de Amsterdam Economic Board en de Vervoerregio. De vraag is hoe deze nevenorganisaties van grotere betekenis kunnen worden voor de gehele MRA.

De Vervoerregio is weliswaar convenantpartner, maar wordt niet beleefd als 'van iedereen'. Slechts 15 van de 32 gemeenten maken – naar alle tevredenheid - deel uit van de Vervoerregio. De overige gemeenten worden in de Vervoerregio en in het bestuurlijk Platform Mobiliteit door de provincie vertegenwoordigd. Mobiliteit is echter een prioritair thema, dat bovendien nauw samenhangt met de andere majeure opgaven. Het is dan zeer

vreemd dat slechts een deel van de gemeenten directe invloed kan uitoefenen op dit zo belangrijke onderwerp. Bovendien draagt deze situatie bij aan de belastende versplintering.

De Amsterdam Economic Board is een op zichzelf staande club van mensen uit overheid, bedrijfsleven, maatschappelijke ondernemingen en onderwijs- en kennisinstellingen. Anders dan de naam suggereert zit de Economic Board niet in het hart van de economische strategie. De Economic Board voert een eigen agenda, organiseert activiteiten en bijeenkomsten, en probeert beweging te ontketenen rondom energietransitie en circulaire economie. De werkrelatie met de MRA komt ogenschijnlijk ad hoc tot stand, afhankelijk van personen en toevallige samenloop van omstandigheden. Mede in het licht van de triple helix is het raadzaam de Amsterdam Economic Board dichterbij de MRA te halen.

4. Aanbevelingen

4.1 Kies voor samenwerking die ertoe doet

Ons advies is niet: alles moet over de kop. Ons advies is uitdagender: kies voor samenwerking die ertoe doet. Samenwerking waar je trots op kunt zijn.

4.1.1 Schep vreugde in het maken van een regionale visie

De MRA ziet zich geconfronteerd met ongekende uitdagingen op het terrein van ruimtelijke ontwikkeling vanwege de forse woningbouwopgave, de toenemende mobiliteit en energietransitie, waarbij tegelijkertijd de hoge kwaliteit van leven, de vitale economie en de maatschappelijke cohesie moeten worden gekoesterd en gefaciliteerd. Deze inspanning heeft een richtinggevende visie nodig, een aantrekkelijke stip aan de horizon die bepalend is voor de koers die de komende jaren wordt gevolgd.

Onze eerste aanbeveling is om onder bezielende procesleiding van Amsterdam zo'n regionale visie te maken. Deze vormt de samenhangende en inspirerende koers van de regio voor de komende jaren. De verstedelijkingsstrategie die op dit moment wordt ontwikkeld, is een goede aanzet, maar de visie die wij voor ogen hebben behelst meer.

De visie geeft antwoord op vier hoofdvragen: Welke ontwikkelingen, kansen en bedreigingen komen op ons af? Wat zijn onze sterktes en zwaktes? Wie of wat willen we zijn als MRA? Wat wordt dan onze koers en strategie voor de komende jaren?

Het zou een uitdaging zijn om deze visie te laten uitmonden in het eerste hoofdstuk van de Omgevingsvisies die de provincies en gemeenten toch al gaan opstellen⁶. Op die manier wordt werk met werk gemaakt én worden de uitgangspunten en leidende principes geborgd.

Uit bovenstaande blijkt dat wij een visie voorstellen die geen optelsom is van lokale en deelregionale visies, wensen en belangen. Integendeel. De schaal van de MRA, alsmede de positie van de MRA in Nederland en Europa, is ons inziens het vertrekpunt voor de visievorming. De visie

⁶ Regio Leiden heeft onlangs hetzelfde gedaan. Leiden nodigde de gemeenten in de omgeving uit om samen een visie te maken. Daar is een document uit voortgekomen dat de basis vormt voor alle lokale omgevingsvisies.

bevat een verbeelding van een gewenste toekomst alsmede een heldere richting, dat wil zeggen: een set van uitgangspunten en doelen waaruit vervolgens elke deelregio, gemeente en provincie op basis van complementariteit zijn eigen koers kan afleiden.

Schep vreugde in het tot stand brengen van deze visie door er een sprankelend proces van te maken, gevoed door bijvoorbeeld de Rijksbouwmeester die het proces kan laden met verbeeldingskracht, onorthodoxe ideeën en innovatieve concepten. Neem er de tijd voor – ervaring leert dat het proces minstens zo belangrijk is als het uiteindelijke resultaat.

Bewerkstellig dat de visie zich in de hoofden en harten van alle convenantpartners kan nestelen, en dat ook de leden van de gemeenteraden en Provinciale Staten deze visie gaan omarmen en verinnerlijken. Betrek er van meet af aan uw externe partners bij. Op deze wijze ontstaat common ground voor de regio.

4.1.2 Stuur op koers en resultaten

Stel vanuit de visie een beperkt aantal – wij denken nu aan vier - uitvoeringsprogramma's op, met daarin vergaande resultaatsafspraken. De uitvoeringsprogramma's betreffen de uitdagingen die urgent en belangrijk zijn. Alles wat niet in die categorie valt, wordt op een andere en meer vrijblijvende wijze opgepakt. In de loop der tijd kunnen uitvoeringsprogramma's eindigen en nieuwe starten.

De vier uitvoeringsprogramma's waar wij nu aan denken zijn: energietransitie, duurzame woningbouw, vitale economie en vervoerregio. De programma's worden geleid door de beste mensen - verbindende ambtelijke en bestuurlijke procesregisseurs die het arsenaal aan procesmethodieken en het beschikbare financiële en juridische instrumentarium door en door kennen en beheersen. Zowel overheden als niet-overheden kunnen deelnemen in het programma, bijvoorbeeld via publiek-private consortia. Voorwaarde voor deelname is dat de participant daadwerkelijk een deel van de realisatie voor zijn rekening neemt.

In de uitvoeringsprogramma's worden afspraken verankerd over onder meer:

- Het in aanbouw nemen van ruim 100.000 woningen in de komende vijf jaar
- Betaalbaarheid van woningen

- Ruimte en strategie voor de ontwikkeling van (clusters van) bedrijven en kennisinstellingen waar de regio sterk in is of kan worden (bijvoorbeeld een cluster health en life sciences of het reeds bestaande cluster op de Zuidas) en transformatie van werklocaties
- Bereikbaarheid – als eerste de vervoersbewegingen rondom Amsterdam en Schiphol en als tweede nieuwe infrastructuur in relatie tot grootschalige woningbouw
- Aantrekken, opleiden, behouden en permanent ontwikkelen van de beroepsbevolking
- Behoud van karakteristieke landschappen

4.2 Leiderschap van Amsterdam

Voordat we naar de governance kunnen gaan, hebben we de positie van Amsterdam als centrumgemeente van de MRA volstrekt helder te maken. Amsterdam veroorzaakt de buitengewone economische groei die de MRA kenmerkt. Door Amsterdam voert de MRA Europese toplistjes aan. De recente Economische Verkenningen MRA 2019 tonen aan dat alle deelregio's voordeel hebben van de Amsterdamse aantrekkingskracht. Het kan dan ook niet anders dan dat Amsterdam – net zoals overigens alle centrumgemeenten in betekenisvolle regio's - de leiding neemt voor de bepalende processen van ontwikkeling in de MRA. Deze leidende rol brengt evenwel ook verantwoordelijkheid met zich mee, de verantwoordelijkheid namelijk voor transparante en zorgvuldige processen en voor een evenwichtige regionale ontwikkeling.

Amsterdam levert de voorzitter. Zij is de primus inter pares, die deze taak echter alleen maar kan waarmaken als zij in haar werk geschraagd wordt door haar collega's in de Regiegroep. Samen vormen zij een team. Geen team kan functioneren zonder een hechte basis van vertrouwen. Vertrouwen bewijst en versterkt zichzelf als mensen gedrag laten zien dat overeenkomt met wat zij zeggen en afspreken.

Bestuurders van Amsterdam zullen in de majeure processen vaak het initiatief nemen of voorop gaan. Maar ook hier geldt dat zij die taken alleen maar kunnen waarmaken als zij daarin geschraagd worden door collega-bestuurders uit de deelregio's. Geen enkele gemeente of deelregio kan 'op de bagagedrager' zitten of alleen vanuit eigen belang meedoen. Steeds zal in alle openheid de vraag gesteld en beantwoord moeten worden: wat kunnen wij doen om de gezamenlijk gestelde MRA-doelen te realiseren en doen we dat ook?

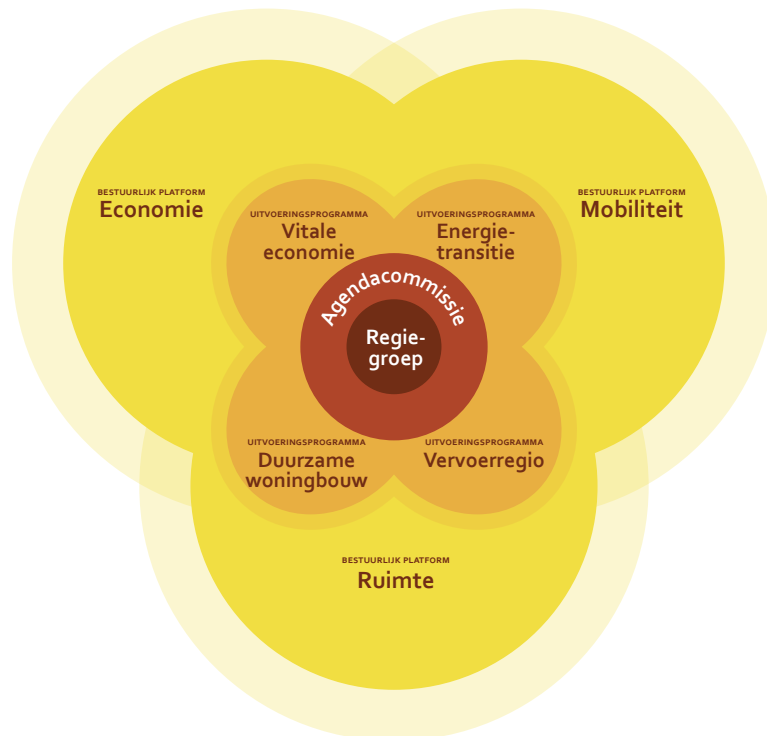
4.3 De besturing

De MRA-samenwerking heeft dringend behoefte aan stroomlijning van de besturing of governance. Deze stroomlijning zal ertoe leiden dat de Regiegroep daadwerkelijk sturing geeft aan de bedoeling en het functioneren van de MRA-samenwerking. Dat de Agendacommissie richting geeft aan de inhoud van het werk. En dat uitvoering en realisatie veel centraler komen te staan. Daarbij zal, zo verwachten wij, de stroomlijning energie vrijmaken en meer plezier en voldoening geven.

In de herijkte situatie worden de vijf functies van de samenwerking goed onderscheiden en daar belegd waar ze thuishoren:

1. Netwerken, kennisuitwisseling en afstemming in de bestuurlijke platforms
2. Analyse, visie en strategiebepaling in de Agendacommissie
3. Realisatie in een beperkt aantal uitvoeringsprogramma's
4. Incubator in de bestuurlijke platforms
5. Lobby vanuit de Regiegroep

In onderstaande figuur wordt dit beeldend samengevat:

We gaan hieronder nader in op de verschillende MRA-gremia.

Regiegroep

- Is opdrachtgever voor de regionale visie
- Is opdrachtgever voor het jaarlijkse MRA-congres
- Bepaalt welke uitvoeringsprogramma's er moeten komen
- Stelt de MRA Agenda en de begroting vast
- Voert regie op de werking en het functioneren van de MRA als geheel
- Voert regie op de lobby
- Ziet toe op de betrokkenheid en kaderstellende en besluitvormende rol van de raden en Staten
- Ziet toe op het commitment van de 35 MRA-deelnemers
- Ziet toe op het functioneren van de deelregio's in de MRA
- Vergadert vier keer per jaar
- Bestaat uit:
 - de burgemeester van Amsterdam als voorzitter
 - de Commissaris van de Koning van beide provincies
 - één of twee vertegenwoordigers van elke deelregio, van wie in elk geval één van de centrumgemeente
 - de voorzitter van de Agendacommissie
- Voorzitter van de MRA en de directeur van het MRA Bureau vormen een tandem en werken op die manier samen

Agendacommissie

- Is opdrachtnemer van de regionale visie. Het is daarmee de Agendacommissie waar de functie van analyse, visie en strategiebepaling als eerste is belegd
- Zet de regionale visie om naar een heldere koers en uitvoeringsagenda. Bewaakt en bevordert de inhoudelijke en thematische samenhang van al het werk
- Is opdrachtgever voor de uitvoeringsprogramma's en bestuurlijke platforms, maakt afspraken over de taken en resultaten van de uitvoeringsprogramma's en bestuurlijke platforms, ziet toe op de voortgang in de programma's en platforms
- Is adviseur van de Regiegroep
- Staat onder voorzitterschap van een 'onafhankelijk' bestuurder, dat wil zeggen een bestuurder die geen trekker is van een bestuurlijk platform of uitvoeringsprogramma. De voorzitter werkt samen met een buitengewoon competente secretaris die in staat is te zien wat bijvoorbeeld de uitvoeringsprogramma's nodig hebben

- Bestaat verder uit:
 - de voorzitters van de bestuurlijke platforms
 - de voorzitter van de Vervoerregio
 - twee leden van de Amsterdam Economic Board, één afkomstig van bedrijfsleven en één van een kennisinstelling
 - en zodra de uitvoeringsprogramma's er staan, de bestuurlijke karktrekker van de betreffende programma's

Uitvoeringsprogramma's

Hierboven hebben we al het een en ander gezegd over de uitvoeringsprogramma's. Op deze plaats willen we een drietal elementen benadrukken, zodat duidelijk is dat de uitvoeringsprogramma's een breuk met het verleden betekenen. In de uitvoeringsprogramma's nemen alleen die interne en externe partijen deel, die een deel van de concrete realisatie voor hun rekening nemen. Er zitten dus geen partijen in de uitvoeringsprogramma's die niets uit te voeren hebben. Aan de uitvoeringsprogramma's liggen bindende afspraken ten grondslag over taken, resultaten en bekostiging, bijvoorbeeld in de vorm van een convenant. Elk uitvoeringsprogramma beschikt over een eigen begroting en budget, en legt verantwoording af over de besteding van middelen.

Bestuurlijke platforms

- Er komen drie bestuurlijke platforms: Economie, Ruimte en Mobiliteit
- De bestuurlijke platforms hebben de onmisbare functie van ontmoeting, uitwisseling, afstemming en signalering. Ook zijn het de bestuurlijke platforms waar de incubator-functie tot z'n recht kan komen
- De platforms nemen de uitvoering van de overige delen van de MRA Agenda voor hun rekening, als opdrachtnemer van de Agenda-commissie
- In de bestuurlijke platforms zitten bestuurders uit kleine en grotere gemeenten; representativiteit en een goede vertegenwoordiging vanuit alle deelregio's is essentieel

Geschiktheid boven positie

Stroomlijning van de besturing betekent ons inziens ook een opnieuw samenstellen van de verschillende gremia. Geef waar nodig voorrang aan geschiktheid (competenties, tijd, motivatie) boven positie en vertegenwoordiging. Er zijn functies zoals voorzitter Agendacommissie of trekker van een uitvoeringsprogramma waar de persoon echt het verschil kan maken. Stel een kleine commissie in die ten eerste vaststelt wat de

sleutelposities zijn, welk functieprofiel daarbij hoort en hoe de bemensing van deze en andere posities wordt georganiseerd. Op die manier ontstaat een transparant proces van werving en selectie. Aansluitend kan deze commissie de feitelijke samenstelling van de gremia tot stand brengen.

Vervoerregio

- Breng de Vervoerregio op de schaal van de MRA. Daarvoor is medewerking van provincies en het Rijk nodig
- Zolang het zover nog niet is, adviseren wij alle gemeenten via vertegenwoordiging vanuit de deelregio's te laten deelnemen aan het Platform Mobiliteit
- De Vervoerregio vormt het uitvoeringsprogramma mobiliteit

Portefeuille-overleggen

De portefeuille-overleggen zijn niet langer nodig. Relevante onderdelen zoals wonen of Plabeka en die ook voortvloeien uit de regionale visie en prioritaire thema's gaan als deelprogramma's of projecten naar de uitvoeringsprogramma's over.

Natuurlijk kunnen portefeuillehouders ervoor kiezen om elkaar met zekere regelmaat te ontmoeten. Maar dat is dan een activiteit van een groep die geen deel uitmaakt van de formele MRA-governance

Deelregio's

- Vragen zich niet af wat de MRA(-samenwerking) voor hen kan betekenen, maar stellen zich de vraag wat zij kunnen bijdragen aan het succes van de MRA(-samenwerking)
- De centrumgemeente krijgt de verantwoordelijkheid om de gemeenten in de deelregio te verbinden op de MRA Agenda
- Op deelregioniveau wordt de inbreng binnen de MRA afgestemd en wordt het werk besproken en zo nodig verdeeld dat uit de MRA-afspraken voortvloeit.
- In de deelregio's worden ervaringen uitgewisseld over de betrokkenheid van raden en helpen bestuurders elkaar om het werk met de raden goed te doen

Raden en Staten

- De MRA-samenwerking is geen uitholling van de lokale autonomie, maar juist een versterking van lokale kracht. Breng als colleges raden en Staten in de positie om dit uitgangspunt samen met hun colleges tot praktijk te maken. Doe dat zo veel mogelijk in de reguliere

overleggen en via bestaande (lokale) structuren, zodat regionaal denken niet iets is wat er 'extra' bijkomt, maar zich als vanzelfsprekend kan nestelen in debatten en besluitvorming

- Neem raden en Staten zo voortdurend mee in de MRA-samenwerking: wat daar de gesprekken zijn, wat er gebeurt, hoe dat samenhangt met het gemeentelijke of provinciale beleid, hoe de onderlinge relaties zijn
- Maak hen en de rol die zij in onze lokale en provinciale democratie vervullen consequent onderdeel van de MRA-processen. Maak werk van hun inbreng bij de start van majeure processen, zoals bij de regionale visie. Zorg dat zij, daar waar dat nodig of gewenst is, hun besluitvormende rol goed en tijdig kunnen vervullen
- Denk niet voor de raads- en Statenleden, maar mét hen
- Zet veel minder papier en taaie stukken in en veel meer mondelinge informatieoverdracht en – uitwisseling en infographics
- Organiseer jaarlijks een MRA Congres dat niemand wil missen omdat er echt wat te brengen en te halen valt. Het is een dag waarop veel te zien en te beleven valt over wat zich in de MRA voordoet en wordt bereikt, maar tevens worden die dag belangrijke MRA-besluiten besproken en nieuwe ontwikkelingen toegelicht

Invest-MRA

- Op dit moment is een kwartiermaker bezig met het op- en inrichten van Invest-MRA, een regionaal investeringsfonds. Zet krachtig in op dit fonds, dat een belangrijk vehikel kan worden voor vernieuwing in de regio waar nu het geld en de power voor ontbreken
- Invest-MRA wordt een regionaal instrument en daarom adviseren wij de 32 gemeenten en 2 provincies om allen aandeelhouder te zijn van dit fonds

MRA Agenda

Hart van de MRA Agenda vormt de regionale visie en de daaruit voortvloeiende uitvoeringsprogramma's. Uiteraard kan de agenda daarnaast uiteenlopende andere onderwerpen bevatten, maar maak daarbij een duidelijk onderscheid tussen de eerder genoemde vijf functies van de samenwerking. Maak bovendien onderscheid tussen onderwerpen die bestuurlijke aandacht nodig hebben en onderwerpen die evengoed ambtelijk kunnen worden verder gebracht.

Ambtelijke ondersteuning

Directeur MRA en secretaris Agendacommissie vormen in principe een

ijzersterk duo met respectievelijk de voorzitter van de MRA en de voorzitter van de Agendacommissie.

Omring Regiegroep, Agendacommissie en de uitvoeringsprogramma's met de beste ambtenaren, professionals die uitmunten op het vlak van analyse en visie, strategisch denken, procesregie en uitvoeringsintelligentie. Selecteer hen op die kwaliteiten en niet op toevallige beschikbaarheid.

4.3 Zet de luiken open

Haal ten eerste de Amsterdam Economic Board naar u toe en maak de Board belangrijker voor de regio. Ontdek al doende wat hier van beide kanten voor nodig is. Verzeker in elk geval de actieve betrokkenheid van bestuursvoorzitters van de grootste ondernemingen in de Amsterdamse regio. Geef de Board een actieve rol in de economische analyse en het bepalen van de economische strategie van de MRA. Laat de Economic Board deel uitmaken van de Agendacommissie en het bestuurlijk Platform Economie, zodat de lijnen veel korter zijn en wederkerigheid vanzelfsprekend wordt. Geef leden van de Economic Board een rol in de uitvoeringsprogramma's.

Investeer ten tweede in de kwaliteit van de relaties met kennis- en onderwijsinstellingen, private en publieke ondernemingen, en bouw tijdens de visievorming en in de uitvoeringsprogramma's aan structurele partnerschappen. Zie ook onze aanbeveling over het naar de MRA toehalen van de Economic Board. Maak kennis- en onderwijsinstellingen, private en publieke partijen volwaardig deelhebber aan de visie en de koers. Verken wat en hoe zij aan de realisatie kunnen bijdragen en maak hen mede realisator in de uitvoeringsprogramma's. Richt waar dat nodig is voor snelheid en slagkracht consortia of gezamenlijke projectorganisaties in.

Vorm ten derde met het Rijk coalities rondom de majeure opgaven, zodat een gecombineerde en eensgezinde denkkraacht en inzet van instrumenten en middelen ontstaat. Dergelijk partnerschap vraagt horizontale samenwerking en het nemen van gedeelde verantwoordelijkheid; dat is een werkwijze waar ministeries en gemeenten zich nog niet het goede niveau van 'bewust bekwaam' hebben eigengemaakt. In de MRA ligt een mooie kans om in dit opzicht samen beter te worden.

4.4 Wees voortvarend

Ervaringen elders wijzen uit dat evaluaties tot beweging leiden als er snel mee aan de slag wordt gegaan. De interviews en presentaties van het

advies scheppen immers momentum: een kansrijke situatie voor verandering. Daarom adviseren wij de leden van de Regiegroep: treed voortvarend op en markeer een ambitieus moment in de tijd waarop veranderingen moeten zijn ingevoerd. Maak tegelijkertijd een start met zowel de regionale visie en de uitvoeringsprogramma's als met de stroomlijning van de governance en voorkom zo dat een energiegevende verandering verwordt tot een energieslurpend debat over structuur en besturing. Zie de komende maanden als een oefening in creatieve procesregie, in het open en eerlijk bespreken van dilemma's en in het tonen van kwetsbaarheid. En vergeet hierbij de raden en Staten niet.

Bijlage 1 - Onderzoeksvragen

In het convenant is gesteld dat de evaluatie zich in elk geval zal moeten richten op de samenstelling en het functioneren van de bestuurlijke gremia (de Regiegroep, de Agendacommissie en de Platforms). De evaluatie zou zich qua reikwijdte echter niet uitsluitend moeten beperken tot alleen het proces. De MRA-samenwerking heeft, zoals ook blijkt uit de 'Overwegingen' bij het convenant, immers een duidelijk inhoudelijke focus.

Daarom wordt aan het evaluatieteam de volgende hoofdvraag gesteld: In hoeverre heeft het in 2017 ondertekende Convenant Versterking samenwerking Metropoolregio Amsterdam, en de werkwijze die daaruit voortvloeit, bijgedragen aan verwezenlijking van de ambities die in het Convenant zijn verwoord? En wat kan er worden gedaan om de regionale bestuurlijke samenwerking in de MRA-regio te versterken, inclusief de betrokkenheid van raden en Staten?

Deelvragen evaluatieonderzoek MRA Convenant

1. In de overwegingen A, B en E van het convenant werden de economische ambities en de nationale en internationale profilering van de MRA genoemd. Ga na in hoeverre deze inhoudelijke focus als richtsnoer van de samenwerking heeft gefunctioneerd en of inhoudelijke aanpassingen gewenst zijn.
2. Hoe ervaren de deelnemers de samenwerking in de vorm van een netwerkorganisatie in relatie tot de ambities van de MRA (wie zijn we, waar staan we, waar willen we naartoe)?
3. Werden de volksvertegenwoordigers over het algemeen goed en tijdig geïnformeerd en betrokken, zoals in overweging G en H van het convenant staat, en heeft dit voldoende waarborgen geboden voor een voldoende democratische legitimiteit van de MRA?
4. Hoe hebben de Regiegroep, de Agendacommissie en de Platforms zich tot elkaar verhouden en hoe is de samenwerking verlopen?
5. Hoe hebben de MRA en de Vervoerregio zich tot elkaar verhouden, en hoe is de samenwerking tussen beide partijen verlopen? Kijk hierbij

specifiek naar de aansluiting met het Platform Mobiliteit.

6. Ga na of de samenstelling van de MRA heeft voldaan aan de ambities van de MRA. Hoe heeft de geografische indeling en deelregio-vertegenwoordiging van de MRA gefunctioneerd? Hebben de uitgangspunten voor toe- en uittreding, zoals beschreven in artikel 12 van het convenant, voldoende basis geboden voor wijzigingen in de samenstelling van de MRA?
7. Maak een vergelijking met relevante andere regionale samenwerkingsverbanden in binnen- en (eventueel) buitenland, zodat ervaring en best practices meegenomen kunnen worden in de ontwikkeling van de samenwerkingsvorm van de MRA.
8. Welke invloed is er in de praktijk uitgegaan van het feit dat er verschillen bestaan tussen grote en kleine gemeenten en verhoudingen in de MRA, ten opzichte van de volgende punten:
9. Mate van beïnvloeding op de te maken afspraken?
10. Grootte van het netwerk?
11. Relevante resultaten voor gemeente/achterban?
12. Hoe heeft het MRA Bureau gefunctioneerd als bureau dat ten doel had om de inhoudelijke samenwerking te ondersteunen, vanuit als kerntaken: de voorbereiding van de (bestuurlijke) overleggen, de borging van de integraliteit tussen de Platforms, de communicatie en goede uitvoering van het MRA Congres?
13. In hoeverre waren de financiële afspraken uit het convenant toereikend en passend?

Bijlage 2 - Lijst gesprekspartners

MRA-gesprekspartners

- dhr. D. Bijl
- dhr. P. Broertjes
- mevr. S. Dijkma
- mevr. M. van Doorninck
- dhr. A. van Dijk
- mevr. F. Gordon
- mevr. F. Halsema
- dhr. J. Hamming
- dhr. O. Hoes
- dhr. W. Jaeger
- dhr. A. Joustra
- dhr. S. Katee
- mevr. L. Kroon
- dhr. U. Kock
- dhr. H. Krieger
- mevr. M. Ruigrok
- dhr. D.J. Pruijm
- dhr. L. Scholten
- dhr. P. Schot
- dhr. H. Schütt
- dhr. G. van den Top
- mevr. M. Veeningen
- dhr. L. Verbeek
- dhr. J. Verwoort
- dhr. F. Weerwind
- dhr. J. Wienen
- College van GS van Noord-Holland
 - dhr. J. Bond
 - dhr. A. van Dijk
 - mevr. J. Geldhof
 - dhr. J. van der Hoek
 - dhr. C. Loggen
 - dhr. A. Tekin
 - mevr. R. Bergkamp
- College van GS van Flevoland
 - dhr. J.N. Appelman
- dhr. J. Fackeldey
- dhr. H. Hofstra
- dhr. J. de Reus
- dhr. M. Rijsberman
- dhr. L. Verbeek
- dhr. Tj. Van der Wal
- Raadsleden
 - dhr. W. Advokaat
 - mevr. M. Ballieux
 - dhr. A. van den Berg
 - dhr. T. van den Berg
 - dhr. W. Botter
 - dhr. H. Grader
 - dhr. W. Holtslag
 - mevr. T. van 't Hull-Bettink
 - dhr. Ch. El Idrissi
 - dhr. J. Jägers
 - dhr. V. Koerse
 - dhr. F. Kool
 - mevr. M. Lemmens
 - mevr. R. Mathkor
 - mevr. Ch. van der Meij
 - dhr. E. Taams
 - mevr. S. Vermeulen
 - dhr. M. Wijngaard
 - mevr. R. Wijnen
 - dhr. G. Zagt.
- Medewerkers van het MRABureau
 - dhr. R. van Ark
 - dhr. A. Overbeek
 - dhr. M. Bekker
 - dhr. D. Quarles van Ufford
 - dhr. R. Rienties
 - dhr. M. Intres
 - dhr. S. de Looze
 - mevr. I. Dönmez
 - dhr. K. Faber

Niet-MRA-gesprekspartners

- dhr. J. van Aartsen (voormalig burgemeester van Den Haag en Amsterdam)
- dhr. F. Alkemade (Rijksbouwmeester)
- mevr. B. Baarsma (Economic Board/ Rabobank)
- dhr. W. Bos (Invest.nl)
- dhr. R. van Boxtel (NS)
- mevr. C. Gehrels (voormalig wethouder Amsterdam)
- dhr. F. Kalshoven (De Argumentenfabriek)
- mevr. J. Kramer (Economic Board)
- dhr. Chr. Kuijpers (Ministerie van BZK)
- dhr. M. Frequin (Ministerie van IenM)
- dhr. P. Gerretsen (Vereniging Delta Metropolen)
- dhr. A. van Gils (voormalig gemeentesecretaris Amsterdam)
- dhr. H. de Jong (Hogeschool van Amsterdam)
- dhr. B. Leeftinck (Voormalig DG ministerie van EZ)
- mevr. N. Tellegen (Economic Board)
- dhr. C. Teulings (hoogleraar economie)
- dhr. O. Rapse (PBL)
- dhr. J. Remkes (voormalig CvdK Noord-Holland)
- dhr. M. Schaafsma (Schiphol)
- dhr. K. Noorman (ORAM)

De resultaten van de enquête voor raads- en Statenleden kunt u vinden op de site van de MRA.

